

"Η ΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ"

ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΤΟΣ Ζ'	ΤΕΥΧ. 44 - 45 - 46	ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ 1980	Γραφεία: 'Οδός Μαυρομιχάλη 7—Τ. 143 Τηλ. 36.34.152 — 65.11.669 — 36.21.651
---------	-----------------------	-----------------------------------	---

ΑΘΗΝΑΙ 1980

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
(ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΚΟΜΙΤΑΤΟ)
1906

ΠΑΝΑΓ. ΔΑΓΚΛΗΣ
Υπαρχηγός Γενικού Έπιτελείου
Πρόεδρος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΟΥΜΑΣ
Γεν. Διευθυντής ΣΠΑΠ
Σ. ΣΠΥΡΟΜΙΛΙΟΣ
Άρχηγός Χειμάρας
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΕΛΑΣ
Άνθυπλοίαρχος
ΧΑΡ. ΛΙΑΜΠΗΣ
Άνθυποπλοίαρχος
ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ
Λόγιος
ΜΙΑΤ. ΠΑΝΤΑΖΗΣ
Υφηγητής Πανεπιστημίου
ΧΡ. ΧΡΟΝΗΣ
Υπολοχαγός Οικονομικού
ΠΕΡ. ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ
Δικηγόρος
ΧΡ. ΜΑΛΑΜΟΣ
Ταγματάρχης Μηχανικού
ΓΕΩΡΓ. ΓΑΓΑΡΗΣ
Δημοσιογράφος
ΑΥΓ. ΑΒΕΡΩΦ
Πολιτευτής

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
(ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΙΣ)
1934

Έπίτιμος Πρόεδρος
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΙΚΚΑΛΙΝΟΣ
Όμότιμος Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Αθηνών
Άκαδημαϊκός

ΔΙΑΤΕΛΕΣΙΑΝΤΕΣ ΠΡΟΕΔΡΟΙ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΛΑΧΟΣ
Ό υπό Ιωαννίνων Αρχιεπίσκοπος
Αθηνών και πάσης Ελλάδος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΟΥΜΑΣ
Γεν. Διευθυντής ΣΠΑΠ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ Κ. ΠΑΛΗΣ
Στρατηγός
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Μ. ΜΕΛΑΣ
Στρατηγός
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ
Άκαδημαϊκός
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΑΛΛΙΑΦΑΣ
Καθηγητής Πανεπιστημίου
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΙΚΚΑΛΙΝΟΣ
Άκαδημαϊκός
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΒΑΡΕΤΟΣ
Δικηγόρος • Δημοσιογράφος

“ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ.,
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ - ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑ - ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΑΘΗΝΑΙ, οδός Μαυρομιχάλη 7
Τ. 143 — Τηλ. 36.34.152

Υπεύθυνος σύμφωνα με τὸ Νόμο:

ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ

Άγία Παρασκευή Ἀττικῆς - Τερψιθέας 64
Τηλ. 65.11.669

●
Τυπογραφείον:

Γ. ΜΠΡΟΥΖΙΩΤΗΣ — Γ. ΚΑΤΣΑΡΟΣ

Κωλέττη 4 — Τηλ. 36.03.820

Τυπώνεται σὲ 3.000 ἀντίτυπα καὶ ἀποστέλλεται στὰ Μῆλη καὶ τοὺς Ἀκροατὰς ἀντὶ δρ. 10.

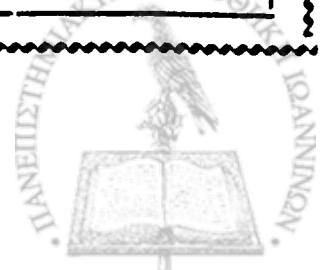
Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.
Φωτ. Πέτσα. Οἱ Ἑλληνικὲς ἀρχαιότητες τῆς (Ἐνιάτας) Ἠπείρου καὶ ἡ σύγκριση Ἀλβανικῆ Ἐπιστήμης	1
Στάθ. Δ. Λαμπρίδη. Διανεμητήριο - Διαίτησις, ἀρχαϊκὴ ἔρευνα	11
Χρυσ. Ζιτσαίας. Τὸ τάξιμο πού δὲν χρειάζεται, διήγημα	16
Κώστα Ντούλα. Τάσος Χαλκιᾶς, ὁ Ἀύλητῆς Μαρτύρας	18
Ἄλεξ. Χ. Μαιμιμπούλου. Ἀγωγιᾶτες καὶ Κιρατζήδες. Ἱστοριολογογραφικὴ μελέτη	21
Κ. Κωστοδασίλη — Χ. Ε. Χαβέλα. Ἠπ. Πόλιση	21
Τῆς Συντάξεως. Ἐκθεση πεπραγμένων 1979	26
» Ἀλληγοραφία	38
» Ἐσωτερικὴ Ζωὴ καὶ Κίνηση	47
Τῆς Συντάξεως. Ἠπειρωτικὴ Πνευματικὴ Ζωὴ καὶ Κίνηση - Βιβλία	52

Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Ό Τάσος Χαλκιᾶς (Κλαρίνο)

Οἱ φωτογραφίες Ἀρχείου Ἐλ. Δόθα κατ' ἀποτύπωσιν Μαρίνας Ἀγάθου.

"ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ,"

ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΤΟΣ Ζ'	ΤΕΥΧ. 44 - 45 - 46	ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ 1980	Γραφεία: 'Οδός Μαυρομιχάλη 7—Τ. 143 Τηλ. 36.34.152 — 65.11.669 — 36.21.651
---------	-----------------------	-----------------------------------	---

Οί 'Ελληνικές 'Αρχαιότητες τῆς ('Ενιαίας)

'Ηπείρου καὶ ἡ σύγχρονη ἀλβανικὴ ἐπιστήμη

(Εἰσαγωγή στὴν 'Ομιλία τῆς 30ῆς 'Απριλίου 1980)

Τοῦ κ. Φ. ΠΕΤΣΑ, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου

Εἰσῆγηση τοῦ Προέδρου

“Ὅτι ὁ 'Ελληνισμὸς ἔφθανε συμπαγῆς στὸν 'Ηπειρωτικὸ χῶρο μέχρι τοῦ 'Ωρικοῦ εἶναι σήμερα κοινῶς παραδεκτό. Οἱ ἱστορικὲς μαρτυρίαι ἐπικυρώνουν τὸν ἑλληνικὸν χάρτη τῆς περιοχῆς. Καὶ παλιότερες ἀνασκαφικὲς ἔρευναι καὶ μελέται αὐτῶν σωρευτικὰ ἐπιβεβαίωσαν τὶς ἐπιστημονικὲς θέσεις γύρω ἀπὸ τὰ ἐθνολογικὰ αὐτὰ προβλήματα. 'Απὸ τὸ τέλος τοῦ 6' παγκοσμίου πολέμου δυστυχῶς ἡ περιοχή τῆς Βορείας 'Ηπείρου δὲν εἶναι προσιτὴ σ' ὄλους μας. Εἴμαστε ἀπὸ κείνους, ποὺ ἐχαιρέτισαν τὴν ἐπανάληψη τῶν διπλωματικῶν σχέσεων μεταξὺ 'Ελλάδος καὶ 'Αλβανίας τὸ 1971, ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ὁμιλῶν ἦταν Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Συλλόγου τῶν Βορειοηπειρωτῶν. 'Ελπίσαμε τότε ὅτι οἱ δύο μόνοι συγγενεῖς στὰ Βαλ-

κάνια λαοὶ μποροῦσαν ἀσκώντας κοινὴ πολιτικὴ νὰ ἐδραιώσουν τὴν ἀσφάλειά τους καὶ νὰ ἀμυνθοῦν κατὰ τῶν ξένων ἐπιδράσεων. 'Ελπίσαμε ὅτι τὸ παρελθὸν θὰ ἐδίδασκε γιὰ ἓνα σοφώτερο μέλλον. 'Η μικρὴ γειτονικὴ μας χώρα ἐστάθηκε πειρασμὸς στὰ αὐτοκρατορικὰ ὄνειρα τῆς Μουσουλινικῆς 'Ιταλίας. Τὰ κακὰ 'Ελληνοαλβανικὰ σύνορα εἴλκυσαν τὶς δέσμες τῶν 'Ιταλικῶν ἐπιθέσεων κατὰ τῆς 'Ελλάδος. Καὶ χρειάστηκαν ἑκατόμβες ν' ἀπωθηθοῦν μέχρι τὴ Ντρεμπεσίνα.

Δυστυχῶς μὲ τὴ δοκιμασία δεκαετῶν διπλωματικῶν καὶ ἐμπορικῶν σχέσεων τὰ ἀποτελέσματα εἶναι ἀπογοητευτικά. 'Η 'Αλβανία, στὴν ὁποία διαβιοῦν χιλιάδες "Ἕλληνες 'Ομοεθνεῖς μας παραμένει ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, τόπος ἀπροσπέλαστος, ἓνα δογματι-

κὸ Θιβέτ μεταξύ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, οὔτε Ἀνατολή, οὔτε Δύση. Καὶ μείς σέρνομε τὴν ἕκτη δεκαετηρίδα τῆς προσφυγιᾶς ἐντεῦθεν τῶν Τειχῶν. Στὴν ὑπηρεσία αὐτοῦ τοῦ δογματικοῦ Μονολίθου δυστυχῶς ἔχει ἐπιστρατευθῆ καὶ ἡ ἀλβανικὴ ἀρχαιολογικὴ Ἐπιστῆμη μὲ μιᾶ προσπάθεια παραχαράξεως τῆς Ἱστορίας.

Στὴν προσπάθεια αὐτὴ θὰ δώσει ἀπάντηση ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀρχαιολόγος κ. Φώτης Πέτσας, ὁ ὁμιλητὴς τῆς ἀποψινῆς Ἐπερίδος.

Σταθμὸ στὴ μεταπολεμικὴ πορεία τῶν ἱστορικῶν, ἀρχαιολογικῶν καὶ γλωσσολογικῶν ἐρευνῶν στὴ σύγχρονη Ἀλβανία ἀπετέλεσε τὸ ἔτος 1969. Οἱ Ἀλβανοὶ ἐώρτασαν κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ τὴν 25ῃ ἐπέτειο «τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς χώρας καὶ τῆς νίκης τῆς λαϊκῆς ἐπαναστάσεως».

Ἐκτὸς ἄλλων πανηγυρικῶν ἐκδηλώσεων ἔγινε καὶ ἡ πρώτη Σύνοδος τοῦ Ἰνστιτούτου Ἱστορίας καὶ Γλωσσολογίας τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Τιράνων. Γενικὸ θέμα : Οἱ Ἰλλυριοὶ καὶ ἡ γένεση τοῦ Ἀλβανικοῦ ἔθνους.

Οἱ διάφορες ἀνακοινώσεις δημοσιεύθηκαν διάσπαρτες στὰ εἰδικὰ Ἀλβανικὰ περιοδικά, ἀλλὰ κυρίως συγκεντρωμένες σὲ μιᾶ ἔκδοση τὸ 1971, μὲ γαλλικὴ περίληψη καὶ μὲ τίτλο : Οἱ Ἰλλυριοὶ καὶ ἡ γένεση τῶν Ἀλβανῶν, πρακτικὰ τῆς Συ-

νόδου, ἀπὸ 3—4 Μαρτίου 1969, τοῦ Ἰνστιτούτου Ἱστορίας καὶ Γλωσσολογίας τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Τιράνων, Τίρανα 1971. Ἐκεῖ δημοσιεύεται ὁ ἐναρκτήριος (δηλαδὴ κατευθυντήριος) λόγος τοῦ Ἀνδροκλῆ Κωσταλλάρη, ὁ ὁποῖος τονίζει ὅτι:

Πρὶν ἀπὸ τὴν «ἀπελευθέρωση», δηλαδὴ ὡς τὸ τέλος τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ἦταν γνωστοὶ μόνον 8—9 «ἰλλυρικοὶ» τόποι, τώρα οἱ γνωστοὶ ἀρχαιολογικοὶ τόποι ἔγιναν 170! Τώρα, λέει, «ἡ νέα μαρξιστικὴ - λενινιστικὴ μεθοδολογία ὀδηγεῖ τοὺς εἰδικούς». Τώρα «τὰ συμπεράσματα εἶναι συχνὰ ἀντίθετα πρὸς τὰ συμπεράσματα τῶν ξένων ἐπιστημόνων». Ἀποκλείεται τώρα, κατὰ τὸν Κωσταλλάρη, ἡ παλαιὰ θεωρία ὅτι οἱ Ἰλλυριοὶ ἦλθαν στὰ Βαλκάνια ἀπὸ τὴν Κεντρικὴ Εὐρώπη κατὰ τὴν γεωπολιτικὴ θεωρία τοῦ Παγγερμανισμοῦ. Ἀποκλείει ἐπίσης ὁ Κωσταλλάρη ὅτι οἱ Ἰλλυριοὶ ἀφομοιώθηκαν κατὰ τὴ ρωμαϊοκρατία μὲ τοὺς κατακτητὰς. Ἀντίθετα οἱ ἔρευνες τῶν Ἀλβανῶν ὀδηγοῦν στὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ Ἀλβανικὴ γλῶσσα εἶναι συνέχεια τῆς Ἰλλυρικῆς.

Πρὸς τίς ἔρευνες τῶν Ἀλβανῶν ἀρχαιολόγων εὐθυγραμμίζονται οἱ Ἀλβανοὶ γλωσσολόγοι, ἔθνολόγοι, κλπ. Ἔτσι γίνεται ἡ θεωρία, ὅπως προδιέγραψε ὁ Ἐμβέρ Χότζα κατὰ τὸ 1961 : «μιᾶ μεγάλη δύ-

ναμη δραστηριοποίησης στον άγωνα για την άνοικοδόμηση της νέας ζωής και του νέου πολιτισμού της 'Αλβανίας». Η διαφώτιση τῶν ἐπισημονικῶν προβλημάτων, κατὰ τὸν Κωσταλλάρη, ἔχει σημασία «καὶ ἰδεολογικὴ καὶ πολιτικὴ, γιατί ὅπως δὴποτε οἱ ξένοι ἐπιστήμονες εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ δεχθοῦν τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν τῶν 'Αλβανῶν».

Τις ἀρχαιολογικὲς ἐρευνες τῶν 'Αλβανῶν παρουσιάζουν κυρίως οἱ Σκενδέρ Αναμαλή καὶ Μουζαφέρ Κορκούση. Οἱ ἐρευνες ἄρχισαν «μὲ τὴ φροντίδα τοῦ κόμματος» καὶ «πάνω σὲ μεθοδολογικὲς ἐρευνες μαρξιστικὲς». Παρὰ τις ἀντιρρήσεις ξένων ἀρχαιολόγων ὅπως ὁ Ἄγγλος καθηγητὴς Νίκολας Χάμμοντ καὶ ὁ Ἑλληνοαμερικανὸς καθηγητὴς Γεώργιος Μυλωνᾶς, οἱ 'Αλβανοὶ εἶναι ὁμόφωνοι σὲ θέματα προϊστορικῆς ἀρχαιολογίας καταλήγοντας στὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ φορεῖς τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἐποχῆς τοῦ Χαλκοῦ ἦταν Ἰλλυριοὶ καὶ «αὐτόχθονες» αὐτοί, δημιούργησαν τὸν πολιτισμὸ τοῦ Χαλκοῦ στὴν 'Αλβανία.

Ἐν συνεχείᾳ οἱ 'Αλβανοὶ ἀρχαιολόγοι κατασκευάζουν τὴ θεωρία ὅτι μέσω Κορυτσᾶς καὶ Πρεσπῶν, διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ 'Αλιάκμονος

πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς Μακεδονίας καὶ διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Ἄωου πρὸς τὴν Ἠπειρο, οἱ Ἰλλυριοὶ ἀπλώθηκαν πρὸς Νότον καὶ Ἀνατολὰς καὶ κατέκλυσαν τὴ βορειοδυτικὴ Ἑλληνικὴ Χερσόνησο καὶ τὰ παρακείμενα νησιά.

Ἡ θεωρία εἶναι ἀστήρικτη ἀπὸ τὴ θέση της. Στηρίζεται στὴν αὐθαίρετη ὑπόθεση, ὅτι οἱ Δασσαρήτιοι (περὶ τὴν Κορυτσᾶ) ἦταν «ἰλλυρικὴ» φυλὴ. Ἀλλὰ, ἂν ἀφήσουμε παλαιότερους Ἑλληνες καὶ ξένους ἐπιστήμονες, ὁ Ἄγγλος καθηγητὴς Χάμμοντ, ἕνας ἀπὸ τοὺς λίγους ποὺ εἶχαν τὸ προνόμιο νὰ γνωρίσουν τοὺς τόπους καὶ τὰ μεταπολεμικὰ εὐρήματα τῶν Ἀλβανικῶν Ἀνασκαφῶν, γράφει (1972):

«Συμπεραίνω λοιπὸν ὅτι οἱ Δασσαρήτιοι ἦταν ἑλληνόφωνοι, ἕνα ἀπὸ τὰ Ἠπειρωτικὰ φύλα, συγγενεῖς τῶν Λυγκηστῶν καὶ τῶν Ὀρεστῶν καὶ τῶν νεωτέρων Χαόνων».

Οἱ Ἀλβανοὶ λοιπὸν δὲν κάνουν τίποτε ἄλλο παρὰ, ἐνῶ κατηγοροῦν τὴ γεωπολιτικὴ θεωρία τοῦ Παγγερμανισμοῦ, στὴν πραγματικότητα τὴν τροποποιοῦν ἀπλῶς γιὰ νὰ ὑπηρετήσουν τὸν Πανιλλυρισμὸ, μιὰ θεωρία ἰδιαίτερα προσφιλῆ στοὺς φασίστες τοῦ Μουσολίνι καὶ στοὺς συμμάχους του. Δὲν θὰ ἐπιμείνω στοὺς προϊστορικοὺς χρόνους ἀπόψε, γιατί τὰ σχετικὰ θέματα εἶναι ἀκόμα δύσκολο νὰ συ-

ζητηθῶν σὲ μιὰ ὀμιλία, ὅπως ἢ ἀποψινή.

Ἄλλά, μεταπολεμικά, οἱ Ἄλβανοί, ἀφοῦ ἔχουν ἀκόμα τὴ Βόρειο Ἡπειρο ἀποκλειστικὰ στὰ χέρια τους, προσπαθοῦν, μὲ τὰ ἀρχαιολογικά τους εὐρήματα ν' ἀποδείξουν ὅτι οἱ Ἡπειρωτὲς ἦταν ἐπίσης Ἰλλυριοί! Εἶχαν εὐρήματα σπουδαῖα στὴν περιοχή τῆς Ἄνω Δρόπολης, στὰ χωριά Βοδίνο, Κακαβιά, Βόδριστα. Τὰ θρῖσκουν ὅμοια πρὸς τὰ βορειότερα στὸ Μάτι, στὸ Πάζοκ κλπ. Βέβαια παρατηροῦν ὁμοιότητες καὶ πρὸς τὰ εὐρήματα τῆς Πρώϊμης Ἐποχῆς τοῦ Σιδήρου στὸ προϊστορικὸ νεκροταφεῖο τῆς Βεργίνας, ὅπου ἔσκαψα καὶ γὼ περὶ τοὺς 70 τύμβους, καὶ τῆς Τσαουσίτσας (στὴν περιοχή τοῦ Κιλκίς). Ἄλλ' αὐτὸ δὲν τοὺς ἐνοχλεῖ. Τὰ ἐξαρτοῦν ὅλα ἀπὸ τὴν Ἄλβανία, ἀποδίδοντάς τα στοὺς Ἰλλυριοὺς, χωρὶς κανένα δισταγμό!

Οἱ Ἄλβανοὶ ἀρχαιολόγοι προσπαθοῦν νὰ χαρακτηρίσουν ὡς Ἰλλυρικοὺς τόπους τῆς Βορείου Ἡπείρου, πού ἀνήκουν, κατὰ τὴν παράδοση, στὸ χῶρο τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ τῶν Ἡπειρωτῶν καὶ τῶν Μακεδόνων. Ἀπορρίπτονται ὅλες οἱ ἔρευνες οἱ προπολεμικὲς Ἑλλήνων καὶ ξένων ἀρχαιολόγων καὶ ἱστορικῶν. Ἴταλοὶ ὅπως ὁ Λουίτζι Οὐγκολίνι, Ἑλληνες ὅπως ὁ Δημήτριος

Εὐαγγελίδης, Αὐστριακοὶ ὅπως ὁ Πράσνικερ καὶ ἄλλοι, ἀπέδωσαν ὅ,τι πραγματικὰ ἦταν ἀξιοσπούδαστο στοὺς Ἑλληνες, γιατί πραγματικὰ τοὺς ἀνήκει, καὶ ἔμεινε γιὰ τοὺς Ἰλλυριοὺς νὰ διεκδικήσουν ὅ,τι ἦταν πρωτόγονο. Ἄλλὰ καὶ τοὺς μεταπολεμικοὺς συγγραφεῖς ἀπορρίπτουν οἱ Ἄλβανοί. Ὁ Χάμμοντ, ἀλλὰ καὶ ὁ Γιουγκοσλάβος Μιλιοῦτιν Γκαράσανιν καὶ ἄλλοι ἀπέδωσαν στὸν Πύρρο ἢ στοὺς Μακεδόνες πόλεις καὶ κάστρα, πού οἱ Ἄλβανοὶ τὰ θέλουν Ἰλλυρικά. Γι' αὐτὸ ἀνεβάζουν καὶ τὶς χρονολογίες ψηλότερα, στὸν 4ο αἰ. π.Χ. καὶ κεῖ χρονολογοῦν π.χ. τὴν Ἀντιγόνηα καὶ τὴ Διμάλλη.

Ἄλλ' ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἑλληνώνυμη Ἀντιγόνηα, πού τ' ὀνομά της μιλάει μόνο του, στὴ Διμάλλη, πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια, οἱ Ἄλβανοὶ ἀρχαιολόγοι θρῆκαν μὲ τὶς ἀνασκαφές τους, ἐκτὸς ἄλλων, καὶ σφραγίσματα σὲ ἑκατοντάδες κεραμίδια, πού τοὺς ἐπέτρεψαν νὰ ταυτίσουν τὴν πόλη. Ἐτσι ταυτίζεται συγχρόνως καὶ ἡ γλῶσσα καὶ ἡ γραφή καὶ ὁ ἐθνικὸς χαρακτήρας αὐτῆς τῆς πόλεως καὶ τῆς περιοχῆς τῆς. Τὰ σφραγίσματα εἶναι μὲ ἑλληνικὰ γράμματα, σὲ ἑλληνικὴ γλῶσσα. Ὁ τύπος τῆς γενικῆς τοῦ πληθυντικοῦ εἶναι Διμαλιτᾶν, ὅπως Ἀπειρωτᾶν.

Δυστυχῶς δὲν ἔχομε εἰκόνες σφραγισμάτων καὶ νομισμάτων, πού θρέθηκαν καὶ σὲ ἄλλους τόπους τῆς σημερινῆς Ἀλβανίας. Θὰ θέλαμε πολὺ νὰ ἔχομε καὶ τὰ νεώτερα ἐ-

πιγραφικά εὑρήματά τους, ὅπως ἡ ἀδημοσίευτη ἐπιγραφή ποῦ ἀναφέρεται «π ε ρ ι π ὀ λ ο υ ς». Οἱ Ἄλθανοὶ τὴν ἀποδίδουν στοὺς Βυλλίονες καὶ ἡ Βύλλις, κατὰ τὴν παράδοση ἦταν ἴδρυμα τοῦ Νεοπτολέμου, υἱοῦ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῆς Θέτιδος.

Οἱ δὴθεν «Ἰλλυριοὶ τοῦ Νότου» λοιπὸν δὲν εἶναι Ἰλλυριοί. Οἱ ἴδιοι οἱ Ἄλθανοὶ δὲν ἀποκρύπτουν ὅτι οἱ λεγόμενοι «Ἰλλυριοὶ τοῦ Νότου» στὰ νομίσματά τους ἔχουν τὸν Δία, τὴν Ἄρτεμη, τὶς Νύμφες. Τὰ ἀγγεῖα τους εἶναι ἀμφορεῖς, κάρθαροι, σκύφοι κ.ο.κ., δηλαδὴ τὰ γνωστὰ σχήματα ἀγγείων μὲ τὴ γνωστὴ διακόσμηση τῆς Ἑλληνικῆς κεραμικῆς.

Μπορεῖ νὰ ἦταν ἀπολίτιστοι, ἀκόμα καὶ ἀγράμματοι οἱ Ἕλληνες τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἠπείρου. Δὲν ἀπαγορεύεται νὰ ὑπάρχουν καθυστερημένοι Ἕλληνες. Στὸν πολιτισμὸ. Ἀλλὰ οἱ καθυστερημένοι δὲν ἦταν κατ' ἀνάγκην Ἰλλυριοὶ ἢ σκλάβοι. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς καθυστερημένους Ἕλληνες τῶν θουνῶν ἴσως ἦταν περισσότερο Ἕλληνες ἀπὸ τοὺς πολιτισμένους τῶν λιμανιῶν καὶ τῶν νησιῶν.

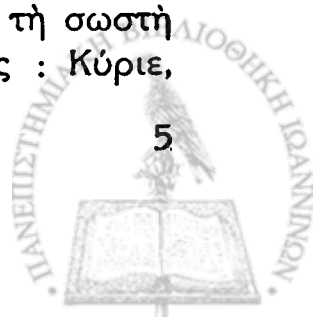
Δὲν ἐπιτρέπεται λοιπὸν νὰ ταυτίζονται οἱ καθυστερημένοι τοῦ ἐσωτερικοῦ μὲ τοὺς Ἰλλυριοὺς χωρὶς ἀποδείξεις. Καὶ δὲν ἐξηγεῖται μὲ τὴν ἀγραμματοσύνη ἢ παντελῆς ἔλλειψη Ἰλλυρικῶν ἐπιγραφῶν στὰ δὴθεν «Ἰλλυρικὰ δου-

λοκτητικὰ κέντρα» (ἐνοοῦνται οἱ πόλεις).

Ἐξ ἄλλου μὲ τὸν συγκριτισμὸ ἐρμηνεύουν οἱ Ἄλθανοὶ τὰ Ἑλληνικὰ στοιχεῖα τῆς δὴθεν Ἰλλυρικῆς θρησκείας, τῶν δὴθεν «Ἰλλυριῶν τοῦ Νότου». Προσκομίζουν καὶ παραδείγματα ἀντίστροφης ἐπιδράσεως. Θεωροῦν π.χ. Ἰλλυρικὸ στοιχεῖο τὴν προτίμηση τῶν κατοίκων τῆς Ἀπολλωνίας... στὴν Ἄρτεμη!

Ἐξαίρεση θὰ ἔλεγα ἀποτελοῦν οἱ μελέτες τοῦ γλωσσολόγου καθηγητοῦ Ἐκρέμ Τσαμπέη. Μὲ ἐπιστημονικὴ εἰλικρίνεια θεβαιώνει ὅτι «γιὰ τὴν Ἰλλυρικὴ γλῶσσα δὲν ξέρομε σχεδὸν τίποτε». (Θὰ μπορούσε νὰ σκεφθῆ κανεὶς ὅτι καὶ γιὰ τοὺς Ἰλλυριοὺς δὲν θὰ ξέραμε ἴσως τίποτε, ἂν δὲν ὑπῆρχαν οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ρωμαῖοι μὲ τὸν πολιτισμὸ τους, τὸν ὁποῖο οἱ Ἄλθανοὶ (καὶ ἄλλοι) χαρακτηρίζουν ἀπλῶς «δουλοκτητικὸ» καὶ ξοφλοῦν). Πάντως, μὲ ἐπιφυλάξεις ἔστω, καταλήγει καὶ ὁ Τσαμπέη στὸ ἴδιο συμπέρασμα, ὅτι δηλαδὴ οἱ Ἄλθανοὶ εἶναι αὐτόχθονες καὶ ὅτι ἡ Ἀλθανικὴ γλῶσσα εἶναι θυγατέρα τῆς Ἰλλυρικῆς.

Στὸν Ἐκρέμ Τσαμπέη ἡ ἐπιστήμη ὀφείλει ὅτι πρῶτος ἐκλόνισε (παλαιότερα) τὴν μοναδικὴ δὴθεν Ἰλλυρικὴ μαρτυρία, ἐπιγραφή. Μιὰ Βουλγάρη ἀρχαιολόγος, ἡ Λιούμπα Ὀγκνένοβα, τώρα Μαρίνοβα, ἔδωσε τελικὰ τὴ σωστὴ ἀνάγνωση τῆς ἐπιγραφῆς : Κύριε,

βοήθη Ἰωάννου. Ἡ δὲ ἦθεν Ἰλλυρικὴ ἐπιγραφή, ἡ μόνη, εἶναι πράγματι Ἑλληνική, ὅπως ἔδειξαν ἕνας Ἀλβανὸς γλωσσολόγος καὶ μιὰ Βουλγάρα ἀρχαιολόγος, ἀληθινοὶ ὑπηρέτες τῆς ἐπιστήμης. Ὁ Ἐκρέμ Τσαμπέη ἐπίσης, σὲ διάφορα δημοσιεύματά του, ἔδειξε ὅτι μέγας ἀριθμὸς γεωγραφικῶν ὀνομάτων τῆς σημερινῆς Ἀλβανίας κρατοῦν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ ἀρχαιότητα.

Αὐτὸ δὲν ἐμποδίζει τὸν «Ἀλβανὸ» Δημοσθένη Μπουντίνα νὰ προσπαθῆ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ὅλα τὰ Ἡπειρωτικὰ φύλα ἦταν Ἰλλυρικά! Ὁ Μπουντίνα (μὲ τὸ ἑλληνικὸ ὄνομα Δημοσθένης) παραπέμπει ἀποκλειστικὰ σὲ πεπαλαιωμένα ἢ φασιστικὰ συγγράμματα. Εἶναι παμπάλαιοι τόμοι τῆς Γερμανικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας Πάουλυ - Βισόβα (1894 — 1898), εἶναι συγγράμματα τοῦ Σουηδοῦ Νίλσον (1909), τοῦ Γερμανοῦ Τράιντλερ (1917) κ.ο.κ. καὶ κυρίως εἶναι φασιστικὴ προπαγάνδα Μουσσολινικὴ (Ντομένικο Μουστίλι, 1941). Μ' αὐτὰ τὰ ὅπλα, ὁ Μπουντίνα προσπαθεῖ νὰ ἀνατρέψῃ καὶ τίς ἱστορικὲς πηγές καὶ τὰ νεώτερα συμπεράσματα τῆς Ἀρχαιολογίας καὶ τῆς Ἱστορικῆς Ἐρευνας: τοῦ Γάλλου Πιέρ Λεβέκ (1957), τοῦ Γερμανοῦ Πέτερ Φράνκε (1954 καὶ ἐξῆς), τοῦ Ἰταλοῦ Ἐττόρε Λέπορε (1962) καὶ πρὸ παντὸς τοῦ Ἀγγλοῦ Νικόλας Χάμμοντ (1967), ὁ ὁποῖος καὶ μὲ τὴ νεώτερή του Ἱστορία τῆς Μακεδονίας (1972 καὶ 1974) ἐπανῆλθε στὰ σχετικὰ θέματα.

Τὸ συμπέρασμα καὶ τοῦ Μπουν-

τίνα εἶναι παραλλαγή τῆς ἴδιας πάντοτε ἐπωδοῦ: ἡ πολιτιστικὴ ἐνότητα καὶ συνέχεια μαρτυρεῖ ἐθνικὴ ἐνότητα καὶ συνέχεια, ἄρα ὅπου θάρβαροι ἐκεῖ Ἰλλυριοί, ὁ πληθυσμὸς στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἡπείρου ὑπῆρξεν Ἰλλυρικὸς!

Τὰ πράγματα ἐξελλίσσονται ὄλο καὶ πιὸ πολὺ πρὸς τὸ γελοῖο. Στὴ σφαῖρα τοῦ γελοίου κινεῖται ὀλόκληρη ἡ ἀνακοίνωση τοῦ ζεύγους, ὑποθέτω — Χασάν καὶ Νεριτάν Κέκα. Τίτλος τῆς ἀνακοινώσεώς τους: Ἡ ἐξέλιξη τῆς πολιτείας τῶν Ἰλλυριῶν. Ἀλλὰ πρόκειται γιὰ τοὺς Ἡπειρωτῆς. Ἰδού τί περιλαμβάνει ἡ ἀνακοίνωση:

Τὰ τμήματα τοῦ πληθυσμοῦ (τῶν Ἰλλυριῶν κατὰ τοὺς δύο Κέκηδες) ὀνομάζονται στίς πηγές ἔθνη, γένη.

Τὸ κράτος, ἡ πολιτεία τους, ὀνομάζεται: ἡ ἀρχή, τὰ πράγματα.

Ἡ μορφή τοῦ κράτους ἐπίσημα ὀνομάζεται: κοινὸν ἢ συμμαχία.

Ὁ βασιλιάς ὀνομάζεται: βασιλεὺς.

Ἡ συνέλευση τοῦ λαοῦ: ἐκκλησία.

Τὸ ἀντιπροσωπευτικὸ συμβούλιο: βουλή.

Ὁ στρατιωτικὸς ἡγέτης: στρατηγός.

(Αὐτὰ καὶ στίς ἔμμεσες πηγές, στὰ κείμενα, καὶ στίς ἀμέσες πηγές, στίς ἐπιγραφές).

Ἄλλοι θεσμοὶ τῆς πολιτείας (τῶν Ἰλλυριῶν κατὰ τοὺς Κέκη-

δες) εἶναι τὸ κοινόν, οἱ προστάται κ.ο.κ. Τὸ κοινὸν τὸ ξέρουμε κατὰ τὸν 5ον αἰ. π.Χ. στοὺς Χάονες, στοὺς Θεσπρωτοὺς, στοὺς Μολοσσοὺς κλπ. (ὄλοι Ἰλλυριοὶ κατὰ τοὺς Κέκηδες). Τὸ κοινὸν τῶν Χαόνων κατὰ τὸ τέλος τοῦ 5ου αἰ. π.Χ. ἔχει ἐπὶ κεφαλῆς δύο προστάτες, κ.ο.κ. Θέλετε ν' ἀκούσετε καὶ τὰ ὀνόματα τῶν βασιλέων (τῶν Ἰλλυριῶν κατὰ τοὺς Κέκηδες);

Ὁ Ἀλκέτας καὶ ὁ γυιὸς του Νεοπτόλεμος ἀντιπροσωπεύουν τὸ κοινὸν τῶν Μολοσσῶν κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῖς τοῦ 4ου αἰ. π.Χ. Τὸ κοινὸν τῶν Μολοσσῶν τὸ ἀντικαθιστᾷ ἡ συμμαχία τῶν Χαόνων, τῶν Θεσπρωτῶν καὶ τῶν Μολοσσῶν. Ἡ βασιλεία ἦταν κληρονομικὴ καὶ δὲν ἀποκλείονται τὰ θήλεα μέλη τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, ὅπως π.χ. ἡ Ὀλυμπιάς καὶ ἡ Δηϊδάμεια. Ἄλλο χαρακτηριστικὸ τῆς βασιλείας ἦταν ἡ δουραρχία, ἡ συμβασιλεία, στὴν ὁποία ἔδωσε τέλος ὁ Πύρρος παραμερίζοντας τὸν Νεοπτόλεμο.

Κατὰ τὸ 230 π.Χ. τῆς Μοναρχίας διαδέχθηκε ἡ Δημοκρατία. Τὸ κράτος τώρα ἔχει τὸ ἐπίσημο ὄνομα: κοινὸν τῶν Ἡπειρωτῶν.

Ὅλα λοιπὸν αὐτά: (ὀνόματα καὶ θεσμοὶ) — συνοψίζω: — ἡ ἀρ-

χή, τὰ πράγματα, τὸ κοινόν, ἡ συμμαχία, ὁ βασιλεύς, ἡ ἐκκλησία τοῦ Δήμου, ἡ βουλή, ὁ στρατηγός, τὸ κοινὸν τῶν Χαόνων, τῶν Θεσπρωτῶν καὶ τῶν Μολοσσῶν, μετὰ τοὺς προστάτες τοὺς, ὁ Ἀλκέτας, ὁ Νεοπτόλεμος, ἡ Ὀλυμπιάς, ἡ Δηϊδάμεια, ὁ Πύρρος, ὁ Νεοπτόλεμος, ἡ συμμαχία καὶ τὸ κοινὸν τῶν Ἡπειρωτῶν, ὅλα αὐτά, καὶ μόνον αὐτά, ἀπαρτίζουν τὴ μελέτη τοῦ ζεύγους τῶν Ἀλθανῶν γιὰ τὴν ἐξέλιξη τῆς πολιτείας τῶν Ἰλλυριῶν!

Ἀχαρακτήριστη παραχάραξη τῆς Ἱστορίας!

Ἡ συνέχεια τῶν Πρακτικῶν τοῦ Συνεδρίου ἐξαντλεῖ τὴν ὑπομονὴ μὲ τὴν ἐπανάληψη τῆς ἐφαρμογῆς τῆς «γραμμῆς». Ἡ «γραμμὴ» ἐφαρμόζεται σὲ ὅλα σχεδὸν τὰ ἀλθανικὰ δημοσιεύματα μέχρι σήμερα. Πήγαμε πέρασιν στὸ Πανεπιστήμιο τῶν Ἀθηνῶν νὰ ἀκούσουμε ὁμιλία νέου Ἀλθανοῦ συναδέλφου, τοῦ ORINI, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἀκούσουμε κάτι νέο. Ἀπογοητευθήκαμε. Δὲν εἶδαμε κἄν νέων εὐρημάτων εἰκόνες. Γιατὶ στὸ τέλος μόνη ἐλπίδα εἶναι οἱ εἰκόνες, ἀψευδεῖς μάρτυρες, καὶ σ' αὐτὲς θὰ καταφύγουμε καὶ τώρα.

(Ἀκολούθησε προβολὴ εἰκόνων).

- 54 It was about the IIIrd century before our era that in the artistic life of the Illyrian cities, along with decorative art, Illyrian sculpture made its appearance, treating the figure of man in a realistic way, in contrast with the idealism of Greek sculpture. In the treatment of this figure the Illyrian sculptor pays special attention to the Illyrian dress of the time.
Bust of a woman in Illyrian dress, stone (IInd century before our era). Dimala.
- 55 Effigy of a woman in Illyrian dress, stone (IIIrd-IInd centuries before our era). Vlora.
- 56 Bust of an Illyrian woman named Kleitia, stone (IInd century before our era). Dyrrhachion.
- 57 Gravestone of an Illyrian woman called Lepidia (Ist century before our era). Dyrrhachion.
- 58 Gravestone of a woman in Illyrian dress (IInd-Ist centuries before our era). Apollonia.
- 59 Relief of a girl in Illyrian dress (IIIrd century before our era). Belsh, Elbasan.
- 60 In the Illyrian cities of our country have been discovered a series of bronze figures. They represent athletes, common people and, especially, the mythology of the time. Bronze figurine of an athlete (IVth-IIIrd centuries before our era). Amantia.
- 61 Poseidon (the mythical god of the sea), bronze figurine (IInd century before our era). Antigonea.

Οι Άλβανοί αρχαιολόγοι παρουσιάζουν σ' όλες τις διεθνείς γλώσσες (όπως έδω στα άγγλικά), τις ελληνικές αρχαιότητες ως Ιλλυρικές. Είναι όμως, εύκολο να φανεί ότι είναι ελληνικές. Για παράδειγμα μεταφέρομε έδω από πολυτελή τρίγλωσση άλβανική έκδοση υπ' αριθ. 56 γυναικεία προτομή με την έπιγραφή : ΚΛΕΙΤΙΑ ΛΥΚΑΝΔΡΟΥ ΧΑΙΡΕ. Έπίσης τó υπ' 58 έπιτύμβιο ανάγλυφο γυναικός με δήθεν Ιλλυρικό ένδυμα, ένw ή υπογραφή είναι έπίσης ελληνική (πάνω από τó κεφάλι). Η λεζάντα της εικόνας (ύπ' αριθ. 56) και στα άγγλικά, όπως έδw, και στις άλλες γλώσσες μας πληροφορεί ότι έχομε μπροστά μας: «είκόνα Ιλλυρίδος γυναικός, πού ονομάζεται Κλειτία, από λίθο (2ου αι. π.Χ.), από τó Δυρράχιο», δηλαδή την Έπίδαμνο, άποικία τών Κορινθίων και τών Κερκυραίων και άφετηρία της Έγνατίας οδού (όπως και ή Άπολλωνία, παρi τις έκβολές του Άώου). Πώς μπορεί να είναι Ιλλυρίδα ή Κλειτία, κόρη ή σύζυγος του Λυσσάνδρου, πού μιλάει και γράφει ελληνικά, δέν εξηγείται.

Γυναικεία προτομή αριθ. 56 (Κλειτία).

Ἐπιτύμβιο ἀριθ. 58.

ΔΙΑΝΕΜΗΤΗΡΙΟ - ΔΙΑΙΤΗΣΙΑ

(Ἀρχειακὴ ἔρευνα ἀπὸ "Ἄνω Σουδενά)

ΤΟΥ ΣΤΑΘΗ ΛΑΜΠΡΙΔΗ

Ἐξοφλοῦν διὰ τοῦ παρόντος ὅτε Ἀναστάσιος Τζαπάρης καὶ ἀδελφονύμφη του Ἀναγνώσταινα καὶ παιδιὰ της Γεώργιος καὶ στασινή, Ἀλεξάνδρα καὶ ἡ ὑπανδρευμένη Χρυσή, ὅτε πρὸ ἡμερῶν εἶχον πάρη διορισμὸν εἰς χωριανούς των ἄνω - σουδενά, διὰ νὰ τοὺς μοιράσουν τὰ κινητὰ καὶ ἀκίνητα τῆς πατρικῆς των περιουσίας λάζου Τζαπάρη καὶ ἀφοῦ τοὺς ἐμοίρασαν ἕως εἰς τὰ περισσότερα, μετὰ ταῦτα ἔμειναν διὰ τὰ λοιπὰ ἀσύμφωνοι, καὶ προσελθόντα ἀμφοτέρα τὰ μέρη εἰς τὸ θηλαέτι ἐδιορθώθησαν ὡς ἀκολουθως· τὰ ὅσα τοὺς εἶχαν μοιράσει οἱ διορισμένοι εὔρον τὸν τόπον τους διὰ πάντα, ἐμοίρασε εἰς αὐτοὺς καὶ τὸ θηλαέτι τὰ ὅσα ἐμοίρασε, καὶ ὅσα ἄλλα ἔμειναν ἀμοίραστα δι' αὐτὰ τοὺς ἐδώθη σήμερον νὰ τοὺς τὰ ἀπομοιράσουν, τὰ ὁποῖα θὰ ἀπερασθοῦν καὶ ἐκεῖνα ὀνοματοδῶς εἰς τὸ παρόν, καθὼς ἀπεράσθησαν καὶ τὰ ἕως σήμερον μοιρασθέντα, ὅθεν καταγράφονται τὰ μοιρασμένα τώρα, ὥστε τοῦ μὲν Ἀναστασίου Τζαπάρη εἶναι εἰς μερίδια, ἀπὸ μὲν σπητι, τὸ Μαγειρεῖον, ἡ Σάλλα, ὁ ὄξω ὄντᾶς μὲ τὸ ἀχοῦρι, αὐλή, θύρες, ἐπάνω τόποι, περγουλιά, ὄβοροί, τὸ ἀλευράμπαρον εἰς τὸ μαγειρεῖον, δύο Μπούντενες, δύο κασσέλαις, ἕνα

μεγαλύτερον θαένη, ἕνα μικρότερον, ἕνα θόϊδι, τρία γήδια, τὴν ὥραν τοῦ λάζου τζαπάρη. Ἀπὸ δὲ χωράφια, δύο λακιαῖς εἰς τὰ παλιάμπελα, συνορευμένες τῆς μιᾶς μὲ τὸν τάσιον τοῦ ντίνου καὶ τῆς ἄλλης μὲ μπαζτέκι, καὶ μαζὶ μὲ τὰ δένδρα των ἕνα εἰς τὴν ἀραβνᾶ συνορευομένου μὲ τὴν ντάγγαινα, ἕνα εἰς τὰ σελιά συνορευομένου μὲ τῆς γιάνως ζαζοῦς. ἕνα εἰς τὸ στουρνάρι συνορευομένου μὲ τοῦ χαρίση ἀποστόλου μαζὶ μὲ τὰ δένδρα του. ἕνα εἰς τὰ ξανοίγματα συνορευομένου μὲ τοῦ Κοράκη, τὸ μισὸν εἰς τὰ ξανοίγματα συνορευομένου μὲ τῆς ἀσήμως, ἔτι τό... εἰς τὰ ξανοίγματα συνορευομένου μὲ τῆς δημήτρογγότζως· τὸ μισὸν καναβοτόπι μαζὶ μὲ τὰ δένδρα του συνορευομένου μὲ τῆς δονομίσιενας — τὸ μισὸν εἰς τὴν ρέντα, συνορευομένου μὲ τοῦ παντζιούκα — ἕνα εἰς τὴν μπιστερῆ συνορευομένου μὲ τοῦ παντζιούκα — ἕνα εἰς ταῖς μέσαις συνορευομένου μὲ τῆς πριμμικίραιναις, ἄλλο εἰς ταῖς μέσαις συνορευομένου μὲ τοῦ τζανάκα — ἕνα εἰς τὰ θατζιοχώρια, συνορευομένου μὲ τῆς γιαννωζαζιοῦς — ἕνα κομάτι εἰς τοῦ στοκόλη τ' ἀνήλια, συνορευομένου μὲ τῆς Δονομίσιενας, τὸ μισὸν εἰς θουσίλια συνορευομένου μὲ τοῦ Καρακώστα, ἕνα εἰς θραστοθᾶ,

τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει σήμερον συνορί-
τας, τὸ μισὸν εἰς τὴν τράχτα συνο-
ρευομένου μετὰ τῆς Σκούρως, τὸν
μακρύκαμπον τὸ μισολιγώτερον
συνορευομένου μετὰ τῆς γεώργω πά-
ταινας — τὸ μισὸ εἰς κάτω σουδε-
νιώτικον τόπον κατὰ τῆς ράχης τὸ
μέρος τῆς δὲ ἀναγνώσταινας εἶναι
εἰς μερίδιον ἀπὸ μὲν σπηῆτι, τὸ μέσα
σπηῆτι, ὁ μέσα ὄντως μετὰ τὸ ἀχουῆρι
των καὶ κελάρη, νὰ δουλεύεται τὴν
κάτω περγουλιὰ γυρίζοντας τὴν
καταβολάδα πρὸς τὸ μέρος της,
τὸ ἀμπάρι τὸ μέγα ὅπου εἶναι εἰς
τὸ σπηῆτι, τὴν ἄρηλα, τὸ καδδί, δυὸ
μπούτηνες, τρεῖς κασσέλαις, ἓνα
μεγάλο θαῆνι, ἓνα καρδάρη, ἓνα
βόδι, τρία γήδια, τὴν ὥρα τοῦ Ἄ-
ναγνώστη, ἀπὸ δὲ τὰ χωράφια, τὸ
ξάνοιγμα εἰς τὰ παλαιάμπελα, καὶ
μετὰ τὴν κάτω λακκιάν, μαζὴ μετὰ
τὰ δένδρα των συνορευομένων μετὰ
τοῦ Καραντάνη. ἢ λακκιὰ εἰς τὸ ἀλλῶνι
σιμὰ εἰς τὴν ἀχυροκαλύβα μαζὴ μετὰ
τὰ δένδρα του συνορευομένου μετὰ
τοῦ γιάννη τζιγαρᾶ, ἓνα εἰς τὴν ἀρα-
βνᾶ, συνορευομένου μετὰ τῆς γιάννης
ζαζιοῦς, δυὸ λακκιὰς συνορευομέ-
νων μετὰ τοῦ τζιόρα καὶ ἡ ἄλλη μετὰ
τῆς γκαβοθασίως — ἓνα εἰς τζουκολά-
δες μαζὴ μετὰ τὰ δένδρα του συνο-
ρευομένου μετὰ τῆς λάζω πατζιούκα
— ἓνα εἰς τὸ στουρνάρι συνορευο-
μένου μετὰ τῆς γιάννη ζαζιοῦς — τὸ
μισὸν εἰς τὰ ξανοίγματα, συνορευο-
μένου μετὰ τῆς ρούσαινας, ἓνα εἰς
ταῖς μεγάλαις, συνορευομένου μετὰ
τοῦ Χριστοδοῦλου κοντοκίτζου --
ἓνα εἰς τὰ πηγαδάκια συνορευομέ-
νου μετὰ τῆς σκούρως — τὸ μισὸν εἰς
τὴν ρέντα συνορευομένου μετὰ τῆς

νταλοπέρσιως — τὸ μισὸν εἰς τὴν
μοντζάλα συνορευομένου μετὰ τῆς
στασίως — τὸ μισὸν καναβοτόπι
συνορευομένου μετὰ τῆς ντεληγιάννε-
νας μαζὴ μετὰ τὰ δένδρα — τὸ μισὸν
εἰς ταῖς μέσσαίς μετὰ τῆς ἀντώναινας
ἔτι ἄλλον μισὸν εἰς ταῖς μέσσαίς συ-
νορευομένου μετὰ τοῦ Χριστοδοῦλου
μπίλιου — μιὰ λακκιὰ εἰς τὴν φτέρην
συνορευομένης μετὰ τοῦ ἡγουμένου—
τὸ μισὸν εἰς τὸ στρογγυλὸ συνορευο-
μένου μετὰ τὸν ἀναγνώστη ντούβλη,
τὸ μισὸν εἰς θραστοβάν, τὸ ὁποῖον
σήμερον δὲν συνορεύεται μετὰ κανέ-
να, τὸ μισὸν εἰς τὴν τράχτα συνο-
ρευομένου μετὰ τὸν κοινὸν δρόμον —
τὸ ἄλλο μισὸν εἰς τὴν τράχτα συνο-
ρευομένου πάλιν μετὰ τὸν κοινὸν δρό-
μον — τὸ μισὸν εἰς τὰ θασίλια συ-
νορευομένου μετὰ τῆς Λάζαινας πα-
τζούκα — ἓνα εἰς τὰ καλλύβια συ-
νορευομένου μετὰ τῆς τζαμπρίκος, τὸ
περισσότερον ἀπὸ τὸ μισὸν εἰς τὸν
μακρύκαμπον συνορευομένου μετὰ
τοῦ ἡγουμένου — τὸ μισὸ κομμάτι
εἰς τὸν κάτω σουδενιώτικον τόπον
κατὰ τοῦ δρόμου τὸ μέρος. τὰ δέν-
δρα ὅσα δὲν ἀναφέρονται μαζὴ μετὰ
τὰ χωράφια των, τόσον εἰς τὰ χω-
ράφια τοῦ ἀναστασίου, ὅσον καὶ εἰς
τὰ τῆς ἀναγνώσταινας αὐτὰ ἀπεφα-
σίσθησαν ἐκ τῶν διορισμένων νὰ τὰ
μεταχειρισθῶν ἀνταμικὰ ἐξ ἡμι-
σείας, ἡγουν μόνον τὰ δένδρα των
ἀπὸ δὲ καπετάλι, ὅπου εὐρέθη τῶν
δυὸ μερῶν ἕως εἰς τὰ ἔτη χιλίων
ὀκτακοσίων τριάντα δύο ἀνταμικόν,
ὅσα ὁ ἴδιος ἀναστάσιος τζαπάρης
ἔδειξαν καὶ εἶναι τα καὶ τὴν σήμε-
ρον, τὰ ὁποῖα ἔχουν νὰ λάβουν ὡς
ἀκολούθως. Γρόσια πέντε χιλιάδες

πεντακόσια χρεωστεῖ εἰς τὸ σπῆτι των τὸ χωρίον μαναδένδρι — ὁ Φαλίδας ἀπὸ μαναδένδρι γρόσια τριακόσια, ἢ Κωνστορίζαινα Γρόσια διακόσια — τὸ μοναστήρι Ἀγία Παρασκευῆ Γρόσια πεντακόσια, ἢ Κωντοπασχάλαινα ἄνω σουδενιώτισα Γρόσια ἑξακόσια, ὁ παπαζώης γρόσια πέντακόσια, ὁ Γεώργιος κατζαδήμας γρόσια διακόσια, μετὰ τὴν ξεπλήρωσιν τοῦ μουκαδεμιοῦ τοῦ σπητιοῦ ἔμεινε νὰ δίδῃ εἰς τὸ σπῆτι τὸ χωρίον ἄνω-σουδενὰ Γρόσια χίλια — ὁμοίως νὰ λάβῃ ἔχει τὸ σπῆτι ἀπὸ τὸ χωρίον τζερβάρι γρόσια χίλια, αὐτὰ τὰ ἕως ἔδῳ σημειωθέντα ἔδειξεν ὁ Ἀναστάσιος τζαπάρης ὅτι ἔχουν νὰ λάβουν, τὰ ὅποια σήμερον ἀπεφασίσθησαν νὰ ἔχη λάβῃ ἐξ αὐτῶν τὸ ἥμισυ τὸ κάθε μέρος αὐτῶν δηλ. ἀπὸ τὸ κάθε κρέδδιτα (πίστωση) ἥμισυ ἢ Ἀναγνώσταινα καὶ τὸ ἥμισυ ὁ Ἀναστάσιος τζαπάρης προσέτι ἢ ἀναγνώσταινα ὡμολόγησε ὅτι εἶναι καὶ εἰς ἄλλα μέρη ἀκόμη κρέδδιτα, ὅπου ἔχει νὰ λάβῃ ἀκόμη τὸ σπῆτι των, ὁ δὲ τζαπάρης ἀποκρίθη. ὅτι ἄλλα ἀπὸ τὰ ἄνωθεν δὲν εἶναι, ὑπεσχέθη δὲ ὅτι ὀψέποτε ἀπ' ἔδῳ καὶ ἔμπρὸς ἀποδειχθοῦν ὅσα ἄλλα κρέδδιτα, ἔχει νὰ λάβουν ἐξ αὐτῶν ὁμοίως ὁ καθ' ἕνας τὸ ἥμισυ, διὰ τὰ ὅποια ἂν ἀποδειχθοῦν, εἰς ἐκεῖνα ἐξώφλησις δὲν ἐννοεῖται, ἀλλὰ μοιράζονται ἀνεμποδίστως. — ἀκόμα σήμερον ὅπου ἐξωφλοῦν κανένα μπόρτζι δὲν ἔμεινε ὅπου νὰ χρεωστῆ τὸ σπῆτι, μήτε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἐννοεῖται κανένα ἐξ ἐναντίας καὶ φανῆ κανένα εἶναι εἰς θάρος τοῦ Ἀναστασίου

τζαπάρη—συμφώνως δὲ χρεωστοῦν σήμερον νὰ δώσουν εἰς τὸν γαμβρόν τῆς ἀναγνώσταινας Γεώργιον, ἑξακόσια γρόσια ὁ Ἀναστάσιος τζαπάρης, καὶ ἄλλα ἑξακόσια γρόσια ἢ ἴδια ἀναγνώσταινα, τὰ ὅποια ἀπὸ ρέστα φορεμάτων τῆς Χρυσῆς, ἀπὸ ὄλον τὸ μπακίρι καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα κελίμι καὶ δίδωντές τα τοῦ πέρνει τὴν ὑπογραφήν του ὁ τζαπάρης ὅπου ἔχει δωμένην εἰς τόν... γαμβρόν τῆς τὸν τζανάκα. ἔχουν οἱ ἴδιοι ἀναμεταξύ των διὰ πεντακόσια γρόσια ὅπου ἔδωσεν ψαλτικά. ὁ τζαπάρης ἀναστάσιος χρεωστεῖ τὸ ἥμισυ αὐτῶν ἢ ἀναγνώσταινα γρόσια διακόσια πενήντα καὶ νὰ τοῦ δώσῃ τοῦ τζαπάρη, ὁ δὲ τζαπάρης χρεωστεῖ νὰ δώσῃ εἰς τὴν Ἀναγνώσταινα τερακόσια γρόσια γύρισμα ἀπὸ τὴν μοίρασιν ὀσπητιοῦ καὶ εἶναι εἰς χρέος νὰ τὰ δώσῃ ὀγλήγορα διὰ νὰ σιάσῃ τὸ μερίδιον τοῦ σπητιοῦ τῆς καὶ αὐτῆ. ἕνα λαχανοκηπόπουλον πλησίον τῆς καλύθας ὅσον ἦτο ἔκπαλαι αὐτὸ νὰ μείνῃ εἰς τὸν Ἀναστ. τζαπάρην — καὶ ὡς εἴρηται ἀμπέλια καὶ κήπους καὶ ὅτι ἄλλα εἶναι ἀμοίραστα, αὐτὰ ἔμειναν πηγαινάμενοι εἰς τὸ χωρίον... διορισμοὶ τοῦ θηλαετιοῦ, νὰ τὰ μοιράσωσι οἱ διωρισμένοι καὶ νὰ τὰ περάσωσι κάτωθεν ὀνοματοδῶς εἰς τὰ παρόντα, καὶ οὕτω τελειώνοντες ἐξωφλοῦν εὐχαρίστως καὶ μὲ τὴν ἴδιαν εὐχαρίστησιν των καθὼς οἱ ἴδιοι ἐνώπιον τοῦ θηλαετιοῦ ἀπαρabiάστως οἰκειοθελῶς καὶ συμφώνως ὡμολόγησαν καὶ ἔγιναν δυὸ παρόμοια ἐξωφλητικὰ ἔγγραφα ὑποθε-

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 56)

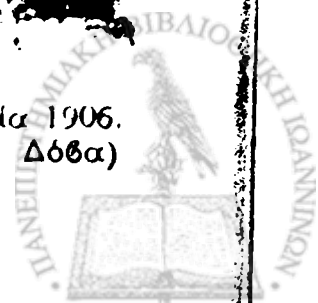

60. — 'Ο Ήθικοπλαστικός Σύλλογος Ἰωαννίνων σὲ ἐκδρομὴ στὸν Ἅγιο Γεώργιο Δουρούτης τὸ 1922. Μεταξύ ἄλλων: Δημ. Γιούνης, Π. Ἐμμανουήλ, Μιχ. Λάμπας, Π. Οἰκονομίδης, Σωτηρ. Ζοῦμπος (κάσκα), Γεώργ. Μιχαηλίδης (Εὐεργέτης), Κων. Τισσανάκης, Γρ. Τζομάκας, Νσ. Παπᾶς. (Ἄρχειο Πελοπ. Οἰκονομίδη)

61. — Ἱστορικές φωτογραφίες Διδασκόντων καὶ Διδασκομένων. Ζωσιμαία 1906. (Ἄρχειο Ἐλευθ. Δόβα)

62. — Μπροστά στον Τάφο του Κώστα Κρυστάλλη στην Άρτα, 11 'Ιουλίου 1926. Όμιλος θαυμαστών του Ποιητή με τον 'Ιωάν. Παπαβασιλείου, όμιλητή της ημέρας.
(Άρχείο 'Ιωάν. Παπαβασιλείου)

63. — 'Ιστορικές φωτογραφίες Διδασκόντων και Διδασκομένων. Λύκειον Άδελφών Άράπη — Γιάννινα, 1899—1900. Στο Λύκειο φοίτησε και ό κατόπιν Πατριάρχης Άθηναγόρας Σπύρου και ό Εϋεργέτης Εϋγενίδης. Μεγάλος αριθμός άγοριών άπ' όλη την Ήπειρο και κοριτσιών άπό τά Γιάννινα, καθώς και μερικοί Τουρκοί και Έβραίοι.
(Άρχείο Έλευθ. Δόβα)

ΤΟ ΤΑΞΙΜΟ ΠΟΥ ΔΕ ΧΡΕΙΑΣΤΗΚΕ

ΤΗΣ ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ ΖΙΤΣΑΙΑΣ

Κι άλλες φορές έτυχε νά πῶ, γιά τὰ γράμματα πού ἔγραφα μικρή, στους ξενητεμένους, κάποιων μανάδων καί γυναικῶν πού —οἱ μαῦρες — δέν ἤξεραν νά τὰ γράψουν μόνες τους. "Ὅχι πῶς ἔλειπαν ἀπό τὸ χωριό μας οἱ δάσκαλοι κι οἱ γραμματισμένοι —ἄλλο καλὸ— οὔτε πῶς δέν θὰ ἦταν πρόθυμοι νά τοὺς γράψουν —χρέος ἱερὸ θὰ τὸ θεωροῦσαν— ὅμως ἐκεῖνες σέ μένα ἐμπιστεύονταν τὰ μυστικά τῆς καρδιάς τους, καί καθὼς φαίνεται, ἀπὸ τὰ δικά μου κολυβογράμματα, τῆς δεύτερης ἢ τρίτης τοῦ Παρθεναγωγείου, ἔμεναν ἀπόλυτα εὐχαριστημένες.

«Ὁ Θεὸς νά σ' ἔχει καλὰ γιέ μ' τῶφταξες, ὅπως τοῦθελα, μὲ τὰ γραμμένα σου». Τὰ χέρια ἐννοῦσαν, «γραμμένα».

—Πρῶτον ἔρχομαι νά ἐρωτήσω διὰ τὴν καλὴν σου ὑγείαν... —"Αρχίζα μ' αὐτὸ τὸ στερεότυπο, πού συνηθίζονταν τότε, καί τὸ ἤξερα καλὰ, ἐφ' ὅσον ἀσκοῦσα αὐτὴ τὴν τέχνη. "Ἐπειτα συνέχιζα, πιστά, μὲ ὅσα μοῦ ὑπαγόρευαν. Οὔτε παραπάνω, οὔτε παρακάτω. Μονάχα τὰβαζα σέ κάποια τάξη, γιὰ τὴν ἀλεγομένη μπερδεμένα, ἀνάμεσα ἀπὸ ἀναστεναγμούς. "Ἐτσι καί χωρὶς νά τὸ πολυκαταλάβω, πρόσθετα καί κανένα «ἄχ καρδούλα μου». Τόσο συχνά πού τὸ ἄκουγα, πῶς νά

τὸ παραβλέψω;

Κι ἦταν δακρύβρεχτο αὐτὸ τὸ «ἄχ» ἀλλὰ πῶς νά θάλῃς καί τὸ δάκρυ στὸ χαρτί; «Τὰ δάκρυα εἶναι καφτερὰ καί καίνε τὰ μαντήλια»

Ἄλλὰ καί χωρὶς νά ὑπάρχει, ὁ παραλήπτης τὸ μάντευε, ἐκεῖ στὰ μακρινὰ τὰ ξένα πού «ν' ἀνάψουν νά καοῦν» καί τῶσμιγε μὲ τὸ δικό του.

Μέσα στὴν τακτικὴ πελατεία μου, πού τὴν ἀποτελοῦσαν μόνο γυναικὲς πάσης ἡλικίας, συγκαταλέγονταν κι ἓνας ἄντρας. Ὁ μπάρμπα Τάσιος ὁ ράφτης. "Ἐνας μεγαλόσωμος ἄνθρωπος, προχωρημένης ἡλικίας, μὲ μαῦρο σκοῦφο, θράκα, κι ἓνα σελάχι στὴ μέση, γεμᾶτο κλωστές, γαϊτάνια, ψαλίδια, κι ὅλα τὰ σύνεργα τῆς ραπτικῆς τέχνης.

"Ἐκοθε καί ἔραβε, μόνον γυναικεῖα σεγκοῦνια, καί γιλέκια, καί τὰ κεντοῦσε περίτεχνα μὲ γαϊτάνια κόκκινα καί σειρίτια, γιὰ τὴν καλὴ φορεσιά. Ξενομερίτης, ἔστηνε τὸ στέκι του, στὸ χωριὸ μας πού —ἔβγαινε ψωμί — κατὰ τὰ λεγόμενά του, κι ἔπαιρνε παραγγελίες ἀπ' ὅλη τὴ γύρω περιοχὴ. Τὸ χωριὸ του ἔπεφτε ἀλάργα, πέρα ἀπὸ τὴν Κόνιτσα.

Μπορεῖ καί νά γελάσης σημερινὴ ἀναγνώστη, καί νά πῆς —μακρὰ εἶναι ἡ Κόνιτσα ἀπὸ τὴ Ζί-

τα;— Δίκαιο θὰ ἔχης. Σήμερα εἶναι πολὺ κοντά, ὄχι μόνο ἡ Κόνιτσα, ἀλλὰ κι ἡ Ἀθήνα κι οἱ ἄλλες πολιτείες, ἀκόμα κι οἱ ξένες χῶρες. Τότε ὁμως μὲ τὰ ζῶα ἢ μὲ τὰ πόδια, ἦταν καὶ παραῆταν μακρὰ.

Ἔτσι ἐπικοινωνοῦσε μὲ τὰ γράμματα. Κι αὐτά, ὅταν εὔρισκε κανέναν κερατζῆ νὰ τὰ μεταφέρῃ, μαζί μὲ λίγα γρόσια, γιὰ νὰ «πορέψουν» ὥσπου νὰ πάῃ ὁ ἴδιος.

Αὐτὰ τὰ γράμματα ἔγραφα ἐγώ. Τὶς Κυριακὲς τ' ἀπολείτουργο, περνοῦσε ἀπὸ τὸ σπίτι, κι ἀφοῦ ἔπινε τὸν «σιμχτόν» —καφὲ καὶ κριθᾶρι ἀνακατωμένο— μ' ἔπαιρνε καὶ θγαίναμε στὸ «μεϊντάνι» πού λέει ὁ λόγος. Ψηλὰ στοῦ Πράσου τ' ἀλῶνι, μὲ τὰ πέτρινα πεζούλια. Ἐκεῖ στὰ κράσπεδα τοῦ Προφήτη Ἡλία, στήναμε τὸ ὑπαίθριο γραφεῖο, ἀγναντεύοντας ὀλοτρόγυρα, τὸν πλατὺ ὀρίζοντα, μὲ τ' ἀντικρινὰ χωριά, τὴν Ὀλύτσικα, τὶς μεγαλόπρεπες ὀροσειρές. Ὅλα ὅσα ἔφταναν τὰ μάτια, ἀλλὰ κι ὅσα δὲν ἔφταναν, καὶ πῆγαινε φτερωτὸς ὁ νοῦς, ἐκεῖ κατὰ τῆς Κόνιτσας τὰ μέρη, σ' ἓνα ὀρεινὸ χωριό. —Γράψτε τσοῦπρα μου κι ἐγὼ νὰ λέω.—

—Μοῦ παράγγειλες πὼς ἔπεσε ὁ κιοσὲς «γωνία» τοῦ σπιτιοῦ μας. Κι ἄς ἔπεσε μωρὴ Τάσιαινα, ἐσεῖς νὰ εἶστε καλά. Μοῦ παράγγειλες πὼς ψόφησε ἡ γίδα ἀπὸ νταλάκι. Ἄς πῆγε στὸν κόρακα, τὸ λυπήθηκα τὸ ζωντανό, μὰ ἐσεῖς νὰ εἶστε καλά. Ἐμαθα πὼς οἱ πλημμύρες ἔπνιξαν τὰ καλαμπόκια, καὶ τᾶλλα σπαρτά. Κι ἄς πῆγαν κι αὐτά. Ἐσεῖς νὰ εἶστε καλά Τάσιαινα, κι ὅ-

ταν θὰ γυρίσω θὰ τὰ βολέψω. Κατὰ τὴ Λαμπρὴ λογιᾶζω, γιὰτὶ ἐδῶ θγαίνει ψωμί, δόξα νᾶχει ὁ Κύριος.

Τώρα κατὰ πόσο θὰ ἦταν καλά, ἢ δόλια ἢ Τάσιαινα, μὲ τὸ σπίτι μισογκρεμισμένο, καὶ τὰ σπαρτὰ πνιγμένα, ἓνας Θεὸς τῶξερε. Πάντως ὁ μπάρμπα Τάσιος δὲν τὴν κακοκάρδιζε. Ἄς μοῦ συγχωρήσῃ τώρα ἡ ψυχὴ του, καὶ τὴ δική μου ἀπρέπεια, νὰ πιάνω, ἔπειτα ἀπὸ τόσα χρόνια, νὰ φανερώνω τὰ οἰκογενειακά του μυστικά. Ἄν τοῦ τῶλεγε κανέννας, δὲν θὰ πίστευε στ' αὐτιά του. Ἡ ἐχεμύθειά μου, ἦταν γνωστή, γι' αὐτὸ καὶ μ' ἔπαιρναν γιὰ «γραμματικό» τους.

Τέλος πάντων. Ἐμεῖς ἐδῶ, ἄλλο ξεκινήσαμε νὰ ποῦμε κι ἄλλοῦ μᾶς τράβηξαν οἱ θύμησες. Ἐγὼ τοῦ ἔγραφα τὰ γράμματα, κι αὐτὸς σὰν ἀντάλλαγμα, μοῦ ἔταζε, —ὅταν τρανέψω καὶ μὲ παντρέψουν, μὲ τὸ καλὸ οἶ γονιοῖ μου, νὰ μοῦ ράψῃ τὸ καλὸ σεγκούνι καὶ τὸ γιλέκι, χωρὶς πληρωμή.— Ἄ θὰ μοῦ τὰ κεντοῦσε μὲ πολὺ μεράκι, μὲ τὰ καλύτερα γαῖτάνια. Ἐγὼ κοκκίνιζα καὶ χαμήλωνα τὰ μάτια.

Μακροπρόθεσμο, ὁμως γλυκό, τὸ ἀντάλλαγμα. Ἐνῶ μὲ τὶς κυρά - θειές, ἦταν διαφορετικά. Τὸ ἀντάλλαγμα γίνονταν χέρι μὲ χέρι. Ἐγὼ τὸ γράμμα, σὲ κόλλα κομμένη ἀπὸ δικό μου τετράδιο, κι ἐκεῖνες, τὰ καρύδια, τὶς σταφίδες, τὶς συκομαῖδες στὶς τσέπες μου. Νᾶχω νὰ τρώω καὶ στὸ σκολειό. —Ἄγιο τὸ χῶμα τους. Πιὸ νόστιμα γλυκίσματα, δὲν ἔφαγα στὴ ζωὴ μου.

Τὸ τάξιμο τοῦ μπάρμπα Τάσιου

ΤΑΣΟΣ ΧΑΛΚΙΑΣ (Ο Αύδητης Μαρσύας)

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΝΤΟΥΛΑ

«...Κι' ἐγὼ ἦμουν ὁ παράξενος
ὁ λαλητής ὁ πλάνος
καὶ σὰν ἐμὲ κανεῖς.
Καὶ τὸ βιολί μου φάνταζε
παρατημένο χάμου
σὰν ἄρρωστη ψυχή».

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Σ' ἓνα διάσελο ἀντίκρυ ἀπὸ τῆ
ζίτσα εἶναι ἓνα μικρὸ χωριό, τὸ
Φωτεινό. Ὅμορφο, γραφικὸ, στὴν
κυριολεξία φωτεινό. Ἐκεῖ ἀπάνω
ἀνεβαίνουν κάθε θράδυ ἀπὸ τὸ πο-
τάμι τοῦ Καλαμᾶ οἱ νεράϊδες κι'
ἔστηναν τοὺς ἀνάερους χορούς των
νὰ ψυχαγωγήσουν πέντε ὀρφανὰ ἀ-
πὸ πατέρα φωληασμένα σ' ἓνα φτω-
χόσπιτο. Ὡρες ὧρες τὰ παιδιά
σούριζαν σκοποὺς ἀπὸ δημοτικὰ Ἡ-

τοῦ ράφτη, τραβοῦσε σὲ μακρὸ κορ-
δόνι. Ἦταν ὅμως σίγουρο. Οἱ πα-
λιοὶ κι ἀπλοὶ ἄνθρωποι, δὲν ἀθε-
τοῦσαν τὸ λόγο τους. Κι ὁ ράφτης
μας, ἦταν ἀπ' αὐτούς, κι εἶχε με-
γάλη ὑπόληψη στὸ χωριό. Θὰ ἐρ-
χότανε κι αὐτοῦ ἡ ὥρα. Ὅλα ἔ-
χουν τὴν ὥρα τους. Καὶ πραγματι-
κὰ ἦρθε κάποτε.

Μόνο πού ἀπὸ τότε εἶχαν πολὺ
ἀλλάξει ὄλα τὰ πράγματα, καὶ τῆς
ζωῆς ἡ ὄψη. Οἱ συμφωνίες, οἱ πί-
στες, οἱ προσμονές, ἀναποδογυρί-
ζουν, μὲ τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ.
Χάνουν τὴν ἔννοια καὶ τὴν ἀξία.
Ὅπως γίνεται καὶ μ' ὄλα τὰ θέ-

πειρωτικὰ τραγούδια πού τ' ἀκου-
γαν ἀπὸ τῆ μάνα τους.

Μιά μέρα ἀνηφόρισαν κι' οἱ τρεῖς
μοῖρες, οἱ ὁποῖες κατὰ τὴν ἀρχαία
μυθολογία διαφέντευαν τὸ μέλλον
τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ Κλωθώ, ἡ Λάχε-
σις καὶ ἡ Ἄτροπος. Στὰ μεγαλύ-
τερα παιδιά πρόσφεραν μία λύρα ἢ
ἓνα ἔγχορδο. Ἦταν οἱ Ἀπόλλω-
νες. Στὸ κούτσικο τὸν Τάσο χάρι-
σαν ἓναν αὐλὸ καὶ γένηκεν ἔτσι ὁ
Μαρσύας, ὁ ἐξαίσιος αὐλητής.

Ὁ Τάσος τότε μόλις 13 χρονῶν
(γεννήθηκε τὸ 1914) παρακάλεσε
τὸν πρῶτο ξάδελφό του Μάνθο
Χαλκιά, πού ἦταν μεγαλύτερός του,
νὰ τοῦ χαρίσει ἓνα κλαρίνο καὶ νὰ
τὸν μάθει νὰ παίζει. Καὶ μολογᾷ

ματα πού χρονίζουν. Καμμιά φορά
χάνονται ὀλότελα, ἢ δὲ χρειάζον-
ται σὲ τίποτε. Ἔτσι καὶ μ' ἐκεῖνο
τὸ τάξιμο, ὅταν ἦρθε ἡ κατάλλη-
λη ὥρα.

Ὁ Τάσιο ράφτης, πού τὸν εἶχα-
με ξεχάσει ὀλότελα, ἦρθε νὰ πῆ,
τὰ καλορίζικα καὶ τὰ «χαῖρλήτι-
κα» γιὰ τὸ γάμο, φανερά παραπο-
νεμένος.

...Μπορεῖ τὸ ἴδιο νὰ αἰσθάνθηκε.
κι ἡ νύφη, μὲ τὸ μακρὸ λευκὸ νυ-
φικό, ἀλλὰ δὲν τὸ φανέρωσε ποτέ.
Οὔτε τότε, οὔτε τώρα.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΖΙΤΣΑΙΑ

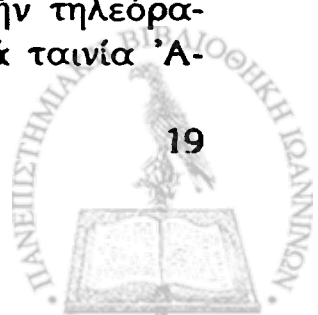
ὁ ἴδιος ὁ Τάσος «...Φτιάξαμε ἓνα συγκρότημα πολὺ καλὸ καὶ ἄρεσε πολὺ στὸν κόσμο. Τ' ὀνομάσαμε «Μαῦρα πουλιά» λόγω τοῦ ὅτι εἴμαστε καὶ λίγο μελαχροinoί. Κι' ὁ κόσμος εἶχε νὰ κάνει μὲ τὰ «Μαῦρα πουλιά». Τότε ἐγὼ ἤμουν 19 χρόνων κι' ἔπαιζα πολὺ καλὸ κλαρίνο».

Ἀλήθεια ποῦ νὰ ὀφείλεται αὐτὴ ἢ μελαχροινάδα τῶν λαλητάδων τῆς Ἡπείρου; Ἀντιφέγγισμα μήπως κάποιου ἐσωτερικοῦ ψυχικοῦ πόνου; Τούτη ἡ φαμίλια μετέφερε τὴ φτώχεια καὶ τὴν ὀρφάνια τῆς στὸ Δεσποτικό. Κι' ὁ Τάσος στὰ 23 χρόνια του θρῆκε τὸ ταῖρι του τὴ Χριστίνα. Μιὰ βόμβα ὅμως κατὰ τὸν πόλεμο τοῦ σαράντα σκοτώνει στὰ Γιάννινα τὴ γυναίκα του καὶ τὰ δύο του μικρὰ παιδιά. Τοῦτο τὸ τραγικὸ γεγονός τὸ περιγράψαμε περίσσι στὸ δελτίο τῆς (Η.Ε.) Ἡ φτώχεια κι' ἡ ὀρφάνεια εἶχαν ψεκάσει τὴν ψυχὴ του. Τούτη, ὅμως ἢ μαχαιριά, ὅταν ἀκουμπήσει στὸ στόμα του τὸ ἐπιστόμιο τοῦ κλαρίνου κάνει νὰ θγαίνει αὐτὸ τὸ γνώριμο καὶ φριχτὸ μοιρολόι του, πρῶτα μιὰ θαθεῖα ἀνάσα, κατόπι ἀναστεναγμός, παράπονο, βόγγος, λυγμός, σπαραγμός, σιγανὸ κλάμα, ποῦ αἰωρεῖται σὲ δάκρυ ἀπὸ τὸ χωνὶ τοῦ κλαρίνου. Καὶ κάνει ἐμᾶς τοὺς παληοὺς νὰ νοτίζουν τὰ ματοσίνοῦρά μας καὶ νὰ ταλαιπωροῦνται οἱ στεφαναῖες μας.

Τοῦτο τὸ συγκρότημα ἔγινε μιὰ πολυπρόσωπη δυναστεία. Ἡ δυναστεία τῶν Χαλκιάδων. Ἐγινε θρύ-

λος. Ὁργωναν τὴν Ἡπειρο τὸ καλοκαῖρι καὶ τὴν Ἀθήνα τὸ χειμῶνα, σκορπίζοντας στὰ κέντρα καὶ στὶς γιορτὲς χαρὰ εὐφροσύνη ἀλλὰ καὶ μιὰ ἀπαλὴ ὀδύνη. Τὰ ξενητεμένα ὅμως πουλιά τῆς Ἡπείρου διαβάζοντας στὶς τοπικὲς ἐφημερίδες, ποῦ ἔπερναν, λαχτάριζαν ν' ἀκούσουν ζωντανὸ ἀπὸ τὸ λάλημά τους τὸ «ξενητεμένο μου πουλί...». Κι' ἐρχόταν ἀπανωτὰ τὰ καλέσματα ἀπὸ Ἡπειρωτικοὺς συλλόγους τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ὡσπου τὰ «Μαῦρα πουλιά» ἔκαναν φτερά γιὰ τὸ ἐξωτερικό. Τὸ 1950 ὁ σύλλογος τῶν Αἰγυπτιωτῶν τοῦ Καίρου ἔγραψε στὸ σταθμὸ τῶν ἐνόπλων δυνάμεων στὰ Γιάννινα καὶ τοὺς καλοῦσε νὰ παίξουν στὸ Ράδιο τοῦ Σταθμοῦ γιὰ ν' ἀκουστοῦν σὲ μιὰ χοροεσπερίδα. Τὸν ἄλλο χρόνο πῆγαν στὸ Κάιρο καὶ κάθησαν δυὸ μῆνες.

Ὁ κάθε ἄνθρωπος ἐκδηλώνει τὴ χαρὰ του μὲ τὸ δικό του τρόπο. Ὅλοι ὅμως οἱ ἄνθρωποι σ' ὅλα τὰ μήκη καὶ πλάτη τῆς ὑδρογείου ἐκδηλώνουν τὸ βαθύ τους πόνο μὲ κλάμα, μὲ δάκρυα, μὲ μοιρολόι. Ὅταν λοιπὸν αὐτὸς ὁ σταυραπητὸς ἄνοιξε τὰ φτερά του καὶ διάβηκε τὸν Ἀτλαντικό... Ἄς τὸν ἀφήσουμε νὰ μᾶς τὰ μολογήσει ὁ ἴδιος «...Λοιπὸν τὸ 1950 μοῦ κάνανε πρόσκλησι νὰ πάω στὴν Ἀμερικὴ ὅπου ἐργάστηκα δυὸ χρόνια τὸ πρῶτο ταξίδι. Γυρνᾶω στὴν Ἑλλάδα καὶ μοῦ κάνουν δεύτερη πρόσκλησι καὶ ξαναπάω στὴν Ἀμερικὴ. Μὲ φώναξαν νὰ παίξω στὴν τηλεόρασι. Τὸ 1963 γινόταν μιὰ ταινία Ἀ-

μερικανική ή «'Αντυ» του Σαραφιάν. Είχε πεθάνει μιὰ κόρη κι' ή μάνα της τρελλάθηκε. 'Η μουσική ήταν του Γκούτμαν του μεγάλου κλαρινίστα τής τζάζ. Μοῦ εἶπεν ὁ ἴδιος |«χωρίς νὰ ξέρεις μουσική παίζεις αὐτὸ τὸ ὄργανο;» Μοῦ ζήτησε νὰ παίξω κάτι λυπητερὸ κι' ἔπαιξα ἕνα ἀσυνάρτητο μοιρολόι, ἦταν τὸ μοιρολόι ποῦχε τίτλο: Βορειοηπειρώτικο μοιρολόι. Στὸ κέντρο πού δούλευα ἕνα θράδυ βλέπω ἕνα κύριο νὰ κάθεται μόνος. Καὶ λέει στὸ γκαρσόνι.

— Πές αὐτουνοῦ μὲ τὸ κλαρίνο νὰ ἔρθη στὸ τραπέζι μου καὶ μοῦ λέει: ἀπὸ ποῦ εἶσαι ὁρὲ λεβέντη;

—'Απὸ τὰ Γιάννινα, λέω.

—Μήπως ξέρεις νὰ μοῦ παίξεις ἕνα μοιρολόι; Λέω: Ξέρω πῶς. 'Εκείνη τὴ στιγμή πού ἔπαιζα, βλέποντας αὐτὸν νὰ κλαίει μὲ πῆρε καὶ μένα τὸ παράπονο κι' ἔκλαιγα κι' ἐγώ.

"Αν καὶ δὲν διαβάζω μουσική συγκράτησα στὸ μυαλό μου αὐτὸ τὸ μοιρολόι καὶ τὸ ἔκανα δίσκο ποῦχε μεγάλη ἐπιτυχία. Τὸ πῆραν οἱ Γάλλοι καὶ τὸχαν θάλει καὶ σὲ ταινία στὴν ὁποία πρωτόπαιξαν Μπάχ καὶ μετὰ κόλλησαν τὸ μοιρολόι. 'Επίσης καὶ στὸ Β.Β.С. κι' ἐκεῖ μοῦχαν σῆμα τὸ μοιρολόι. "Ἐφερα τὴν 'Αμερικὴ γύρα. "Ἐχω πάει σὲ φεστιβάλ στὴ Γαλλία καὶ Γερμανία. Μοῦ παράγγειλαν τὸ 1972 ἀπὸ τὸ Κρατικὸ Θέατρο Βορείου 'Ελλάδος κι' ἔγραψα μουσική γιὰ τὸν «Αἶαντα» τοῦ Σοφοκλή».

Θὰ κλείσουμε τὴ σύντομη αὐτὴ σκιαγράφησι τοῦ Χαλκιᾶ μὲ χαρακτηριστικὰ κολακευτικὰ λόγια τοῦ δημοσιογράφου καὶ μουσικοκριτικοῦ κ. Κ. Πάρλα στὸ «Βῆμα» 30. 8.79 ὅταν παρακολούθησε στὸ Ζάγκρεμπ, τὸ τριακοστὸ παγκόσμιο συνέδριο τῆς διεθνοῦς 'Ομοσπονδίας «Μουσικὰ νειάτα» μὲ συμμετοχὴ 35 κρατῶν. Κορυφαῖος ὄργανοπαίκτης τῆς 'Ελληνικῆς ἀντιπροσωπείας — ποιὸς ἄλλος; — ὁ Τάσος Χαλκιᾶς.

Καὶ γράφει στὴν κριτικὴ του ὁ κ. Πάρλας: «...Χαρακτηριστικὸ ἦταν ὅτι ὁ καθηγητὴς τῆς ἔθνομουσικολογίας στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Σορβόνης Τράν Βάν Κέ δήλωσε μετὰ τὴ συναυλία ὅτι, ὕστερα ἀπὸ τὸ ἄκουσμα τῶν πρώτων ἡχῶν πού ἔθγαλεν ὁ ΤΑΣΟΣ ΧΑΛΚΙΑΣ μὲ τὸ κλαρίνο του ἦταν βέβαιος ὅτι εἶχε μπροστά του ἕναν ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους μουσικοὺς τοῦ Κόσμου».

Τώρα πού ὁ Χαλκιᾶς ἀκουμπάει μὲ τὸ ραβδί τοῦ ἀποσταμένου στρατοκόπου στὰ πρόθυρα τοῦ χειμῶνα τῆς ζωῆς καὶ μοιάζει κάπως τὸν κιθαρίστα τοῦ Πικασό, τοῦ εὐχόμεστε νὰ τὸν ἀκοῦμε συχνά.

Στὸ πόδι του τώρα ἀφήνει ἕνα φωτεινὸ ἀστέρι στὸ χῶρο τοῦ δημοτικοῦ καὶ τοῦ ἑλαφροῦ λαϊκοῦ τραγουδιοῦ. Τὸ γυιὸ τοῦ Λάκη Χαλκιᾶ. Τὸ καμάρι του καὶ τὸ καμάρι μας.

ΑΓΩΓΙΑΤΕΣ ΚΑΙ ΚΙΡΑΤΖΗΔΕΣ

‘Από τὸ βιβλίον «Τοῦ Τόπου μου καὶ τοῦ Καιροῦ μου»
Τοῦ ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἐκ τοῦ προηγουμένου)

“Ἐνα περιστατικὸ ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῶν ταξιδιωτῶν ποὺ ταξιδεύαν μὲ τὰ περίφημα καραβάνια τοῦ Ρόβα, τοῦ Σίνα, τοῦ Φετάνη γιὰ τὴν Πόλη καὶ τὴ Βλαχιά — διηγεῖται ὁ Ἡπειρώτης διηγηματογράφος Χρ. Χρηστοθασίλης :

«Μιὰ νύχτα, γράφει, πρὶν φθάσωμε στὴ Βέρροια ἐκεῖ ποὺ κοιμώμαστε, στὸ χάνι τοῦ τουρκοχωριοῦ Ντόρτ—’Αλῆ ἦλθε νὰ μᾶς ἐπισκεφθῆ μιὰ ληστοσυμμορία. Ξυπνήσαμε ἀπὸ τὸ βαθὺ τὸν ὕπνο λαχταρισμένοι ἀπὸ τὴν ἀντίληψιν ὅτι κινδυνεύει ἡ ζωὴ μας. Ἦθελαν χρήματα, ἀλλὰ ὅλα τὰ ὁδοιπορικά μας, ποὺ δὲν ἔφθαναν πάνω ἀπὸ δυὸ - τρεῖς λίρες γιὰ τὸν καθέναν μας, τὰ εἶχε ὁ Καραθανάρης ὁ Φετάνης τρυπωμένα στὸ σαμάρι κάποιου μουλαριοῦ, ποὺ δὲν τὸ γνώριζε κανεὶς παρὰ μονάχα αὐτὸς καὶ ὅταν οἱ κλέφτες ἄρχισαν νὰ μᾶς κάμουν σωματική ἔρευνα δὲν μᾶς εὔρηκαν πεντάρα.

Τότε ὁ ἀρχηγὸς τῆς συμμορίας ρώτησε τὸν Καραθανάρη μας πῶς ταξιδεύει τόσοσ κόσμος, ἐξήντα τόσοσι ἄνθρωποι ἀχρήματοι, χωρὶς πεντάρα;

‘Ο Φετάνης τοῦ εἶπε ὅτι οἱ χαντζήδες τοῦ δρόμου μᾶς πίστωναν καὶ ὅταν θὰ γυρίζαμε ὕστερα ἀπὸ τρία τέσσερα χρόνια θὰ πληρώναμε διπλὰ τὰ ἔξοδα, ποὺ θὰ κάναμε στὸ δρόμο μας.

‘Ο ἀρχηγὸς τῆς συμμορίας συλλογίστηκε - συλλογίστηκε κι εἶπε στὸν Καραθανάρη μας :

—Χαῖντε! Κύτταξε νὰ μὴν παίρνης ἄλλη φορὰ ταξιδιωτὲς ἀπένταρους.

Κι ἀφοῦ τοῦκοψε ἕναν καλὸ δαρμὸ τοῦ πῆρε καὶ δυὸ - τρία μετζήτια, ποὺ εἶχε ἐπίτηδες ἐπάνω του κι ἕνα παληωρόλογο μᾶς ἀφησαν κι ἔφυγαν».

Λαϊκὴ (ἀρβανίτικη) κατάρα γιὰ τὸν Κιρατζή

Κιρατζῆ, νὰ σοῦ φοφῆσει τ’ ἄλλογο,
ποὺ χώρισες τὴ μάνα ἀπ’ τὸ παιδί!
Κιρατζῆ, νὰ σ’ εὔρει μεγάλο κακό,
ἔφηκες τὶς μαγὰδες σὰν τὸν κοῦκο δί-
χως παιδιά.

Κιρατζῆ, νὰ χαθεῖ ἡ ὀμορφιά σου.
Ποῦ λυώνει ἀραγε ὁ ἄντρας μου;
Μοῦ ἀφηκες ἀνοιχτὲς τὶς πληγές μου.
“Ὀχ δύστυχη καὶ σκότεινη, μάνα!
Κιρατζῆ, νὰ χαθεῖ ἡ φήμη σου.
Πέτρα στὴν πέτρα νὰ στηθεῖ ὁ τάφος
σου.

Ἐθνικὲς ὑπηρεσίαις κираτζήδων

ΟΙ ΙΔΕΕΣ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΑΝΑΓΚΗ ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΩΝ

Οἱ ἄνθρωποι πού δέν ἐπικοινωνοῦν μέ τοὺς ἀνθρώπους δέν διαφέρουν ἀπὸ τὰ ἀνδράποδα. Ἐλάχιστες εἶναι οἱ περιπτώσεις, πού ὁ δημιουργὸς ἔχει προικίσει ἐξαιρετικὰ ὄντα νὰ στοχάζωνται καὶ νὰ μιλοῦν μέ τὸν ἑαυτό τους. "Ὅλοι οἱ ἄλλοι θνητοὶ ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ τὸ σπινθήρα τῶν συνανθρώπων γιὰ νὰ τεθοῦν σὲ τροχιά δημιουργικῶν ἐπιτευγμάτων.

Γιὰ τοῦτο πιστεύω πῶς ἡ ἀέναη ροὴ τῶν βαλκανικῶν καρθανιῶν καὶ μέσα στὴ Βαλκανικὴ καὶ στὴν κεντρικὴ Εὐρώπη, ἡ μεταφορὰ ἐμπορευμάτων καὶ ἀνθρώπων, ἡ μεταφορὰ εἰδήσεων καὶ ιδεῶν, αὐτὸ τὸ σῦρε καὶ ἔλα ἀπὸ χώρα σὲ χώρα τοὺς δύο τελευταίους αἰῶνες ἔδωσε ἰσχυρὴ ὠθηση στοὺς βαλκανικοὺς λαοὺς νὰ βροῦν τὸ δρόμο τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα καὶ πρῶτα ἀπὸ ὅλα στὸν ἑλληνικὸ λαό.

Ταξιδιωτὲς καὶ ἀπόδημοι ἦταν οἱ Φιλικοὶ καὶ οἱ ἔθναπόστολοι τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Μέ τὰ καρθάνια καὶ τοὺς κираτζήδες γενότανε ἡ μετάγγιση τῶν εἰδήσεων καὶ ἡ μεταφορὰ τῶν ἐφημερίδων.

Πολλοὶ ἀγωγιάτες ἦταν πράκτορες, πληροφοριοδότες καὶ μυστικοὶ κατάσκοποι τῶν προξενείων μας καὶ τῶν ἑθνικῶν κομιτάτων. Πολλῶν τὰ μαρσίπια ἔκρυβαν πολυτιμότερα ἀπόρρητα ἔγγραφα καὶ ἔμειναν γιὰ πάντα ἀνώνυμοι καὶ ἀγνωστοί.

Ἄγαπητὸς συνάδελφος καὶ φίλος γράφει ἐνθυμήσεις τῆς μακρᾶς ζωῆς του πρὸς δική του τέρψη καὶ διδασχὴ τῶν φίλων του: ὁ κ. Β. Βετσόπουλος. Μοῦ ἐπιτρέπει νὰ κάμω χρῆσιν πληροφοριῶν του ἀπὸ τὰ χειρόγραφα τῆς ἐργασίας του.

Περιγράφοντας τὸ Λεσκοθίκι τῆς Τουρκοκρατίας ἀναφέρει:

«Εἰς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως, δεξιᾷ, εὐρίσκετο τὸ Χάνι τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἐξεμεταλλεύετο Ἄλθανὸς Μουσουλμάνος, ἐνῶ ἡ ἐκμετάλλευσίς τῶν ὑπολοίπων ἐγένετο ὑπὸ Χριστιανῶν, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον «ξεπέζευσεν» ὁ Σωτῆρης Τσίνης, ὁ ἐκτελῶν μέ τὸ καρθάνι του τὴν ἑβδομαδιαίαν συγκοινωνίαν Λεσκοθικίου — Κορυτσᾶς καὶ τάνάπαλιν, ὅστις εἰς κατάλληλον στιγμήν, κρυφὰ κι' ἀπόκρυφα, μετεβίβαζεν εἰς τοὺς μεμυημένους, κυριολεκτικῶς «ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ» χωρὶς νὰ γίνῃ ἀντιληπτὸς παρά τρίτου, ἐφημερίδα, μεταξὺ δὲ τοῦ «πῶς πέρασες, Σωτῆρη, εἰς τὸ ταξίδι» τοῖς μετέδιδεν ὅτι εἶχε πληροφορηθῆ διὰ τὴν δρᾶσιν τῶν ἐν Μακεδονία ἀγωνιζομένων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀνταρτικῶν μας Σωμάτων, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἐθνομάρτυρος Παύλου Μελά ἢ ἄλλων Ὀπλαρχηγῶν. Τὰ ἀκολουθοῦντα ὑπὸ τῶν σκλάβων σχόλια ἦσαν ἀνάλογα τῶν χορηγηθεισῶν αὐτοῖς πληροφοριῶν, αἰσιόδοξα ἢ ἀπαισιόδοξα, μέ ἀναπτρωμένες τὰς ἐλπίδας ἢ δυσάρεστα συναισθήματα, πάντοτε ὅμως κατέληγον μέ τὴν θερμὴν πρὸς τὸν Θεὸν παράκλησιν, ὅπως εὐλογῆ τὰ ἑθνικὰ ὄπλα, ἵνα ἡ θεὰ Ἐλευθερία ἀ-

πλώνουσα τὰ πτερά της, περιλάβη καὶ τὰ ὑπὸ τὸν ζυγὸν στενάζοντα εἰσέτι σκλαβωμένα ἐδάφη. Δυστυχῶς ὅμως αἱ τοιαῦται εὐχαὶ δὲν εἰσηκούσθησαν διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ συνόλου αὐτῶν καὶ οὕτως ἡ Βόρειος Ἡπειρος ἐξακολουθεῖ στενάζουσα ὑπὸ ἔτι σκληρότερον ζυγόν».

«Ὁ Τόλης Μπάτσκας, πάλι ὁ ἀγωγιάτης ἐπραγματοποιεῖ τὴν ἐπικοινωνίαν Πυρσογιάννης — Θεσσαλίας, μὲ ἀπείρους κινδύνους τῆς ζωῆς του, τὸ μὲν καλοκαίρι ἀπὸ τοὺς ληστές, κατὰ τὸν χειμῶνα δὲ ἀπὸ τὰ χιόνια καὶ τοὺς πάγους, τὸν ὀποῖον πολλάκις, ἐγκαίρως εὐτυχῶς, ἀνεύρισκον εἰς τὸν δρόμον παγωμένον. Οἱ οἰκεῖοι του γνωρίζοντες περίπου τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιστροφῆς του, μόλις καθυστερεῖ ἐν εἰκοσιτετράωρον, ἐξήρχοντο πρὸς προὔπαντησίν του μὲ ἀπαραίτητον τὴν συμμετοχὴν τῆς ἀλησμονήτου ἐκείνης ἀνδρογυναίκας, τῆς Βάγιας, ἐφοδιασμένοι, ὡς πραγματικοὶ Σκαπανεῖς τοῦ Μηχανικοῦ, μὲ τὰ ἀπαραίτητα ἐργαλεῖα, κασμάδες καὶ φτυάρια, διὰ νὰ ἀνοίγουν τὸν δρόμον ἀπὸ τὰ χιόνια καὶ τοὺς πάγους, μὲ θερμὰ ἐνδύματα, ὡς καὶ μὲ διάφορα θερμαντικὰ ποτά, ἰδίως τὸ τσικουδάκι. Παρ' ὅλους ὅμως τοὺς ἐν λόγῳ κινδύνους, ὁ ἥρωϊκὸς ἐκεῖνος ἀγωγιάτης ἐθεώρει, ὅπως καὶ πράγματι ἦτο, ἐθνικὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐκτελῇ τὴν σύνδεσιν τῆς ἐλευθέρου Θεσσαλίας, μετὰ τῆς σκλάβας Πυρσόγιαννης, φέρων εἰς ἐπικοινωνίαν τοὺς ἐκεῖ συγχωριστούς μας μὲ τὸ χωριὸν τῶν χωρὶς νὰ

παραλείπη συγχρόνως νὰ φέρῃ εἰς τοὺς σκλάβους ἐφημερίδας ἀπὸ τὴν Ἐλευθέραν Πατρίδα, πρὸς παρηγορίαν καὶ διὰ νὰ μὴ χάνωσι τὰς ἐλπίδας διὰ μελλοντικὴν ἀπελευθέρωσιν. Ἀπὸ τὸν ἴδιον δρόμον ἤρχοντο εἰς τὸ χωριὸν τὰ βλάχικα καραβάνια μὲ σιτοφορτία ἀπὸ τὰ Καϊλάρια τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας».

Ὁ Κήτας πάλι τοῦ Λεσκοβικίου ἔφερνε τὴν «Νέα Ἡμέρα» τῆς Τεργέστης, πού ἐρχόταν μὲ τὸ Αὐστριακὸ ταχυδρομεῖο, πού γινότανε κοινὸν ἀνάγνωσμα τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων καὶ ἔτρεφε τὶς ἐλπίδες τῆς ἐθνικῆς ἀπολυτρώσεως. Ἡ εἰσαγωγὴ ἰδεῶν ἐγένετο ἄνευ διαβατηρίου. Ὁ ὑπόδουλος ἑλληνισμὸς, οἱ ἀγρότες, οἱ ποιμένες καὶ κτηνοτρόφοι ἐμάθαιναν ψιθυριστὰ μὲσω τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν ξενιτεμένων καὶ τῶν κираτζήδων πῶς ἐζοῦσαν ἄλλοι λαοί.

Διανομὴ τεχνῶν καὶ ἐπαγγελμάτων

Κατὰ τὴν σοφίαν τοῦ Κορανίου, ἰδοὺ πῶς ὁ Ἄλαχ ἐμοίρασε τὶς τέχνες στοὺς ἀνθρώπους.

Παρουσιάστηκαν πρῶτοι οἱ Τοῦρκοι.

— Τί θέλετε σεῖς;

— Ραχάτι.

— Πάρτε το.

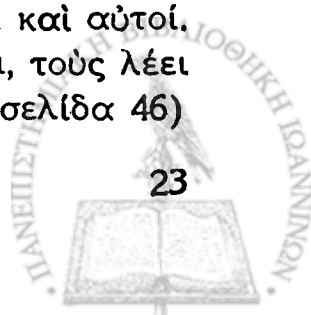
Δεύτεροι ἐρχονται οἱ Χριστιανοί.

— Ἐσεῖς τί θέλετε;

— Ραχάτι, ἀποκρίνοναι καὶ αὐτοί.

— Τὸ πῆραν οἱ Τοῦρκοι, τοὺς λείπει

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 46)

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Πατρίδα μου Τζουμέρκα

Πῶς ἤθελα καὶ πῶς πονῶ! ὦ τί καῦμός μεγάλος
πατρίδα μου περήφανη μὲ τὰ ψηλά θουνά σου
νᾶμαι κοντά σου, ἀνάμεσα στὶς ροῦγες, στὰ ρουμάνια.

Κάτω ἀπ' τὸ γέρο ἔλατο νὰ εἶμαι ξαπλωμένος
τ' ἀγέρι του, τὸ χᾶδι, ὁ ὀλόδροσός του ἴσκιος
νὰ μοῦ γλυκαίνει τὰ ὄνειρα τοῦ γελαστοῦ οὐρανοῦ σου!
Ν' ἀκούω τὰ κυπροκούδουνα, ἀγγέλων συμφωνία
τοῦ γερακιοῦ τὸ σκούξιμο, τὸ θέλασμα τ' ἀρنيοῦ
κι' ὅταν τὸ δεῖλι ὀλόχρυσο, ὑφαίνει σκιές καὶ χρῶμα
ἀχνὸ γαλάζιο καὶ μαθὶ καὶ τοῦλι μεταξένιο
νὰ παίρνω δίπλα τὴν πλαγιά καὶ τὰ φτερούσια ὄλα
νὰ τραγουδῶ τίς χάρες σου Πατρίδα μου ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ,
νὰ πιῶ νερὸ στὴ Γκούρα, νὰ κυνηγᾶω στὴν κουτρισιάρρα
κι' ἀπ' τὸν Ἀηγιάννη ὡς τὸν Ἀηλιά ν' ἀχολογᾶει ἡ καμπάνισ
ν' ἀναστενάζω ἀπὸ βαθειά: ποῦσαι καῦμένε μου πατέρα...

ΚΩΣΤΑΣ Χ. ΚΩΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Καλότυχα Βουνά

Καλότυχα εἶναι τὰ βουνά,
πού ζοῦν χιλιάδες χρόνια,
πού δὲν γνωρίζουν θάσανα,
καημούς καὶ καταφρόνια!

Καλότυχα πού δὲν πονοῦν,
δὲν κλαῖνε δὲν φθονᾶνε,
γιὰ τίποτε δὲν νοιάζονται,
δὲν πίνουσι νὰ ξεγᾶνε!

Μίσση, κακίες, ἔρωτες
δὲν ξέρουν τί θὰ ποῦνε,
κι' ὄλες τίς μπόρες τῆς ζωῆς
ἀδιάφορα τίς ζοῦνε!

Παιζογελοῦν μὲ τὸν θοριά,
μὲ τὸ χιονιὰ γλεντοῦνε,

καὶ σὰν ξεφάντωμα χαρᾶς
τ' ἀστροπελέκια ἀκοῦνε!

Πληθαίνουν οἱ ρυτίδες τους
στὸ πέρασμα τῶν χρόνων,
μὰ στέχουν πάντ' ἀλύγιστα
στὸ πείσιμα τῶν αἰώνων!

Κάθε χρονιά τὴν Ἄνοιξι,
τὰ γιορτινά τους ντύνουν
καὶ τὸ ἀθάνατο νερὸ
ἀπ' τίς βρυσοῦλες πίνουσι!

Ἄγέραστα, ἀκατάλυτα,
περήφανα βουνά μου,
τῆ λεβεντιά σας ἤθελα,
νὰ εἶχα ὡς τὰ στερνά μου!...

Χ. Ε. ΧΑΒΕΛΑΣ

ΑΝΟΙΞΙΣ

Τὸ βαθυπράσινο χαλί, τὸ μυριοκεντημένο,
τὸ δροσερό, τ' ὀλόφωτο καὶ χλιομυριωμένο,
ποὺ ἀπλώνεται ἀπέραντο καὶ ντύνει τὰ λειβάδια,
τοὺς κάμπους, ὅλες τὶς πλαγιές, τὶς βρύσες, τὰ λαγκάδια
στὴν Ἀνοιξιάτικη γιορτή!... Τῆς γῆς λαμπρὸ στολίδι
κι' ὄλου τοῦ κόσμου μαγικὸ ἐρωτικὸ ἀντικλείδι!...
Ποὺ μὲ τ' ἀγνά του χρώματα, τὰ μαῦρα του τὰ θεῖα,
τὴν πρωϊνὴ φρεσκάδα του, τὴ θραδυνὴ μαγεία,
τὴν παραδείσια ὁμορφιά καὶ τὴν γλυκειὰ του χάρι,
μέρα καὶ νύχτα, ἀδιάκοπα, μὲ ἥλιο ἢ φεγγάρι,
μᾶς πλημμυρίζει μὲ χαρά, μᾶς πνίγει στὴν γαλήνη,
κι' ἀγάπη γιὰ τὸν Κόσμο μας καὶ δύναμι μᾶς δίνει!...

Αὐτὸ τὸ ξωτικὸ χαλί ποῦναι σπαρμένο μάγια,
σὰν πέπλο νυφικὸ τῆς γῆς στὴν σκέψι της τὴν ἅγια,
μοναδικὸ κι' ἀτίμητο, ποὺ ἄλλο δὲν ἔχει ταίρι,
ποιὰ μαγεμένη δύναμι, ποιό μαγεμένο χέρι
τὸ ὕφανε σὲ ἀργαλειὸ μὲ μαγεμένα χτένια
καὶ μ' ἄνθη ποικιλόχρωμα, λουσαῖτα, βελουδένια
μαγευτικὰ τὸ κέντησε;!... Καὶ στόλισε τὴ γῆ,
τὴν νύφη ὅπως στολίζουσε ἐκείνη τὴν στιγμή,
ποὺ φτερουγίζουν γύρω της αἰθέριες Παρθένες,
ἢ Εὐτυχία, ἢ Χαρὰ κι' ἢ Ἐλπίδα ἀγκαλιασμένες,
καὶ πλέκουν μὲ χρυσᾶ κλωνιά, ποὺ ἢ Ἀγάπη ραίνει,
τ' ἄχραντο νῆμα τῆς ζωῆς — τὸν κύκλο ποὺ μᾶς δένει!...

ᾠ μαγεμένη δύναμι!... ᾠ δύναμι μαγεύτρα,
μόνη ἐσὺ ἀληθινὴ μέσ' στὴ ζωὴ τὴν ψεύτρα,
ποὺ ὑφαίνεις μὲ τὰ μάγια σου τὸ πέπλο τοῦ Ἀπρίλη,
πολύχρωμο, ὀλοκέντητο, σὰν μάγισσας μαντήλι!
ᾠποια κι' ἂν εἶσαι, ἄγνωστη κι' ἂν εἶναι ἡ μορφή σου,
θεῖα εἶναι τὰ δῶρα σου καὶ θεῖα ἡ πνοή σου!...

X. E. ΧΑΒΕΛΑΣ

Τὸ παράπονο τοῦ μαστρο-Μάντζου

Μὲ παράπονο τῶλεγε ὁ μαστρο - Μάντζιος ἀπὸ τοὺς Χουλιαράδες.

—Ἰμεῖς οἱ μαστόροι εἴμαστε ὄλοι κιαρατάδες!

—Γιατί μωρὲ μαστρο - Μάντζιο! Τὸ λές αὐτό;

—Νά, ἀφεντικό. ᾠμα χτίσουμε καλὸ ἕνα σπίτι θὰ μᾶς ποῦν: ᾠραῖο σπίτι ἔχει φχιάξει ὁ κιαρατᾶς ὁ μαστορας.

ᾠν πάλι: κάτι δὲν φχιάξουμε καλὸ θὰ ποῦνε: Νά τί ἔφχιαξε ὁ κιαρατᾶς.

ᾠπως καὶ γὰ τὸ φχιάξουμε κιαρατάδες εἴμαστε.

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1979

ένώπιον τῆς Γεν. Συνεδείσεως τῆς 24ης Ἰουνίου (*)

Α' ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Κύριοι Ἐταῖροι,

Συνεχίζοντας τὴν παράδοση ὡργανώσαμε κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1979 τὶς ἐπόμενες διαλέξεις:

Τὴν πρώτη μᾶς τὴν ἔκαμε στὶς 31 Ἰανουαρίου ὁ Ἐρευνητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θράκης κ. Ἐμμαν. Ζάχος μὲ θέμα τὰ τῆς ἡπειρωτικῆς καταγωγῆς τοῦ Θεάτρου Σκιῶν. Ἡ ὁμιλία συνωδεύτηκε μὲ τὴν προβολὴ ἀξιολόγων ἐγχρώμων διαφανειῶν.

Τὴ δεύτερη ποὺ ἔγινε στὶς 2 Μαρτίου ἔκαμε ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐταιρείας καὶ τὸ θέμα τῆς ἦταν ὁ πανηγυρικὸς τῆς Ἐπετείου τοῦ Αὐτονομιακοῦ Ἀγῶνος τῆς Βόρειας Ἡπείρου τοῦ 1914.

Τὴν τρίτη ὁμιλία στὶς 11 Ἀπριλίου 1979 μᾶς ἔκαμε ἡ ἔνδυματολόγος — Πρόεδρος τοῦ Πελοποννησιακοῦ Λαογραφικοῦ Ἰδρύματος Ναυπλίου — κ. Ἰωάννα Παπαντωνίου μὲ θέμα τὶς Φορεσιές τῆς Ἡπείρου. Καὶ ἐδῶ εἶχαμε πλοῦτο ἐγχρώμων διαφανειῶν.

Μὲ τὴν ἑναρξὴ τῆς περιόδου 1979 — 80 ὁ δικηγόρος κ. Δημ. Δαβαλᾶς ἐσκιαγράφησε στὴν τετάρτη κατὰ

σειρὰ ὁμιλία τῆς 7ης Νοεμβρίου τὴ φυσιογνωμία τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ καὶ τοῦ Κράτους του.

Τέλος τὴν 5ην Δεκεμβρίου ἡ Ἐταιρεία ἐξεπλήρωσε ἓνα χρέος πρὸς μιὰ λησμονημένη Ἡπειρώτισσα, τὴν ἐκπαιδευτικὴ καὶ διηγηματογράφο Κ α τ ί ν α Πα π ᾶ.

Μὲ τὴν ἀνάλυση τοῦ ἔργου τῆς ἀσχολήθηκε ὁ λογοτέχνης Γενικός Ἐπιθεωρητὴς τῆς Μ. Ε. κ. Γιάννης Σαραλῆς.

Ὅπως πάντα, οἱ καθιερωμένες διαλέξεις τῆς Ἐταιρείας συγκέντρωσαν κόσμον στὴν αἴθουσα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας καὶ ἀπετέλεσαν μιὰ τακτικὴ καὶ ἐπαναλαμβανομένη εὐκαιρία Πανηπειρωτικῆς συναντήσεως κατὰ τρόπο, μπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς, μοναδικὴ γιὰ τὴν πρωτεύουσα καὶ τὴν πολυπληθῆ τῆς παροικία. Καταβάλλεται προσπάθεια καὶ τὰ θέματα νὰ εἶναι πρωτότυπα καὶ οἱ χειρισταὶ τοὺς καταξιωμένοι ἄνθρωποι τῶν Γραμμάτων καὶ τῆς Ἱστορικῆς Ἔρευνας.

Ἀπευθύνομε θερμὲς εὐχαριστίες πρὸς τὰ Ραδιοτηλεοπτικὰ μέσα καθὼς καὶ τὸν Ἡμερήσιο Ἀθηναϊκὸ Τύπο, ποὺ προαγγέλλει πάντοτε τὶς Ὁμιλίαι τῆς Ἐταιρείας, ἀλλὰ καὶ συμπαραστέκεται στὶς ἐνέργειές τῆς, ὅπως θὰ ἴδοῦμε στὸ κεφάλαιο περὶ Κληροδοτημάτων.

(*) Συνετάχθη ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐταιρείας Ἀλεξ. Χ. Μαιμιοπούλου.

Β' ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

Είχαμε θάλει στόχο πέρυσι νά κάνομε οίκονομικά αὐτοδύναμο τὸ περιοδικὸ τῆς Ἑταιρείας. Νά θγαίνει δηλαδὴ μὲ τὶς συνδρομὲς καὶ τὶς διαφημίσεις, πού καταχωρίζονται στὶς τελευταῖες σελίδες. Ὁ σκοπὸς αὐτὸς ἐπετεύχθη κατὰ τὸ ἥμισυ. Ἐναντι 200.000 δρχ. περίπου, πού μᾶς ἐκόστισε ἢ ἔκδοση εἰσεπράξαμε ἀπὸ τὶς δυὸ πηγὲς 100.000 δρχ. Μᾶς ἀφῆκε δηλαδὴ ζημία 100.000 δρχ. Ἐναντι τῆς οἰκονομικῆς αὐτῆς ζημίας ὅμως τὸ περιοδικὸ ἐκέρδισε σὲ ἐμφάνιση μὲ τὸν πλοῦτο τῶν σελίδων ἐνδιαφερούσης ὕλης καὶ μὲ τὴν πλούσια εἰκονογράφηση, πού συγκεντρώνει, σχόλια ἐνθουσιαστικά. Ἐτσι ἡ ὑπέρβαση αὐτὴ ἦταν συνάρτηση τῆς ποσοτικῆς καὶ ποιοτικῆς βελτιώσεως τοῦ περιοδικοῦ.

Σημειώνομε ἀπὸ τὴν ποικιλία τῆς ὕλης τοῦ περιοδικοῦ τὴν δημοσίευση ἀνεκδότων κωδίκων, παραδόσεων λαϊκῶν, μονογραφιῶν λαογραφικῶν καὶ ἱστορικῶν. Τρία τεύχη ἦταν προσφορὲς Ἄφιερῶματα. Στὸν Αὐτονομιακὸ Ἀγῶνα, στὸ Ἡπειρωκὸ ἄ40 καὶ στὴν Ἀπελευθέρωση τῶν Ἰωαννίνων, μὲ ἀνέκδοτα πρωτοφανέρωτα στοιχεῖα ἀπὸ ἰδιωτικά ἀρχεῖα.

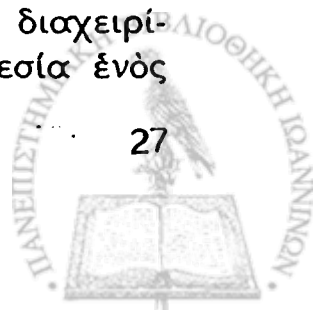
Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ἐκφράζομε θερμὲς εὐχαριστίες πρὸς τοὺς συνδρομητὰς καὶ συνεργάτας, πού καθιονδῆποτε τρόπο-ἀπὸ τὰ ἰδιωτικά ἀρχεῖα ἐβοήθησαν στὴν ἐν γένει ἐμφάνιση τοῦ περιοδικοῦ τῆς Ἑταιρείας.

Γ' ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ

Μὲ πίστωση τοῦ λογαριασμοῦ αὐτοῦ εἰσεπράχθησαν κατὰ τὸ 1979 320.000 δρχ. Ἡ Ἑταιρεία ὅμως, κατὰ τὴν χρῆσιν 1978 εἶχε διαθέσει γιὰ τὴν ἀγορὰ τοῦ διαμερίσματος, στὸ ὁποῖο γιὰ δεύτερη χρονιά συνεδριάζομε ἐφέτος, τὸ ποσὸ τῶν δρ. 157.938 ἀπὸ τὰ ἀποθεματικά της. Δίκαιον εἶναι νά λάβει τὰ καταβληθέντα γιὰ τὶς ταμειακὲς ἀνάγκες της. Ὡστε ἀφαιρουμένου τοῦ ποσοῦ τῶν δρχ. 157.938 ὁ λογαριασμὸς Πνευματικῆ Στέγη, μένει κατὰ τὸ 1979 πιστωμένος μὲ δρχ. 162.362, ὅπως θὰ ἰδῆτε στὸν Ἰσολογισμό.

Μὲ τὴν ἀφορμὴ αὐτὴ ἤθελα νά πῶ ὅτι αὐτὸς ὁ μαγικὸς πιστωτικὸς λογαριασμὸς μὲ τὴν ἐπωνυμία «Πνευματικῆ Στέγη» καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν Φίλων τῆς Ἑταιρείας ἔκαμαν πραγματικότητα τὴν ἀγορὰ τοῦ κεντρικοῦ αὐτοῦ διαμερίσματος. Καὶ δὲν θὰ ξεχάσωμε μὲ ποιά συγκίνηση εἶδαμε τὰ πρῶτα χιλιόδραχμα τοῦ 1976 νά τὰ ἀκολουθεῖ σειρά πλουσιοδῶρων εἰσφορῶν ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τὸν κ. Ἀλέξανδρο Καλούδη, τὸν ἀείμνηστο Νίκο Τσουμάνη, τὸν Νίκο Παπασωτηρίου, τὸν Δῆμο Πιτούλη, τὸν ταξίαρχο Κώστα Πανταζῆ καὶ ἄλλους, καὶ ἄλλους, πού ἀνέρχονται κατὰ τοὺς λεπτομερῶς τηρουμένους λογαριασμοὺς ἀριθμητικῶς σὲ 580 χορηγούς.

Ὅταν συνεστήθη τὸ 1976 σὰν λογαριασμὸς αὐτοτελοῦς διαχειρίσεως ἐτάχθη στὴν Ὑπηρεσία ἐνὸς

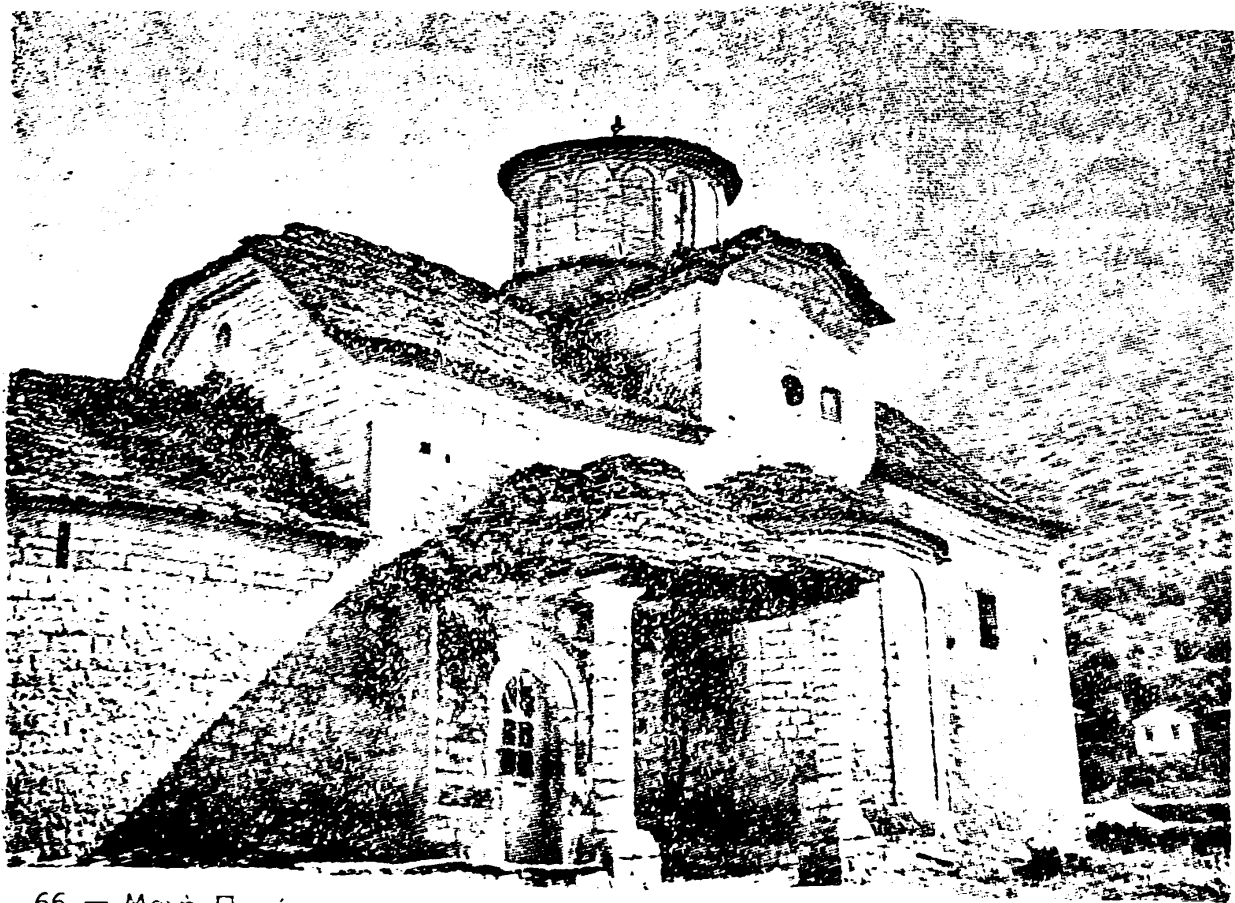

64. -- 'Ιστορικές φωτογραφίες Διδασκόντων και Διδασκομένων. Ζωσιμαία 1904. 'Από τὰ ἀριστερά: Μαγγλίδας (Θεολόγος, ἀργότερα Πατριάρχης 'Αλεξανδρείας), Κων. 'Αράπης, 'Αρμενάκης Καθηγητής τῆς Τουρκικῆς, Γεώργ. Καλούδης, Λειβαδεύς (Λιμπαντές), Χατζηγιάνης, Σαγγούνας.
('Αρχεῖο 'Ελευθ. Δόβα)

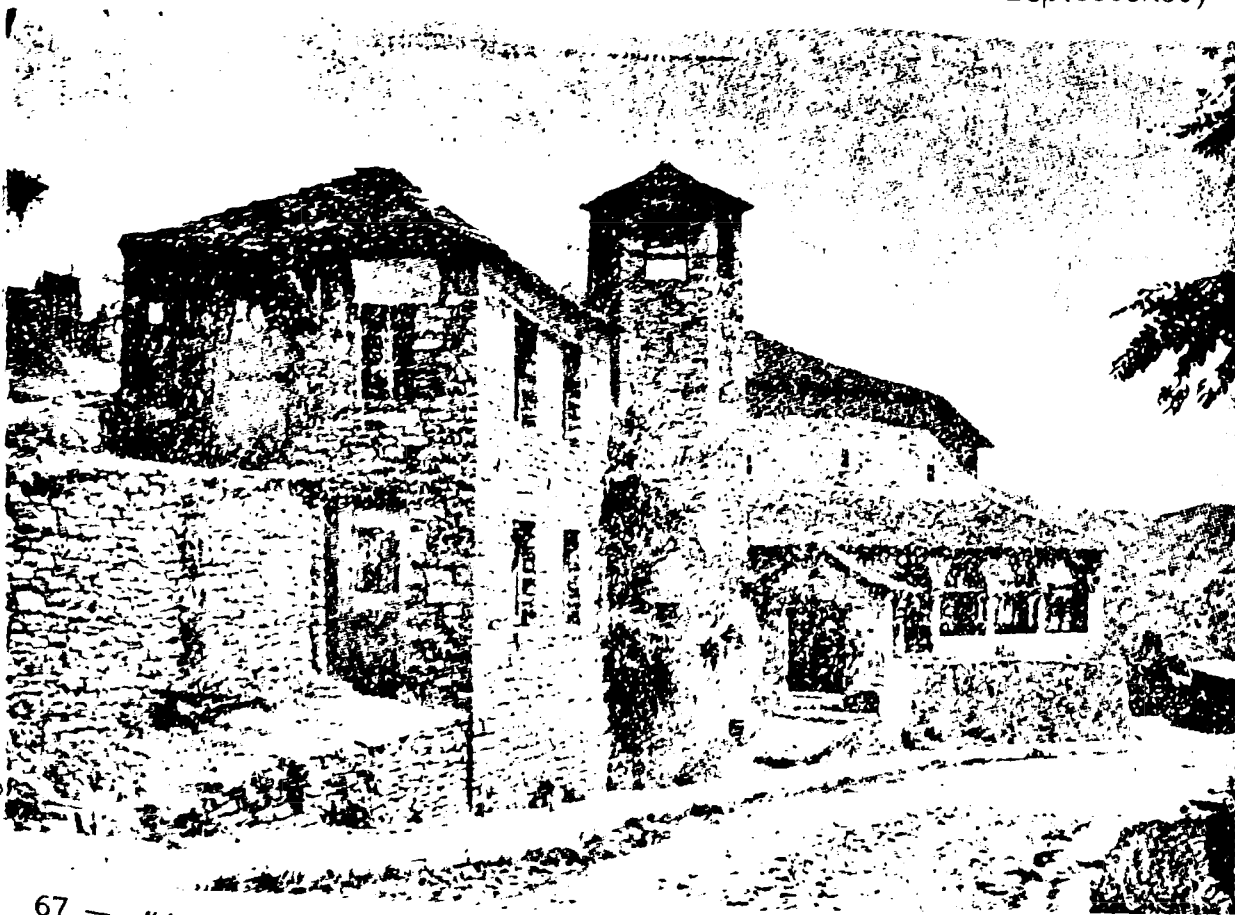
65 'Από τὴ Στρατοπέδα των Ἰζουμέρκων (ὕψος 2197) θεαματικὴ ἀποψη των ἄλλων κορυφῶν.
('Αρχεῖο 'Αποστ. Βερτοδουλου)

66. — Μονή Πατέρων.

(Ἀρχεῖο Ἀποστ. Βερτοδούλου)

67. — Ἅγιος Δημήτριος Φραγκαδάων Ζαγορίου με τὸ ἐξάγωνο κωδωνοστάσιο.
(Ἀρχεῖο Ἀποστ. Βερτοδούλου)

ώραίου σκοπού τῆς ἀνιδρύσεως τῆς Πνευμ. Στέγης. Τὰ χορηγήματα δὲν ἐδόθησαν μὲ εἰδικὸ σκοπὸ. Ἐμεῖς οἱ ἴδιοι μὲ τις διακηρύξεις μας αὐτοδεσμευθήκαμε χάριν τοῦ ὀραματισμοῦ, ποῦ εἶχαμε συλλάβει. Ὅμως χρόνο μὲ τὸ χρόνο μῆκαμε στὸ κατώφλι διεθνοῦς οικονομικῆς ἀναστατώσεως, τὴν ὁποία ἡ Χώρα μας δὲν μπόρεσε ν' ἀποφύγει. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ὁ πληθωρισμὸς νὰ κατατρώγει κατ' ἔτος τοὺς τόκους τῶν κεφαλαίων καὶ μέρος αὐτῶν. Ὅπως θὰ ἐνθυμεῖσθε ἀπὸ τὴν περυσινὴ "Ἐκθεση αὐτὸς ἦταν ὁ λόγος τῆς ἐπισπεύσεως γιὰ τὴν ἀγορὰ τοῦ Ἀκινήτου, ποῦ ἐκάμαμε καὶ ποῦ ἀποδείχτηκε οικονομικὰ ἐπιτυχῆς ἐνέργεια. Καὶ τώρα μᾶς προβληματίζει ἡ σκέψη: Νὰ συνεχίσωμε τὸν λογαριασμὸ τῆς «Πνευματικῆς Στέγης»; Δηλαδὴ νὰ ἀποταμιεύωμε μὲ πίστωση στὸ διηνεκὲς αὐτοῦ τοῦ λογαριασμοῦ;

Φρονοῦμε ὅτι δὲν ἐξυπηρετεῖ καμμία σκοπιμότητα καὶ προτείνουμε νὰ μείνει γιὰ εὐθετώτερους καιροὺς ἡ ἐφαρμογὴ μεγαλύτερου προγράμματος. Τὸ σημερινὸ Ἀκίνητο τῆς Ἐταιρείας, μὲ τὴν ἐπίπλωσή του, ἀποτελεῖ τὸν πυρῆνα τῆς Πνευματικῆς Στέγης καὶ εἶναι ἡ ὑλικὴ ἐκφραση τῶν προθέσεων τῶν χορηγῶν. Κατὰ συνέπειαν τῶν σκέψεων αὐτῶν ζητοῦμε τὴν ἔγκριση τῆς Γεν. Συνελεύσεως νὰ χρησιμοποιήσωμε τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ γιὰ τις τρέχουσες ταμειακὲς ἀνάγκες τῆς Ἐταιρείας.

Δ' ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος δὲν ἐτυπώσαμε ὀμιλίες, μὲ δαπάνη τῆς Ἐταιρείας. Ἡ σειρά ὅμως τῶν ἐκδόσεων ἐπλουτίσθηκε μὲ ἄλλες τρεῖς, ποῦ ἐξεδόθησαν μὲ δαπάνη τῶν συγγραφέων.

α) Ἀριθ. 50. Ἀ θ α ν. Τ σ ε - κ ο ὄ ρ α. Ἀ π ὸ τ ο ὦ 98ου Ὑ ψ ῶ μ α τ ο ς. Ἀ ν α μ ν ῆ - σ ε ι ς Ἡ π ε ι ρ ῶ τ ο ὦ Ἀ - γ ω ν ι σ τ ο ὦ.

Ἐνα βιβλίο 422 σελίδων, ποῦ τὸ περιμέναμε χρόνια. Καταστόλιστο μὲ 217 ἱστορικὲς φωτογραφίες. Βιβλίο ἀναμνήσεων τοῦ ἀγέραστου ἀγωνιστῆ Ἀθαν. Τσεκούρα. Εἶναι καταγραφή στοματικῶν ἀφηγήσεων τοῦ κατὰ καιροὺς γύρω ἀπὸ τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας στὴν Ἡπειρο, συγκεκριμένα ἀπὸ τὸ 1897 ὡς τοὺς Βαλκανικοὺς Πολέμους, ὡς τὸ διχασμὸ.

Τυπώθηκε μὲ δαπάνη τοῦ Ἀθαν. Τσεκούρα σὲ δυὸ χιλιάδες ἀντίτυπα. Καὶ ἐκόστισε περίπου τις 550.000 δρχ. Τὰ 1000 ἀντίτυπα ὁ κ. Ἀθ. Τσεκούρας δωρίζει στὴν Ἐταιρεία, ὥστε ἀπὸ τὸ προϊόν τῶν πωλήσεων τοῦ νὰ ὑπηρετήσῃ ἓνα ἀπὸ τοὺς σκοποὺς τῆς.

Μὲ τὴν τιμολόγηση σὲ 1000 δρχ. κατὰ ἀντίτυπο, χρυσόδετο, ὑπολογίζεται ὅτι ἡ Ἐταιρεία θὰ εἰσπράξει τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 1.000.000.

Κύριοι Ἐταῖροι,

Ἡ Ἐταιρεία ἀποδέχεται τὴν γενναία προσφορὰ τοῦ κ. Ἀθ. Τσεκούρα καὶ ἐκφράζει τὴν εὐγνωμοσύνη τῆς. Προτείνουμε εἰς τὴν Συνέλευσιν

νά ἀνακηρυχθεῖ Μεγάλος Εὐεργέτης τῆς Ἐταιρείας γιὰ τὶς πρὸς αὐτὴ εὐεργεσίες του καὶ ἄξιο Τέκνο τῆς Ἡπείρου.

(Ἡ Γ. Συνέλευση ἐγκρίνει διὰ βοῆς).

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 51 εἶναι ἡ ὁμιλία τοῦ κ. Δημ. Δαβαλά, μὲ τὸν τίτλο «Μιὰ σκιαγραφία τοῦ Ἀλη Πασᾶ καὶ τοῦ Κράτους του», πού τὰ 2)3 τῆς δαπάνης τῆς ἐκδόσεως κατέβαλε ὁ ὁμιλητὴς καὶ δωρήθηκε ἐπίσης στὴν Ἐταιρεία.

Τέλος, ἡ ὑπ' ἀριθ. 52 ἔκδοση τῆς Ἐταιρείας εἶναι ἡ ὁμιλία τῆς Κας Χριστίνας Κίτσου - Πιτούλη, μὲ τὸν τίτλο «Ἡπειρώτες Ἐκδότες καὶ Τυπογράφοι στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας», πού ἐξεδόθη μὲ δαπάνη τῆς καὶ δωρήθηκε στὴν Ἐταιρεία.

Ἐκφράζομε θερμὲς εὐχαριστίες γιὰ τὸν πνευματικὸ τους μόχθο καὶ γιὰ τὴ δωρεὰ τῶν ἐκδοθέντων ποιημάτων τους.

Στοὺς Ἀλέξανδρον Καλούδη καὶ Ἀθαν. Τσεκούραν πλὴν τῆς ἀνακηρύξεώς τους σὲ Μεγάλους Εὐεργέτες τῆς Ἐταιρείας προτείνομε καὶ τὴν ἀπονομὴ τοῦ Μεταλλίου τῆς διότι εἶναι καὶ Ἐθνικοὶ Ἀγωνισταί.

(Ἡ Συνέλευση χειροκροτεῖ καὶ ἐγκρίνει).

Ε' ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ: ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΣΧΟΛΗ

Ὅπως σᾶς εἶναι ἤδη γνωστὸ τὸ Ἐφετεῖο Ἀθηνῶν μὲ τὴν ὑπ' ἀριθ. 994)80 ἀπόφασή του, ἡ ὁποία ἐγίνε ἀμετάκλητη, ἔκρινε τὸ θέμα, πού ἀπετέλεσε αἰτία διαστάσεως τῆς Ἡ-

πειρωτικῆς Κοινῆς Γνώμης ἐκφραζομένης ἀπὸ τὰ Ἡπειρωτικὰ Σωματεῖα (Ἡπειρωτικὴ Ἐταιρεία, Ἐνωσις Ζαγορισίων, Πολιτιστικὸς Σύνδεσμος Ζαγορισίων Ἰωαννίνων) καὶ τὴν Ἡπειρωτικὴν ἐκπροσώπησιν στὴ Διοίκηση τῆς Ριζαρείου ἀφ' ἑνός, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς πλειοψηφίας μὲ μία ψῆφο, καὶ αὐτὴν Ἡπειρωτικὴν δυστυχῶς, στὴ Διοίκηση τῆς Ριζαρείου.

Μὲ τὴν ἀπόφαση αὐτὴ ἀπὸ τοῦ ἐπομένου ἔτους 1981 τὸ 30% τῶν εἰσοδημάτων τοῦ Κληροδοτήματος ὁδεύει πρὸς τὴν Ἡπειρο: γιὰ τὸ Οἰκοτροφεῖο Μονοδενδρίου, τὸ Χειροτεχνικὸ Κέντρον του, γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῆς Λαμπριαδεῖου Βιοτεχνικῆς Σχολῆς, γιὰ τὴν ἐπιδότηση τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου καὶ Λυκείου Τσεπελόβου, καὶ γιὰ τὴν συντήρηση καὶ ἀξιοποίηση πολιτιστικῶν μνημείων τῆς περιοχῆς Ζαγορίου.

Μὲ τὴν ἀπόφαση αὐτὴ τίθεται τέρμα στὴν ἐλευθεριότητα τῶν Συμβουλίων τοῦ Κληροδοτήματος, πῶς τάχα πλειοδοτοῦσαν στὴν ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν τῶν διαθετῶν καὶ ἐπιμερίζεται τὸ 30% ὑποχρεωτικῶς καὶ ἀμετακλήτως ὑπὲρ τῆς περιοχῆς αὐτῆς τῆς Ἡπείρου.

Γιὰ τὴν ὑλοποίηση αὐτῶν τῶν προθέσεων, ὅσον ἀφορᾶ εἰς τὴν Ἐταιρείαν μας ἀπὸ τὸ 1974 ἐγίναν σύντονες προσπάθειες πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν, ἕως ὅτου ἤυραν τὴν ἐκφρασὴν τους μὲ τὴν αἴτηση στὸ Ἐφετεῖο Ἀθηνῶν. Ἐπαλαίψαμε πρὸς μύριες δυσχέρειες. Ἐναντίον τῆς μὴ Ἡπειρωτικῆς ἐκπροσωπή-

σεως στή Ριζάρειο, έναντίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιά νά καμφθῆ καί νά μὴ κάμει παρέμβαση, πράγμα, πού τελικά δὲν ἐπιτύχαμε, έναντίον μιᾶς Ἐνώσεως Ἀποφοίτων τῆς Ριζαρείου, πού δὲν ἤθελαν νά θιγοῦν τὰ κακῶς κείμενα, έναντίον καλοπροαιρέτων Θεολογικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν κύκλων, έναντίον τῆς Ἀκαδημίας, πού ὁ Γενικός Γραμματέας τῆς ἤταν Ριζαρίτης στήν ἐποχὴ τοῦ Ἀ. Διομήδη Κυριακοῦ κ.ἄ.

Θεωρῶ ἐπιπεβλημένο καθῆκον νά ἐξάρω ἐδῶ τὴν ἀγωνιστικότητα, τὴν πίστη καὶ τὴν ἐπιμονὴ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα τῆς Ἐταιρείας, τοῦ Γυμνασιάρχου κ. Λαμπρίδη, πού ἤταν ὁ πρωτουργὸς τῶν ἐνεργειῶν τῆς Ἐταιρείας, νά ἐξάρω τὴν ἀνιδιοτελεῖ συμπαράσταση τῶν Δικηγόρων κυρίων Ἀθαν. Λιούμα, Βασ. Ζώγκου, Ἰωάν. Παπαζάχου, Δημ. Δαβαλά, Κων. Μαμμοπούλου καὶ Φάνη Πασπαλιάρη, στήν ὑποβολὴ τῆς αἰτήσεως καὶ στὰ συναφῆ ποινικά θέματα, πού προέκυψαν τόσο γιὰ τὸν Πρόεδρο, ὅσο καὶ γιὰ τὸ Γραμματέα, πικρὰ ποτήρια τῆς δράσεώς τους, ἀλλὰ τίποτε μπροστὰ στοῦ γλυκύτατο συναίσθημα τῆς ἐκτελέσεως τοῦ πρὸ τὴν Ἡπειρο καθήκοντός τους.

Νά ἐξάρω ἐπίσης τὴν συμπαράσταση τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Τύπου (εἰδικώτερα τοῦ «Βήματος» καὶ τῆς «Καθημερινῆς») πού στάθηκε στοῦ πλευρὸ τῶν Ἡπειρωτῶν. Δὲν σημειώνω τὴν συμβολὴ τοῦ Ἡπειρωτικοῦ Τύπου, γιὰ τὸν ὁποῖον αὐτὴ ἦταν αὐτονόητο καθῆκον. Στιγματίζω μόνο

τις γενιτσαρικὲς ἐξαιρέσεις τοῦ πρὸς ἀποφυγὴν.

Μνῆμα ἐγχάρακτο διακεκριμένων Ἡπειρωτῶν

Κατὰ τὸ ἔτος 1979 καὶ τὸ πρῶτο ἑξάμηνο τοῦ 1980 διακεκριμένοι πνευματικοὶ Ἡπειρωταὶ ἀπεχώρησαν ἀπὸ τὴν παροῦσαν ζωὴν καὶ ἄφηκαν μνήμην ἀγαθὴν μὲ θίον ἀξιομίμητον καὶ ἠπειρωτισμὸν ἀδολον.

Ἄλλοι συνδεδεμένοι ὀργανικά μὲ τὴν Ἐταιρεία, ἐνεργὰ μέλη τῆς, καὶ ἄλλοι συμπαραστάται τοῦ πνευματικοῦ τῆς ἔργου, ἔδωκαν μὲ τίς πράξεις τους δείγματα τοῦ παροιμιώδους ἀλτρουϊσμοῦ τους. Ἡ μνήμη τους μένει ἐγχάρακτη στήν Ἱστορίαν τῆς Ἐταιρείας καὶ ἐγγράφεται γιὰ τοὺς μεταγενεστέρους στήν Ἐπετηρίδα τῆς.

Γ ε ώ ρ γ ι ο ς Ἀ γ γ ε λ ί δ η ς.
Ἀντιπρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἀπὸ τὴν Πρεμετὴ τῆς Βορείου Ἡπείρου. Διακεκριμένος δικαστικὸς μὲ νομικά συγγράμματα, ἀλλὰ καὶ μὲ φιλολογικὴ κατάρτιση. Στυλίστας τοῦ δημοτικοῦ λόγου καὶ χαριέστατος ἄνθρωπος. Ἐκαμε ὅπως πολλοὶ Ἡπειρωταὶ τὸ γνωστὸ τρίγωνο (Ἡπειρος - Κων) πολὴ - Ἀθήνα, ὅπου καὶ διέπρεψε. Ἀπὸ τοὺς θερμοὺς συμπαραστάτες τῆς Ἐταιρείας καὶ ἐνισχυτῆς τῆς Πνευματικῆς Στέγης. Ἐφυγε ξαφνικά ἀπὸ ἀνάμεσά μας λίγες ἡμέρες μετὰ μιᾶ λαμπρὰ διάλεξη στήν αἴθουσα τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου.

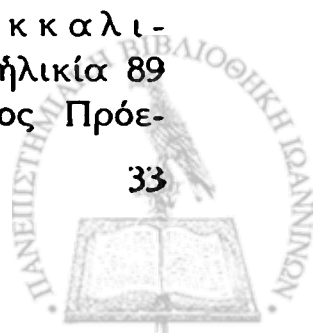
Χρῆστος Παπασταύρου. Σὲ ἡλικία 78 ἐτῶν ἀφῆκε τὴ ζωὴ δρομέας τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος ἀπὸ τὰ νεανικά του χρόνια ὁ ἀπὸ τὴ Λίστα τῆς Θεσπρωτίας Χρῆστος Παπασταύρου. Βοήθησε πολλαπλὰ τὸν τόπο μας καὶ μὲ τὸ ἐπάγγελμά του καὶ μὲ τὴν πολιτικὴ - βουλευτικὴ του ιδιότητά. Διετέλεσε καὶ Ὑφυπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν. Ἀπὸ τοὺς ἰδρυτὲς τοῦ Σωματείου «Οἱ Φίλοι τῶν Ἰωαννίνων» μᾶς ἐβοήθησε καὶ μὲ τὴν ἄρση τῶν διατυπώσεων γιὰ τὴ μεταβίβαση τῶν περιουσιακῶν στοιχείων ἀπὸ αὐτὸ στὴν Ἡπειρωτικὴ Ἐταιρεία μετὰ τὴ φυσιολογικὴ του διάλυση. Πείσμων στοὺς ἀγῶνες καὶ ὀξὺς ὁ Χρ. Παπασταύρου. Ἔδινε τὸν ἑαυτό του, ἐκεῖ ὅπου ἐπίστευε. Τελευταία, τὸν ἀπασχολοῦσαν ἱστορικὰ θέματα γύρω ἀπὸ τὴν ἰδιαίτερη πατρίδα του. Τὸν εἶχε ἐντυπωσιάσει ἡ πολυμέρεια τοῦ συμπολίτου μου Ἀθανασίου Πετρίδη μὲ τὸ ἔργο τοῦ ὁποῖου εἶχε ἀρχίσει νὰ ἀσχολῆται.

Ἰωάννης Μπέττος. Ἀπὸ τὴ Σωτήρα τῆς Βορείου Ἡπείρου ὁ Ἐπίτιμος Γενικὸς Διευθυντὴς Προεδρίας Κυβερνήσεως Ἰωάννης Μπέττος ξεκίνησε γιὰ νὰ ἐξελιχθεῖ σὲ Εὐρωπαῖον Ἡπειρώτην. Διευθυντὴς τοῦ Τύπου στὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν κι' ἔπειτα στὴν Προεδρία Κυβερνήσεως ἐπὶ δεκαετηρίδες. Ἔλαβε μέρος σὲ πολλές διπλωματικὲς καὶ ἄλλες ἐπίσημες κρατικὲς ἀποστολὲς στὸ ἐξωτερικό, ὅπου ἀντιπροσώπευσε ἐπαξίως τὴν Ἑλλάδα. Ἐτίμησε τὸν

τόπο τῆς καταγωγῆς του καὶ ἐπέσυρε τὴ γενικὴ ἐκτίμησή. Διετέλεσε Σύμβουλος τῆς Ἡπειρωτικῆς Ἐταιρείας καὶ τελευταῖος Πρόεδρος τοῦ λαμπροῦ Σωματείου «Οἱ Φίλοι τῶν Ἰωαννίνων». Ἀγαποῦσε τὴν Ἡπειρωτικὴ Ἐταιρεία. Τιμοῦσε τὸ ἔργο της καὶ τὴν ἐνίσχυσε ὕλικῶς καὶ ἠθικῶς.

Θάλεια Ἰακωβίδου. Μέλος δυναμικὸ τῆς Ἐταιρείας ἡ Θάλεια Ἰακωβίδου, τὸ γένος Ἀποστόλου ἀπὸ τὸ Δελβινάκι τοῦ Πωγωνίου. Προικισμένη μὲ διοικητικὰ προσόντα καὶ μὲ ἐφόδιο αὐτὴ τὴ λατρεία πρὸς τὴ γενέτειρα Γῆ ἄσκησε ἔργο κοινωνικὸ μὲ τὴ Χριστιανικὴ Ἐνωση «ἡ Μάννα τοῦ Πωγωνίου». Κατάρθωνε μὲ τὰ ἔσοδα ἀπὸ τὸ ἐτήσιο τσάϊ, ἀπὸ τὸ ὅποιο τὰ συγκέντρωνε νὰ ιδρύσει καὶ νὰ συντηρήσει τὴν Ταπητουργικὴ Σχολὴ Δελβινακίου, πού τὴν ἔφερε σὲ περιωπὴ, ὥστε πολλὲς Πωγωνίσσιες νὰ θρῖσκουν σημαντικὸ ἡμερομίσθιο. Κατέβαλε ἐπίσης ἡ Μάννα τοῦ Πωγωνίου τὰ τροφεία ὑποτρόφων μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου τῆς ἀκριτικῆς αὐτῆς περιοχῆς. Ἡ Πρόεδρος τῆς Μάννας τοῦ Πωγωνίου Θάλεια Ἰακωβίδου ἦταν μιὰ διακεκριμένη μορφή τῆς Ἡπειρωτικῆς Παροικίας τῆς πρωτεύουσας καὶ ἀπ' ὅλους ἀγαπητὴ καὶ συμπαθὴς μὲ τὸ δραματικὸ τέλος τῆς ἀσθενείας της ὄρθια ὡς τὰ τελευταία.

Ἰωάννης Τρικκαλινός. Σὲ βαθύ γῆρα σὲ ἡλικία 89 ἐτῶν ἀπέθανε ὁ Ἐπίτιμος Πρόε-

δρος τῆς Ἑταιρείας, ὁ Ἀκαδημαϊκὸς καὶ Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωάννης Τρικκαλινὸς ἀπὸ τὸ Συράκο τῆς Ἠπείρου. Ὑπότροφος τοῦ Κληροδοτήματος τοῦ συντοπίτου του Μπαλτατζῆ ἐσπούδασε ἐδῶ καὶ στὴ Γερμανία γενόμενος Γεωλόγος καὶ Μηχανικὸς Μεταλλειολόγος. Διέπρεψε σὰν ἐπιστήμων καὶ σὰν ἀκέραιος Ἕλληνας. Εἶχα τὴν εὐτυχία νὰ συνεργασθῶ καὶ εἰς τὴν Ἑταιρείαν ἐπὶ προεδρίας του, μετὰ τοὺς Καθηγητὰς Μπαλάνον καὶ Καλλιόφαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Φιλεκπαιδευτικὴν Ἑταιρείαν, ὅπου τὸ πέρασμά του ἀφῆκε βαθεῖα ἴχνη. Καρπὸς αὐτῆς τῆς στενῆς συνεργασίας μας ἦταν κοινοὶ ἀγῶνες γιὰ τὰ κληροδοτήματα. Ἄν ὁ Ἰωάννης Τρικκαλινὸς, ὁ ἀληθὴς αὐτὸς Κάτων, εἶχε γεννηθῆ λίγα χρόνια ἀργότερα θὰ ἐπρόφθανε τῆ διόρθωση πολλῶν ἀτόπων στὰ Κληροδοτήματα.

Νικόλ. Τσουμάνης. Εὐεργέτης καὶ Μέλος ἀριστίνδην τῆς Ἑταιρείας καὶ ἀληθινὸς ἀρχοντας στὴν ψυχὴ του ὁ Νικόλ. Τσουμάνης ἀπὸ τὶς Πάδες Κονίτσης. Ἀγάπησε τὸ ἔργο τῆς Ἑταιρείας καὶ τοὺς σκοποὺς της χωρὶς καλὰ - καλὰ νὰ τὸν γνωρίζομε καὶ παρουσιάστηκε αὐθόρμητος συμπαραστάτης της. Στὴν ἀρχὴ σὰν ἀθλοθέτης τοῦ Τσουμανεῖου βραβείου γιὰ τὴ συγγραφὴ ἱστορικῆς μονογραφίας τοῦ χωρίου τῆς γεννήσεώς του κι' ἐπειτα χορηγὸς τῆς Πνευματικῆς Στέγης, τὴν ὁποῖαν ὠνειρεύονταν ἀντάξια τοῦ Ἠπειρωτικοῦ παρελθόντος καὶ

τῶν Μεγάλων Ἠπειρωτῶν. Δυστυχῶς ἡ μεγάλη καρδιά τοῦ Τσουμάνη κυριολεκτικῶς ἐσταμάτησε πολὺ νωρὶς.

Χριστόδουλος Καλλίδης. Ὑστερα ἀπὸ μακρὰ ἀσθένεια ἀπέθανε ὁ εὐεργετικώτατος Χριστόδουλος Καλλίδης ἀπὸ τοὺς Κήπους (Μπάγια) Ζαγορίου, συνταξιούχος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ Σύμβουλος τῆς Ἑταιρείας. Ἐραστής τῶν καλῶν ἔργων, νοσταλγὸς τῶν παλαιῶν, ἀκένωτος πηγὴ ἀναμνήσεων τῆς μακρᾶς τραπεζικῆς ζωῆς. Ἐνθυμισιογράφος ἀπὸ τὰ νεανικά του χρόνια. Ἀλληλογράφος καὶ ἐπιστολογράφος τοπικῶν ἐφημερίδων, ἀλλὰ καὶ ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων, θηρευτῆς τῶν παρόξενων καὶ ἐντυπωσιακῶν πραγμάτων, ἀνεκδοτολόγος, μουσικώτατος, καλλιγράφος, κι' ἔτοιμος νὰ ζήσει, σὲ πείσμα τοῦ προδιαγεγραμμένου τέλους του, μᾶς ἀφῆκε ἄλγος ὁ Χριστόδ. Καλλίδης. Ἐβοήθησε τὴν Ἑταιρεία καὶ μὲ ἀτοκο δάνειο γιὰ τὴν ἀποπληρωμὴ τοῦ Ἀκινήτου της.

Δημ. Παπᾶς. Ἀπὸ τὰ Ἐπάνω Σουδενὰ τοῦ Ζαγορίου ὁ Δ. Παπᾶς συνταξιούχος τῆς Τραπεζῆς Πειραιῶς. Διετέλεσε Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως Ζαγορισίων καὶ Ταμίας τῆς Ἠπειρωτικῆς Ἑταιρείας. Εὐγενικὸς καὶ προσηνὴς συνεργάτης.

Ἀθανάσιος Κούνδουρος. Ἐνας ἀγωνιστὴς ἀπὸ τὴν Πόθλα τῆς Θεσπρωτίας ὁ Ἀθαν. Κούνδουρος σὲ μεγάλη ἡλικία ἀπε-

χώρησε ἀπὸ τὸν ὄρατὸ κόσμο. Ἄ-
πὸ τὰ νεανικά του χρόνια συνδι-
καλιστῆς καὶ Σύμβουλος τῆς Συν-
τεχνίας Ἀρτοποιῶν καὶ τοῦ Τα-
μείου Ἀσφαλίσεως Ἀρτεργατῶν.
Μετέσχε στὴ Μικρασιατικὴ Ἐκ-
στρατεία καὶ πρωτοστατοῦσε πρὸς
κάθε πατριωτικὴ κίνηση. Ἦταν ἐ-
νεργὸ μέλος τῆς Ἑταιρείας μας
καὶ βοήθησε τὸ κατὰ δύναμιν.

Μιλτιάδης Βίμπλης.
Πλήρης ἐτῶν γεννημένος στὴν Κο-
ρυτσά τὸ 1894 ὁ ἀντιστράτηγος
Μιλτιάδης Βίμπλης διέδραμε κατὰ
τὴ μακρὰ στρατιωτικὴ σταδιοδρο-
μία του ὅλους τοὺς βαθμοὺς τῆς
ἱεραρχίας καὶ ὑπηρέτησε σὲ Ἐπι-
τελικὲς θέσεις. Μετὰ ζωηροῦ ἐν-
διαφέροντος παρακολουθοῦσε τὸ
ἔργο τῆς Ἑταιρείας.

Ὀλυμπιάς Β. Μιχαη-
λίδου. Σεβαστὴ Ἡπειρώτισσα
Δέσποινα ἢ Ὀλυμπιάδα Μιχαηλί-
δου, ἀφοῦ δοκίμασε τὶς πίκρες ποῦ
τῆς ἐπιφύλαττε ἡ μοῖρα της, ἡ με-
γαλύτερη ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἦταν ὁ
πρόωρος θάνατος τοῦ μεγάλου
Καρδιολόγου υἱοῦ της Γεωργίου
Μιχαηλίδη, τοῦ Εὐεργέτη τῆς πό-
λεως τῶν Ἰωαννίνων, ἔφυγε ἀπὸ
ἀνάμεσά μας. Ἐνεργὸ μέλος τῆς
Ἑταιρείας μαζί με τὴν κόρη της
Κα θάλεια Μιχαηλίδη με στοργὴ
στάθηκαν κοντὰ στὸ ἔργο τῆς Ἑ-
ταιρείας.

ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Πρόεδρος ἐδιέβα-
σε τὸν Ἀπολογισμὸ καὶ τὸν Ἰσολο-
γισμὸ τοῦ ἔτους 1979 καὶ ἀνέλυσε
τὰ σχετικὰ κονδύλια.

Ὁ Ταμίας - Σύμβουλος Γυμνα-
σιάρχης κ. Πελοπ. Οἰκονομίδης διά-
βασε τὴν Ἐκθεση τῆς Ἐξελεγκτι-
κῆς Ἐπιτροπῆς, ποῦ ἔχουν ὑπογρά-
ψει ὁ Ἐπιθεωρητῆς Δημοσίων Ὑπο-
λόγων κ. Ὁρέστης Βακατάτσης καὶ
ὁ Γεν. Ἐπιθεωρητῆς Ἐκπαιδεύσεως
κ. Γεώργ. Στεργίου. Ἡ Γεν. Συνέ-
λευσις ἐνέκρινε τὰ πεπραγμένα καὶ
ἔκαμε τὶς ἀκόλουθες παρατηρήσεις.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς συζητήσεως ὁ
Πρόεδρος κατέθεσε τὸν Προϋπολο-
γισμὸ τοῦ 1980, ποῦ ἐνεκρίθη.

— Ὁ ἀντισυνταγματάρχης π.δ. κ. Κ.
Κατσίκης — λέγει ὅτι ἐπὶ πλέ-
ον τῶν ὀργανουμένων διαλέξεων
κατ' ἔτος καλὸ θὰ ἦταν νὰ γίνεται
καὶ φιλολογικὴ Ἑσπερίδα, ὅπως
κατὰ τὸ παρελθόν, με τὴν μάλι-
στα ἐπιτυχία.

— Ὁ Πρόεδρος ἀπαντᾷ ὅτι κατὰ
τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἀπασχολήθηκε
τὸ Συμβούλιο με τὸν δικαστικὸ ἀ-
γῶνα τῆς Ριζαρείου καὶ με τὴν ἔκ-
δοση τοῦ περιοδικοῦ καὶ δὲν ἔμεινε
ὁ ἀπαιτούμενος καιρὸς. Ἐπειτα αὐ-
τὲς οἱ κοινωνικὲς συγκεντρώσεις
θέλουν ἐξειδικιασμένες ἰκανότητες γιὰ
τὴν ὀργάνωση καὶ τὴν πραγματο-
ποίησι, ποῦ ὁμολογεῖ ὅτι λείπουν
ἀπὸ τὸ Συμβούλιο.

— Ὁ κ. Νικόλ. Πολυμερί-

δης, προσθέτει ότι και κείνος υπενθύμισε στον Πρόεδρο το θέμα της Φιλολογικής Έσπερίδας.

— Ο διοικητής Έπιθεωρητής κ. Άριστ. Δημητριάδης, λέγει ότι το έργο της διαθέσεως των εισιτηρίων, όταν έρθει ή ώρα της οργανώσεως είναι άγχώδες και δύσκολο πέρα από την έκφραση πάσης εύχης.

— Ο Πρόεδρος επαναλαμβάνει ότι είναι ζήτημα ικανοτήτων και ότι ή Κα Κάμτσιου και ή Κα Δούβα της «Μάνας του Πωγωνίου» μαζί με την άλησμόνητη Θάλεια Ίακωβίδου κατορθώνουν και μαζεύουν 700 άτομα στην «Τερψιχόρη» του HILTON. Θα τό λάβουμε σοβαρώς ύπ' όψιν.

Έκφράζεται άπ' όλη τή Συνέλευση παράκληση προς τις παρισταμένες κυρίες ν' αναλάβουν και κείνες εύγενώς αποδέχονται.

— Ο π. Μηχανικός κ. Ίωάννης Παπαδάκης προτείνει την πολυγράφηση ενός πίνακος των Μελών της Έταιρείας, που θα είναι χρήσιμος και γι' αυτήν την ανάγκη, της διαθέσεως εισιτηρίων.

— Ο δικηγόρος κ. Άθ. Λιούμας ζητεί περισσότερες διευκρινίσεις πάνω στο θέμα της χρησιμοποίησεως του ποσοϋ της «Πνευματικής Στέγης» που έζητήθη ή έγκρισή του.

— Ο Πρόεδρος παρέχει συμπληρωματικές έξηγήσεις. Συνεπώς, προσθέτει ο κ. Λιούμας θα σταματήσετε να είσπραττετε χρήματα

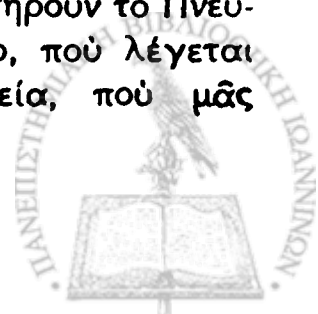
για την «Πνευμ. Στέγη». Ναι, άπαντάει ο Πρόεδρος, έφ' όσον ο καλπάζων πληθωρισμός άνέκοψε την πορεία μας προς ένα όνειρο, όπως ή «Έστία» της Ν. Σμύρνης. Άλλωστε έλάχιστοι με τις καταβολές είχαν προσδιορίσει σκοπούς. Τόν ειδικώτερο σκοπό όρίζαμε μόνοι μας στην αίτιολογία των έκδιδομένων αποδείξεων.

Όμόθυμη ή Συνέλευση έγκρίνει την χρήσιν του μικροϋ ποσοϋ των δρχ. 162.362 της «Πνευμ. Στέγης» για τις τακτικές ταμειακές άνάγκες.

Ο Λυκειάρχης και συγγραφέας κ. Νικόλ. Παπαδόπουλος, προτείνει την επανάληψη της προκηρύξεως διαγωνισμάτων προς συλλογήν λαογραφικού υλικού, όπως με έπιτυχία είχε γίνει στο παρελθόν. Έτσι θα παρακινήσουμε τους νέους έπιστήμονες να ενδιαφερθούν. Επίσης σε μελλοντικό χρόνο την συγγραφή της ιστορίας της Αρχαίας Ήπειρου.

— Ο Πρόεδρος λέγει ότι είναι θέμα χρημάτων και ότι θα πρέπει άσφαλώς ή σημαντική αυτή πρόταση να άπασχολήσει τό Συμβούλιο.

— Ο επίσης Λυκειάρχης και συγγραφέας κ. Θεοφάνης Μαντσόπουλος, έκφράζει διά μακρών την ικανοποίηση των Ήπειρωτών προς τό Δ. Συμβούλιο της Έταιρείας, που κατορθώνουν σε έποχή συγχύσεως έλληνικής, αλλά και παγκόσμιας, να διατηροϋν τό Πνευματικό αυτό Κέντρο, που λέγεται Ήπειρωτική Έταιρεία, που μäs

ἐκπροσωπεῖ ὅλους. Ἔχουν προσεπικυρώσει μὲ τὸ κύρος, τὴν ἀγνότητα, τὴν μετριопάθεια, τὸν ἄοκνο μόχθο, τὴν εὐθύνη καὶ τὴν εὐλικρίνεια αὐτοῦ τοῦ ἔργου, ὄχι μόνο στὴν Ἑπειρωτικὴ παροικία τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Παντοῦ, ὅπου κι' ἂν σταθοῦμε ἀκούμε ἐπαίνους γιὰ τὴν Ἑπειρωτικὴ Ἑταιρεία, πού δικαιοτάτα καὶ ἀξιότατα μᾶς ἐκπροσωπεῖ ὅλους. Ἀναγνωρίζει τὴν ἀγωνιστικότητα καὶ τὴν ἀγνότητα, χωρὶς πολιτικὲς ἐπιδιώξεις, τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γεν. Γραμματέως καὶ πάντων τῶν Μελῶν τοῦ Δ. Συμβουλίου. Ἡ ἀνιδιοτέλεια τοὺς κάνει νὰ σεμνύωνται καὶ ἡ ἱστορία θὰ σταθεῖ μὲ ἐπιμονὴ στὸ πρόσωπό τους. Πιστεύει ὅτι τὸ ἔργο τῶν τελευταίων διοικητικῶν συμβουλίων εἶναι ἀνώτερο ἀπὸ τῶν προηγουμένων, πού συμπεριελάμβαναν καὶ πρόσωπα μὲ μεγαλύτεραν κοινωνικὴν προσβολήν. (Χειροκροτήματα).

Προτείνει ἐπίσης τὴν ὀργάνωση Φιλολογικῆς Ἑσπερίδας καὶ τὴν ἐπιστράτευση γυναικῶν, γι' αὐτό. Τονίζει τὴν ἀνάγκη τῆς παρουσίας νέων. Γίνεται διεξοδικὴ συζήτηση πάνω στὸ θέμα τῆς προσελεύσεως νέων καὶ ἐκφέρονται διάφορες ἀπόψεις.

— Ἡ κ. Αἰμ. Κάμτσιου, λέγει ὅτι ἡ νεολαία θέλει σήμερα κάτι ἄλλο περισσότερο ἀπὸ τὶς διαλέξεις, πού τὴν κουράζει διότι ἤδη μὲ τὰ φροντιστήρια καὶ τὶς παραδόσεις εἶναι κουρασμένη. Θέλει ἄλλες ἐκδηλώσεις.

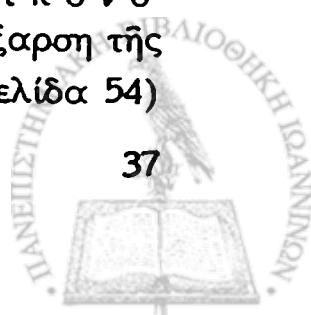
— Ὁ κ. Νικόλ. Πολυμερίδης, ἀναφέρεται στὸ ρεῦμα τῆς ἐποχῆς, πού τραβάει τὴ Νεολαία.

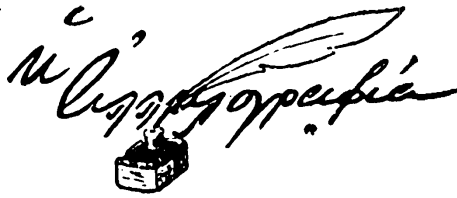
— Ἡ κ. Αἰμ. Κάμτσιου τονίζει ὅτι διακόσια κορίτσια ἔχουν μάθει καὶ χορεύουν Ἑπειρωτικοὺς χορούς.

— Ὁ Πρόεδρος ἀπαντᾷ ὅτι δὲν μπορούμε ν' ἀρνηθοῦμε ὅτι ἡ ἀκτινοβολία τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας ἔχει ἀγγίξει τοὺς νέους. Μὲ πολλὴ ἐγκαρδιότητα καὶ ἀγάπη δεχόμαστε τοὺς νέους διδάκτορες καὶ σπουδαστές, πού μᾶς στέλλουν οἱ Φιλοσοφικὲς Σχολὲς τῶν Πανεπιστημίων μας καὶ μᾶς ζητοῦν πονήματα, βιβλιογραφία, στοιχεῖα, γιὰ τὶς διατριβὲς καὶ τὶς μελέτες τους. Καὶ εἶναι αὐτὸ μιὰ ἀναγνώριση τῆς ἐκτελουμένης ἀποστολῆς μας. Τὸ ἂν εἶναι κατορθωτὸ νὰ ἀσκήσωμε εὐρύτερη ἀπήχηση στοὺς νέους, νομίζω, ὅτι πρέπει νὰ συνδυαστεῖ μὲ μιὰ καθοδὸ πρὸς εὐρύτερους κοινωνικοὺς ἢ καὶ ψυχολογικοὺς σκοπούς, πού μπορεῖ ἐνδεχομένως νὰ συγκινήσουν εὐρύτερα στρώματα νέων. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι τὴν ἀποστολὴ αὐτὴ ἐπιτελοῦν πολὺ ἀριθμὸς ἄλλα Ἑπειρωτικὰ Σωματεῖα, πού δὲν εἶναι στὶς προθέσεις τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας νὰ τὰ ἀνταγωνιστεῖ.

— Ὁ κ. Θ. Ματσόπουλος, διευκρινίζει ὅτι ἐννοοῦσε τοὺς διανοουμένους νέους.

— Ὁ κ. Πελοπ. Οἰκονομίδης προτείνει τὴν ἔξαρση τῆς (ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 54)

ΓΡΑΦΟΜΕ ΚΑΙ

ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

Ἡ Ἡπειρωτικὴ Ἐταιρεία καὶ τὸ κληροδότημα τῆς Ζωσιμαίας Ἀδελφότητος

Πρὸς

Τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν,
Διεύθυνση Ἐθνικῶν Κληροδοτημάτων
Ἐ ν τ α ὕ θ α.

ΘΕΜΑ : Ἀποστέλλεται ἀντίγραφο τῆς διαθήκης τῆς Ἀδελφότητος

Ζωσιμάδων καὶ ὑποβάλλεται παρὰ κληση γιὰ περαιτέρω ἐνέργειες μὲ σκοπὸ νὰ ὑπαχθῆ τὸ κληροδότημα τῶν Ζωσιμάδων στὸ νόμο 2039)1939 ὑπὸ τὴν ἐποπτεία σας καὶ τῆ λειτουργία του κατὰ τὸν τρόπο λειτουργίας τῶν ἄλλων κληροδοτημάτων».

Μὲ ἀπορία καὶ ἔκπληξη πληροφορηθήκαμε ὅτι τὸ κληροδότημα τῶν

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΣΤΕΓΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ἡ Ἡπειρωτικὴ Στέγη Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν προκηρύσσει λογοτεχνικούς καὶ καλλιτεχνικούς διαγωνισμούς γιὰ ὅλη τὴν Ἑλλάδα γιὰ τὴ συγγραφή: 1) Θεατρικοῦ ἔργου, 2) Διηγήματος, 3) Ποιήματος, 4) Ζωγραφικῆς, 5) Χαρακτικῆς.

Γιὰ ὅλη τὴν Ἡπειρο: 1) Διηγήματος, 2) Ποιήματος, 3) Ζωγραφικῆς, 4) Καλλιτεχνικῆς.

Παιδικοῦ Σχεδίου, μεταξὺ τῶν μαθητῶν Ε' καὶ Στ' τάξεως τῶν Δημοτικῶν Σχολείων.

Γιὰ τὴν ὑποβολὴ ἔχει ὀρισθῆ προθεσμία ἢ 30ῆ Σεπτεμβρίου γιὰ τὰ λογοτεχνικά καὶ γιὰ τὸ μαθητικὸ σχέδιο ἢ 20ῆ Ὀκτωβρίου.

Περισσότερες πληροφορίες στὴν ἔδρα τῆς Στέγης: Γεωργίου Β' 21, Τηλ. 27.285, Ἰωάννινα.

ΝΕΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΤΗ ΡΙΖΑΡΕΙΟ

Μὲ Προεδρικό Διάταγμα τῆς 10.4.1980 διορίστηκε ὡς μέλος τοῦ Πολυμελοῦς Συμβουλίου τῆς Ριζαρείου Σχολῆς ὁ κ. Φαίδων Χρ. Ἀθανασούλας, μὲ χρηστὲς γιὰ τὴν Ἡπειρο ἐλπίδες.

ΝΕΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡ. ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Στὶς δύο κενὲς θέσεις τοῦ Δ.Σ. τῆς Ἡπειρωτικῆς Ἐταιρείας ἐξελέγησαν ἀπὸ τὴ Γενικὴ Συνέλευσή τῆς τῆς 24.6.1980 τὰν τακτικὰ Μέλη οἱ κύριοι:

1. Κωνσταντῖνος Ντούλας, Ἀρχίατρος.
2. Ἀλέξ. Πανωφορέπουλος, Γενικὸς Διευθυντὴς Ὑπουργείου Δημοσίων Ἔργων.

Σὰν ἀναπληρωτικὰ Μέλη οἱ κύριοι:

1. Χρυσόστ. Λαμπρῖδης.
2. Μαίρη Λιόλιου.
3. Νίκος Παπασωτηρίου.
4. Θεοφάνης Ματσόπουλος.
5. Νέλλη Λιάμπη.

μεγάλων ἔθνικῶν εὐεργετῶν Ζωσιμάδων δὲν θρίσκειται ὑπὸ τὴν ἐποπτεία καὶ τὸν ἔλεγχό σας καὶ ἀκόμη ὅτι δὲν ἔχετε τὴ διαθήκη αὐτῶν.

Ἐπειτα ἀπὸ τὴ διαπίστωση αὐτὴ φροντίσαμε νὰ θροῦμε τὴ διαθήκη. Τὴ θρήκαμε καὶ ἤδη θρισκόμαστε στὴν εὐχάριστη θέση νὰ ἐφοδιάσουμε τὴν Ὑπηρεσία σας μὲ τὸ σχετικὸ ἀντίγραφον.

Ἡ διαθήκη αὐτὴ, ὅπως θὰ ἰδῆτε, εἶναι φτιασμένη στὴ Μόσχα τὸ 1841 καὶ ὑπογράφεται ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Νικ. Ζωσιμᾶ, τὸν μόνον ἐπιζῶντα ἀπὸ τοὺς 6 ἀδελφοὺς καὶ ἐνεργοῦντα γιὰ λογαριασμό ὄλων, οἱ ὅποιοι, ἄς σημειωθῆ, εἶχαν μείνει ἄγαμοι γιὰ νὰ διαθέσουν ὅλη τὴν κολοσσιαία περιουσία τους μὲ σκοπὸ νὰ ὠφελήσουν τὸ Ἔθνος.

Μένει τώρα ὁ χειρισμὸς τοῦ ὄλου θέματος.

Ἡ ἀναφερομένη διαθήκη παρουσιάζει πολὺ μεγάλο ἐνδιαφέρον. Τὰ ἀρχικὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα τοῦ Κληροδοτήματος ἦταν πολὺ μεγάλα. Ἦταν κατατεθειμένα κεφάλαια σὲ ρωσικὴ τράπεζα, ὑπολογιζόμενα σὲ τρία καὶ μισὸ ἑκατ. δρχ. τότε, πὺ ἰσοδυναμοῦν σήμερα μὲ δεκάδες δισεκατομμύρια δρχ. Αὐτά, φυσικά, ἐξανεμίστηκαν ἐκτὸς ἀπὸ ὠρισμένα ποσά, πὺ διατέθηκαν γιὰ τὴν ἀγορά 611 μετοχῶν τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

Αὐτὲς οἱ μετοχὲς εἶχαν μετουσιωθῆ σύμφωνα μὲ ἓνα ἔγκυρο δημοσίευμα τοῦ Γιαννιώτη δικηγόρου κ. Β. Γιαννάκου στὸν Ἡπειρωτικὸ Τύπο τὸ 1978 σὲ 25.766 μετοχὲς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, 8910

μετοχὲς τῆς Ἐθνικῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ 651 τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Οἱ κοινωφελεῖς σκοποὶ τοῦ σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ διαθέτη εἶναι ἄρκετοὶ καὶ ἔχουν ὀρισθῆ γιὰ τὴν ὠφέλεια τῆς πόλεως τῶν Ἰωαννίνων. Ἐκτελεστές τῆς διαθήκης μὲ τὰ 39 ἄρθρα εἶχαν ὀρισθῆ τρία ἐξέχοντα πρόσωπα πὺ διέμεναν στὴ Μόσχα. Τὸ μειονέκτημα τῆς διαθήκης εἶναι ὅτι δὲν ὑπάρχει πρόβλεψη γιὰ τοὺς διαδόχους τῶν πρώτων ἐκτελεστῶν. Ἐτσι, μιὰ διαθήκη καὶ ἓνα μεγάλο κληροδοτήμα ἔμειναν στὸ κενὸ καὶ τὸ Κληροδοτήμα τελικὰ περιῆλθε στὴ διαχείριση τῆς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων. Πῶς ἔγινε αὐτὸ κανένας δὲν γνωρίζει. Γνωστες τῆς ὅλης ὑποθέσεως εἶναι μόνον ἡ Ἐθν. Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ Μητρόπολη τῶν Ἰωαννίνων.

Γι' αὐτὸ σᾶς παρακαλοῦμε θερμὰ ὅπως ἀφοῦ ἐπιληφθῆτε μὲ τὸ σπουδαῖο αὐτὸ θέμα, ἐνεργώντας τὰ δέοντα, κατατοπίσετε καὶ ἐμᾶς γιὰ νὰ ἐνημερώσουμε μὲ τὴ σειρά μας τοὺς συμπατριῶτες μας.

Μὲ τιμὴ

Ὁ Πρόεδρος

ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

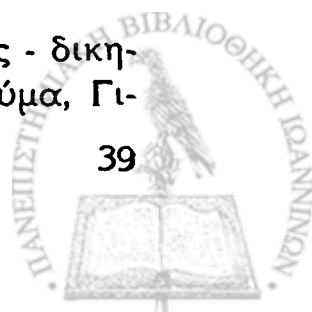
ΣΤΑΘΗΣ Δ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ

**Ἡ Ἡπειρωτικὴ Ἐταιρεία πρὸς
συνεργάτες τῆς...**

Π ρ ὸ ς

Τοὺς ἀγαπητοὺς μας φίλους - δικηγόρους κυρίου Ἰθαν. Λιούμα, Γι-

3. — Ο Έφηβικός Ήθοπλαστικός Σύλλογος «Αναγεννησις» στα Γιάννινα, προστά στη Ζωιμαία, τό 1923. Μεταξύ άλλων διακρίνονται: Σωτήρ. Ζούμπος, Πρόεδρος, Νούσιας, Στέφ. Χρηστίδης, Ν. Θεμελής, Μιχ. Λάππας, Κ. Τσιανακής, Γρ. Τζομάκας, Δημητριάδης, Θωμάς Δέρβος, Δεβέκος, Π. Μαρνέλης, Ε. Ζώτος, Καρατζένης, Βέλλης, Β. Μήτσης, Οικονομίδης.
(Άρχειο Πελοπ. Οικονομίδη)

άννη Παπαζάχο και Βασίλη Ζώγκο

Έ ν τ α ὕ θ α

ΘΕΜΑ: Έκφραση θερμῶν εὐχαριστιῶν και εὐγνωμοσύνης για τήν ἀποφασιστική συμβολή τους στη διεξαγωγή του δικαστικού ἀγῶνα, που ἔχει σχέση με τὸ Ριζ. "Ιδρυμα.

Ὁ πολύπλευρος και τραχὺς ἀγῶνας για τὸ Ριζ. Κληροδοτήμα που κράτησε πολλά χρόνια με τήν ἔκδοση τῆς 994) 1980 ἀποφάσεως του Ἐφετείου Ἀθηνῶν σημειώνει ἕνα σημαντικό σταθμὸ ὄχι μόνο για τὸ ἀναφερόμενο κληροδοτήμα, ἀλλὰ και για πολλά ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἢ μένουν ἀνενεργὰ και ἀνωφελῆ ἢ πῆραν στραβὸ δρόμο. Ὁμόφωνα ὅλος ὁ τύπος ὁ ἡμερήσιος ἀθηναϊκός, ὁ περιοδικός και ὁ Ἑπειρωτικός ἀποδίδουν μεγάλη σημασία και ἐξαίρουν τὸ γεγονός.

Εἶναι φυσικό ἔπειτα ἀπ' αὐτό, ἀλλὰ και ἐπιβεβλημένο αὐτὴν τὴν ὥρα νὰ θυμηθοῦμε κυρίως αὐτοὺς που ἐπωμίστηκαν τὸ θάρος και τὴν τιμὴ τῆς διεξαγωγῆς του δικαστικού ἀγῶνα ὑπὸ τις γνωστὲς πιά συνθήκες συμπαραστάσεως τους στην ἀγία αὐτὴ ὑπόθεση με κύριο χαρακτηριστικό τὴν ἀνιδιοτέλεια.

Ἀγαπητοὶ μας φίλοι - δικηγόροι σᾶς εὐχαριστοῦμε θερμὰ και σᾶς εὐγνωμονοῦμε για λογαριασμὸ ὅλων τῶν Ἑπειρωτῶν που ἀγαποῦν τὸν τόπο τους.

Ἐνεργώντας, ὅπως ἐνεργήσατε, ἔχετε ἐγγράψει ὡς μόνιμη ὑποθήκη στὶς καρδιές μας τὴν ἀγάπη μας για σᾶς και μᾶς τονώνετε για τὴν

ἀνάληψη και ἄλλων ἀγῶνων για ἄλλα κληροδοτήματα που περιμένουν τὴ σειρά τους για νὰ ἀνασάνουν ἀπὸ τὰ βραχυκυκλώματα με τὰ ὁποῖα οἱ προστάτες τους τὰ περιβάλλουν και τὰ πνίγουν.

Στὸ χρονικό του Ριζ. Κληροδοτήματος που σύντομα θὰ γραφῆ ἔχετε ἐπιφυλάξει για τοὺς ἑαυτοὺς σας τις πρῶτες θέσεις.

Με μεγάλη ἀγάπη και ἐκτίμηση

Ὁ Πρόεδρος

ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

ΣΤΑΘΗΣ Δ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ

...Και συνεργάτες πρὸς τὴν Ἑταιρεία

Π ρ ὶ ς

Τὴν Ἑπειρωτικὴν Ἑταιρεία

Έ ν τ α ὕ θ α

Ἀξιότιμοι Κύριοι,

Ἐλαβα τὴν ἀπὸ 24 Μαρτίου 1980 εὐχαριστήρια ἐπιστολή Σας.

Ἐπιτρέψτε μου νὰ θεωρῶ ὑπερβολικὲς τις τόσον θερμὲς ἐκδηλώσεις Σας, γιατί πιστεύω ὅτι στὴν ὑπόθεση του Ριζαρείου Κληροδοτήματος ἢ προσφορά τῶν ὑπηρεσιῶν μου δὲν ἦταν τίποτε περισσότερο ἀπὸ τὴν ἐπιτέλεση ἐνὸς καθήκοντος ἐπαγγελματικού και πατριωτικού, τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἀντιμετώπισα με ἰδιαίτερη εὐαισθησία και ὡς μέλος τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας και λόγω τῆς καταγωγῆς μου ἀπὸ τὸ Ζαγόρι.

Αισθάνομαι εὐτυχῆς με τὴν διαπίστωση ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δίκης, χωρὶς νὰ εἶναι ἀπόλυτα εὐνοϊκό και σύμφωνο με τὰ ὑποβληθέντα αἰτήματα, ἱκανοποίησε

σέ μεγάλο βαθμό την Ήπειρωτική κοινή γνώμη.

Νά είσθε βέβαιοι ότι και στο μέλλον, αν χρειασθῆ, θά διαθέσω τίς μικρές μου δυνάμεις για τήν ικανοποίηση δικαίων Ήπειρωτικῶν αἰτημάτων.

Μετά τιμῆς

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Κ. ΛΙΟΥΜΑΣ

Δικηγόρος

Νικηταρᾶ 14 — Τ. 142

Τηλέφ. 461.39993 — Ἀθῆναι

Ἀθῆναι, 5 Ἀπριλίου 1980

Π ρ ὶ σ

Τὴν ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ἐ ν τ α ὕ θ α

Ἀγαπητοὶ φίλοι,

Λίγες φορές εἶχα τὴ χαρὰ καὶ τὴ συγκίνηση πού μοῦ δῶσε τὸ ἔγγραφο σας τῆς 24.3.1980 μὲ τὸ περιεχόμενό του.

Γιὰ τὴ συμμετοχή μου στὸ δικαστικὸ ἀγῶνα, πού ἐπιδιώκει τὴ μετουσίωση στίς σημερινές συνθήκες στή χώρα μας, τῆς ἀληθινῆς θέλησης τῶν μεγάλων Ριζάρηδων, ἐγὼ ἔπρεπε πρῶτα νά σᾶς εὐχαριστήσω πού μοῦ δώσατε μιὰ τέτοια τιμητικὴ εὐκαιρία.

Θά ἤθελα ὅμως καὶ πάλι νά σᾶς τονίσω δυὸ πράγματα σχετικά μὲ τὸ θέμα αὐτό. Τὸ πρῶτο εἶναι ἡ ἀμετακίνητη γνώμη μου ὅτι μὲ τὴν 994) 1980 ἀπόφαση τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν, πραγματώνεται σέ πολὺ μικρὸ ποσοστὸ ἡ θέληση τῶν Ριζάρηδων καὶ συνεπῶς ἐπιβάλλεται ἡ σθεναρὴ συνέχιση τοῦ ἀγῶνα ἐναντία στοὺς φορεῖς τοῦ μεσαιωνικοῦ σκοταδισμοῦ πού στραγγαλίζουν παράνομα καὶ ἀντισυνταγματικὰ τὴν βλοκληρωτικὴ πραγματοποίηση τῆς θέλησης αὐτῆς. Καὶ τὸ δεύτερο εἶναι, ὅτι ἡ συμμετοχή μου σέ μιὰ συνέ-

χιση τοῦ ἀγῶνα αὐτοῦ καὶ στὸ μέλλον, θά ἀποτελέσει καὶ πάλι μιὰ ἐλάχιστη φιλικὴ προσφορά στὸ ἔργο σας. Τὸ μόνο ἀντάλλαγμα πού θά δεχθῶ θά εἶναι τὰ αἰσθηματά σας ὅπως ἐκφράζονται στὸ πῶ πάνω ἔγγραφο σας.

Μὲ ἀγάπη

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΠΑΠΑΖΑΧΟΣ

Δικηγόρος

Ἴπποκράτους 7 — Τηλ. 3632.772

Α Θ Η Ν Α Ι

30.3.1980

Ὁ σεβαστὸς διδάσκαλος κ. Σταῦρος Γκατσόπουλος μᾶς ἀπευθύνει τὴν παρακάτω ἐπιστολή, πού κλείνει συγκινησεῖς μᾶς μακρᾶς ζωῆς ἀνάμεικτες μὲ ἀναμνήσεις.

Στὴν ἐθνικὴ προσφορά τοῦ Σταύρου Γκατσόπουλου ὀνομαστικῶς ἀναφέρεται ὁ Στρατηγὸς Χαράλ. Κατσιμήτρος στὸ βιβλίο του «Ἡπειρος προμαχούσα».

Ἐν Κηφισίᾳ τῆ 21η Φεβρ. 1980

Π ρ ὶ σ

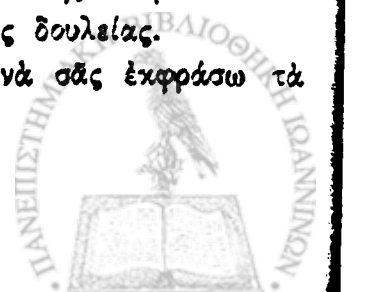
Τοὺς ἀξιολόγους κυρίους, Πρόεδρον καὶ λοιπὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ».

Ἀ θ ῆ ν α ς.

Λίαν ἀγαπητοὶ μου συμπατριῶται.

Ἀσμένως ἔλαβον καὶ γηθοσύνης καὶ χαρμωσύνης ἀνέγνωσα τὸ ἠδύπνοον καὶ εὐώδες περιεχόμενον τοῦ, οὐ ἐκδίδετε ἀξιωμαλετήτου περιοδικοῦ «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ». Ἀφιερώματος τῆν 21ην Φ)ρίου 1913, ἑορτὴν Ἐθνικῆς πανηγύρεως καί, κατ' ἐξοχὴν τῆς προσφιλοῦς ἰδιαιτέρας μας πατρίδος, τῆς Ἡπειροῦ, κατ' ἦν ἠλευθερώθη ἐκ τῶν δεσμῶν τῆς ἐπαράτου δυσβαστάκτου Τουρκικῆς δουλείας.

Ἐπιτρέψατέ μου νά σᾶς ἐκφράσω τὰ

ελόθερμα συγχαρητήρια διὰ τὴν λίαν ἐπίκαιρον ἐπιτυχή ταύτην ἔκδοσιν, παρακαλῶν συγχρόνως τὸν Ὑψίστον, ἵνα βοηθήσῃ, ὥστε ἡ ἐπομένη 21η Φεβρουαρίου 1981, ἑορτασθῇ εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς τῆς δεινῶς δοκιμαζομένης προσφιλῶς μας Βορείου Ἠπειροῦ, μὲ ἀναπεπταμένην τὴν Γ α λ α γ ὀ λ ε υ κ ο ν εἰς τοὺς τρούλλους των, κομίστριαν τῆς πολυποθῆτου ἐλευθερίας.

Ἐσωκλείστως σᾶς ἀποστέλλω δραχμὰς δύο χιλιάδας (2.000) δευτέραν δόσιν ἐμοῦ καὶ τῶν προσφιλῶν μου τέκνων διὰ τὸ ὑμέτεροις ἀξιεπαίνοις ἐνεργείαις ἐν τῇ καταστάσει «Νέαι: Θερμοπύλαι εἰς Καλπάκι: ΓΡΑΜΜΗ ΕΛΛΙΑΣ ΗΡΩΟΝ, εἰς ἐνδειξιν εὐγνωμοσύνης ἡμῶν τῶν Ἠπειρωτῶν πρὸς τὸν ἥρωα Διοικητὴν τῆς ἐνδόξου VIIIης Μεραρχίας στρατηγὸν Χ α ρ ᾶ λ α μ π ο ν Κ α τ σ ι μ ῆ τ ρ ο ν.

Οὗτος συνέγραψε τὸ περισπούδαστον σύγγραμμα: «Η ΗΠΕΙΡΟΣ ΠΡΟΜΑΧΟΥΣΑ», ἵνα πλέξῃ τὸ ἐγκώμιον τῶν Ἠπειρωτῶν ὀπλιτῶν, οἵτινες ἀπετέλουν τὰ 80% τῆς VIIIης Μεραρχίας ἥς ἡμφεσθητήθη ἡ μαχητικότης παρά τινων.

Διατελῶ

Μετ' ἀπείρου ἐκτιμήσεως καὶ θερμῶν χαιρετισμῶν, ὑμέτερος συμπατριώτης καὶ φίλος

ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΑΤΘ. ΓΚΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Ἀγαπητὲ καὶ ἐκλεκτὲ Συmpατριῶτα.

Ἐπιτρέψατέ μου νὰ σᾶς στείλω διὰ τὸ Δελτίον Ἐνημερώσεως τὸ ἐσώκλειστον ποιημὰ μου γιὰ τὰ ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ. Τὰ χιλιοτραγουδιόμενα: «Τζουμέρκα κι' Ἄγραφα παλληκαριῶν λημέρια, πού ἀνέθρεψαν ἕναν Κασσαντώνη, ἕναν Κουτελίδαν, κι' ἄλ-

λους πολλοὺς πολλοὺς, τὰ δοξασμένα Τζουμέρκα μὲ τὶς ἀπειρες μάχες. Ἠπόρησα πῶς τὰ ἐξεχάσατε σὲ προηγούμενο τεῦχος τοῦ Δελτίου στὸν ὑπέροχον ὕμνον Σας «Τὰ ἑλληνικά βουνά».

Μὲ πατριωτικὸς χαιρετισμοὺς καὶ ἀγάπη ΚΩΝ)ΝΟΣ Χ. ΚΩΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ
Ἴατρος Παθολόγος - Ὑγιεινολόγος
τ. Ἐπιμελητῆς Ὑγιεινῆς. Σχολῆς Ἀθηνῶν
Λεωφ. Βουλιαγμένης 225 — Ἀθῆναι
Τηλ. 9711.156 - Τ.Τ. 454 (ΔΑΦΝΗ)
Ἀθῆναι 10.3.80

Π ρ ὶ ς

Τὸν κ. Πρόεδρον τῆς «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ», Μαυρομιχάλη 7,
Ἀ θ ῆ ν α ς.

Ἀγαπητέ μου κ. Πρόεδρε,

Σᾶς στέλλω ἄλλο ἕνα... ποιητικὸ μου ἀμάρτημα, χωρὶς μ' αὐτὸ νὰ θέλω νὰ πῶ, πῶς «ἵππεύω τὸν Πήγασσο»! Πολὺ θὰ ἤθελα νὰ εἶχα αὐτὴν τὴν ἱκανότητα. Ἀλλὰ δὲν τὴν ἔχω. Αἰσθάνομαι ὡς τόσο τὴν ἀνάγκην ν' ἀποτυπώσω στὸ χαρτί, μὲ τὸν τρόπον αὐτόν, κάθε τί πού μὲ συγκινεῖ βαθειά. Κι' ἔτσι ἐγῆκαν μερικά... «ἀγνὰ ἀμαρτήματα» — ὅπως τὰ λέω — γιατί ἔτσι τὰ νοιώθω καὶ χωρὶς, εὐτυχῶς, νᾶχω καβαλλήσει... τὸ καλάμι!

Θερμοὺς χαιρετισμοὺς στοὺς ἀγαπητοὺς μου Στάθη καὶ Πελοπίδα.

Μὲ πολλὴν ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν
Χ. Ε. ΧΑΒΕΛΑΣ

Ἀποστολοπούλου 56 — Κ. Χαλάνδρι
Τηλέφ. 67.23.553

Τῆ, 23.4.80

Πρὸς στιγμή, διστάσαμε νὰ δημοσιεύσουμε τὴν ἐπιστολή τῆς Χρυσάνθης Ζιτσαλας ἐξ αἰτίας τῶν προσωπικῶν χαρα-

“Οχι συναλλαγές συγγενῶν συμβούδων στὴ Ριζάρειο γνωμοδοτεῖ τὸ Νομικὸ Συμβούδι τοῦ Κράτους

Ἡ Ἡπειρωτικὴ Ἑταιρεία μὲ τὸ ὑπ’ ἀριθ. 715 τῆς 10.5.1979 ἔγγραφο τῆς στὴ Διεύθυνση Ἐθνικῶν Κληροδοτημάτων τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἐρωτᾷ ἂν εἶναι σύνομες, μὲ τὸ ἄρθρο 86 τοῦ Ν. 2039) 1939 οἱ συναλλαγές κατιόντος (γαμπροῦ) Συμβούλου ἐν ἐνεργείᾳ στὴ Ριζάρειο Ἐκκλησιαστικὴ Σχολή.

Τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν διε-

βίβασε τὸ ἐρώτημα στὸ Νομικὸ Συμβούλιο τοῦ Κράτους, πού μὲ τὴ Γνωμοδότησή του ὑπ’ ἀριθ. 140)80 γνωμοδοτεῖ ὅτι : λόγω συγκρούσεως τῶν συμφερόντων τοῦ ἀνωτέρω συγγενοῦς τοῦ μέλους τοῦ Δ.Σ. πρὸς τὴν κοινωφελῆ περιουσία ἐπιβάλλεται ἡ ἀντικατάστασις τοῦ Μέλους τούτου τοῦ Συμβουλίου.

κτηρισμῶν, πού δικαιολογεῖ ἡ οἰκειότητα. Ὅμως ἔχει τέτοια βαρύτητα ἢ ἐπιστολὴ τῆς! Πότε χαρακτηρίστηκαν καὶ ἀπὸ ποιόν, ἄλλοτε, «μυθικοὶ» οἱ Ζωσιμάδες ; Καὶ ὅμως αὐτὸ τὰ λέει ὁλα. Ὅλα ὅσα, δὲν μπόρεσαν ἑκατὸν πενήντα χρόνια τώρα, ἐόρτιες πομπόλυγες καὶ κούφιοι πανηγυρικοὶ γενικοτήτων καὶ ὠραιολογιῶν νὰ εἰποῦν. Ἄν δὲν ὑπῆρχε ἡ γενναιοδωρία τῶν Ζωσιμάδων δὲν θὰ ὑπῆρχε σὲ τόση ἔκταση τουλάχιστον τὸ Ἐκδοτικὸ Ἔργο τοῦ Κοραῆ, ὁ Φιλελληνισμὸς, ὁ Διαφωτισμὸς, οἱ Μοχλοὶ τῆς Ἐθνεγεργσίας. Εἶναι ἀπροσμέτρητη ἡ συμβολὴ τῶν Ζωσιμάδων στὴν ἀναγέννηση τῆς Νεώτερης Ἑλλάδας.
α. γ. μ.

Θεσσαλονίκη 25.4.89

Ἀγαπητὴ κ. Μαιμῶπουλε,

Παίρνω τακτικὰ μὲ χαρὰ, τὸ «Δελτίον» τῆς Ἡπειρωτικῆς Ἑταιρείας καὶ πολὺ σὰς εὐχαριστῶ. Μοῦ χαρίζεις γνήσιες Ἡπειρωτικὲς συγκινήσεις, καὶ μοῦ φέρνει μηνύματα, ἀπὸ περασμένα καὶ τωρινά. Τὸ διαβάξω ἀπληρστὰ. Ὅ,τι προέρχεται ἀπὸ τὴ δική σας, γοητευτικὴ πέννα, μοῦ εἶναι ἰδιαιτέρα προσφιλές.

Εὐχαριστῶ καὶ γιὰ τὴ συμπάθεια πού δείχνετε πρὸς ἐμένα. Μὲ τιμᾷ καὶ τὴ χαίρομαι. Αὐτὸ δείχνει καὶ τὸ δημοσίημα στὸ τελευταῖο τεῦχος, ἀρ. 43, γιὰ τὴ βράβευσή μου ἀπὸ τὴν «Πανηπειρωτικὴ».

Στὸ ἴδιο τεῦχος, διάβασα μὲ βαθύτητα συγκίνηση τὸ θαυμαστὸ χρονικὸ, τῆς «Ζωσιμαίας Ἀδελφότητος» κι’ ὅλο τὸ ιστορικὸ, τῶν Μεγάλων αὐτῶν εὐεργετῶν, γραμμένο ἀπὸ τὸν κ. Στάθη Λαμπριδῆ. Χρέος τιμῆς, προσφορά ψυχῆς, μὲ πλατύτερη ἐθνικὴ σημασία, πρὸς τὸ μεγαλεῖο καὶ τὸν ἀφθαρτο ἀλτροῦισμό, τῶν «μυθικῶν» πραγματικὰ, ἐκείνων ἀνθρώπων, ἀπὸ τὴν Ἡπειρὸν μας.

Τὸ ὕμνητικὸ αὐτὸ κείμενο, βρίσκει ἀπήχηση σὲ κάθε ψυχὴ. Δὲν ἀναστατώθηκε συναισθηματικὰ μόνον ὁ συγγραφέας του, ἀλλὰ δονεῖται κατάβαθα κι’ ὁ ἀναγνώστης.

Μὲ φιλικούς χαιρετισμούς
ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΖΙΤΣΑΙΑ

Υ.Γ. Ἐσωκλείω καὶ τὴ συνδρομὴ μου στὸ Δελτίο ὀρχ. 500. Μὲ τὴν εὐκαιρίαν στέλνω κι’ ἓνα «Ἡπειρωτικὸ» κομμάτι, κι’ ὅταν θᾶχετε χῶρο τὸ δημοσιεύετε.

Καὶ πάλι εὐχαριστῶ

Ἄγαπητέ μου κ. Πρόεδρε.

Διὰ ταχ. ἐπιταγῆς σᾶς στέλλω 1500 ὄρχ. ἐκ τῶν ὁποίων ἓνα μέρος διὰ συνδρομὴν μου εἰς τὸ Δελτίον — δὲν ξέρω πόση εἶναι, κανονίστε το σεῖς — τὸ δὲ ὑπόλοιπον διὸ τὴν «Πνευματικὴν Στέγην». Μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν θέλω νὰ σᾶς εὐχαριστήσω θερμὰ διὰ τὴν χαρὰ πού μοῦ φέρουν τὰ δελτία τῆς Ἐταιρείας μὲ τὰ θαυμάσια κείμενά τους, τὶς ἱστορικὰς μνῆμας, τὶς ἀναδρομὰς στὰ παλιὰ ἡθῆ καὶ ἔθιμα καὶ τὰ ὠραῖα γενικὰ τῆς Ἑπείρου μας. Ἄλλὰ μαζί μὲ τὴν χαρὰ νοιώθω καὶ μεγάλη συγκίνηση, γιατί ὅλα αὐτὰ μὲ γυρίζουσι πολλὰ χρόνια πίσω καὶ θυμᾶμαι...

Θυμᾶμαι τὴν ἡμέρα πού ἔπεσαν τὰ Γιάννια. Πανδοαιμόνιον χαρᾶς σὸ χωριό μου! Κι' ἐγώ, μαθητᾶκος τότε τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου, συνέβαλα σ' αὐτὸ μὲ παιδικὰς μου δυνάμεις, χτυπώντας δαιμονιωδῶς τὴν καμπάνα τῆς Ἐκκλησίας!... Κι' ὁ Ρόβας; Μοῦ θύμησε τὰ παλιὰ ὠραῖα χρόνια, πού τὸν χόρευαν οἱ γυναῖκες στὰ πανηγύρια τοῦ χωριοῦ! Τότε! Γιατί τώρα ξεχάστηκε κι' αὐτὸς μαζί μὲ τὰ ἄλλα ὠραῖα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὁ σύγχρονος ψευδοπολιτισμὸς πού ἐπέδραμε ἀκάθεκτος καὶ εἰσεχώρησε παντοῦ, τείνει νὰ ἰσοπεδώσῃ τὰ πάντα...

Κι' ὁ θαυμάσιος λόγος σας στὴ γιορτὴ τοῦ «Πάνα», ὑπέροχος ὕμνος πρὸς τὰ βουνά, μοῦ θύμησε τὰ φοιτητικὰ μου χρόνια καὶ ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ πρῶτα τῆς καθηγητικῆς μου ζωῆς, πού γύριζα κι' ἐγώ στὰ βουνά — δέν... σαρκφάλωνα! — ἀπὸ ἀγάπη πρὸς αὐτὰ, τὸ πράσινο, τὸ μεθυστικὸ τους ἄρωμα, τὰ νερά τους, τὴν ζεῖδωρο πνοή τους... Κι' ἔνοιωθα πάνω σ' αὐτὰ σὰν μαγεμένος! Τόσο πού κάποτε, χωρὶς νᾶμαι ποιητῆς, σκάρωσα τοὺς παρακάτω στί-

χους, πού ἄς ποῦμε πῶς εἶναι... ποίημα!

Ἐχωρίζω ἀκόμα τὰ κείμενα τοῦ ἀγαπητοῦ Στάθη, πού ἀποπνέουν ὄλο τὸ ἄρωμα τῆς ἱστορικότητος τῶν θεμάτων εἰς τὰ ὅποια ἀναφέρονται. Ἄλλ' αὐτὸ πού ἔνοιωσα διαβάζοντας τὸ κείμενο «ραγιᾶδων ἐπινοήσεις» δὲν περιγράφεται. Δὲν τὸ ἤξερα. Πρῶτη φορά τὸ εἶδα. Καὶ δὲν ξέρω πόσες φορές τὸ διάβασα καὶ πόσες θὰ τὸ ξαναδιαβάσω!...

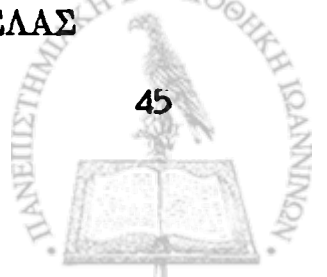
Λυπᾶμαι βαθύτατα, γιατί, διὰ λόγους ἀνωτέρας βίας, δὲν μπόρεσα νᾶρθω στὴν διάλεξί σας. Καὶ τῷθελα τόσο πολύ!

Τέλος γιὰ τὴν φωτογραφία πού ἀναφέρεται στὰ ἀποκαλυπτήρια τῆς ἀναμνηστικῆς πλάκας σὸ σπίτι πού γεννήθηκε ὁ Σκουφᾶς πρέπει νὰ πῶ τὰ ἑξῆς: Ἡ τελετὴ αὐτὴ δὲν ἔγινε ἀπὸ τὸν ὁμώνυμο Μουσικό-φιλολογικὸ Σύλλογο τῆς Ἄρτης. Στὴν λεπτομέρεια αὐτὴ ἡ «λεζάντα» τῆς φωτογραφίας δὲν εἶναι ἀκριβής. Ἡ τελετὴ αὐτὴ ἔγινε μερίμνη τῆς Κοινότητος Κομποτίου, εἶχε ἐπίσημον χαρακτῆρα, παρέστησαν αἱ Ἄρχαι τῆς πόλεως καὶ ὁ Νομάρχης ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως. Τὴν πλάκα ἀπεκάλυψεν ὁ ἴδιος ὁ Νομάρχης — ἦταν τότε ὁ Μαραγκόπουλος, διακεκριμένος δημοσιογράφος καὶ λογοτέχνης — ὁ ὁποῖος ἐξεφώνησε καὶ τὸν πανηγυρικόν, λόγον ἐμπνευσμένον, πού ἀρχίζει μὲ τὴν φράσιν: «Στῶμεν καλῶς»!...

Ὁ γράφων, τελειόφοιτος τότε τοῦ Πανεπιστημίου, ἐκτελοῦσε χρέη τελετάρχου καὶ ξέρει.

Αὐτὰ διὰ τὴν ἱστορικὴν ἀκρίβειαν καὶ μόνον.

Μὲ τὰς θερμότερας μου εὐχὰς πρὸς σας διὰ τὸ ἐπὶ θύραις Πάσχα Διατελῶ μὲ πολλὴν ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν
ΧΑΡΙΛΑΟΣ Ε. ΧΑΒΕΛΑΣ

Προσφορά τοῦ Οἴκου Τσεκούρα

Πρὸς τὸ Σεβ. Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας,
Ἐ ν τ α ὕ θ α.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἀποστείλω ὡς πρώτην δόσιν (150) ἑκατὸν πενήκοντα βιβλία, τοῦ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψίν σας ἐκδοθέντος βιβλίου τοῦ πατρός μου Ἀθανασίου Τσεκούρα, «Ἀπὸ τοῦ 98ου Ὑψώματος. Ἀναμνήσεις ἑνὸς Ἑπειρώτου Ἀγωνιστοῦ».

Θὰ ἐπακολουθήσουν ἐν συνεχείᾳ καὶ ἕτεροι παραδόσεις μέχρι τοῦ ἀριθμοῦ 1000 χιλίων βιβλίων ἀναλόγως τῆς βιβλιοδετήσεως, καὶ τῆς

διαθέσεως παρὰ τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας.

Τὰ ὑπόλοιπα θὰ διατεθοῦν δωρεάν, μὲν εἰς φίλους καὶ ἀξιότιμα πρόσωπα ἢ σημαίνονται κλπ.

Ἐπιφυλασσόμενοι νὰ προσφέρωμεν τὰ ἀδιάθετα εἰς τὴν Ἑπειρωτικὴν Ἑταιρείαν καὶ πάλιν.

Ἡ οἰκογένειά μας εὐχεται εἰς τὴν Ἑπειρωτικὴν Ἑταιρείαν τὴν καλύτεραν καὶ ἀποδοτικότεραν διάθεσιν ὥστε νὰ ἐπιτευχθοῦν οἱ ὑψηλοὶ σκοποὶ τῆς καὶ κυρίως νὰ ὑλοποιηθῇ ἡ ἀπόκτησις Πνευματικῆς Στέγης (αἰθούσης διαλέξεων κλπ.).

23.6.1980

Μετά τιμῆς
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΘ. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ

ΑΓΩΓΙΑΤΕΣ ΚΑΙ ΚΙΡΑΤΖΗΔΕΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴ σελίδα 23)
ὁ Ἀλάχ, ἄλλο τί μπορεῖ νὰ κάμετε;
— Ντουτζιαρλικ (ἐμπόριο), ἀποκρίνονται αὐτοί.

— Πᾶρτε το, λέει ὁ Ἀλάχ, δίνοντας τὴν ἄδειά του.

Ἐπειτα ἔρχονται οἱ Γιαχουντήδες (Ἑβραῖοι) καὶ ζητοῦν καὶ αὐτοὶ τὸ ραχάτι καὶ τὸ ντουτζιάρ καὶ ἀφοῦ μάθουν πῶς ἦταν παρμένα, ἐζήτησαν τὸ σαραφλικ, τὸν κολλυθισμὸ (χρηματιστήριον) καὶ τοὺς τὸ παρεχώρησε.

Οἱ ἐμπορικὲς συναλλαγές ἔφεραν τὸν κόσμον σὲ ἐπικοινωνία καὶ ἀν-

τάλλαζε τὶς σκέψεις του καὶ τὰ διανοήματά του. Οἱ ἐμπορικὲς συναλλαγές μάζευαν σιγὰ - σιγὰ ὄλον τὸν πλοῦτον ἀπὸ τὰ χέρια τῶν ἀγάδων καὶ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ δύναμη ἔδινε φτερά στὸ μυαλὸ τῶν ραγιαδῶν καὶ συχνὰ οἱ ἀγάδες καταντοῦσαν ὀφειλέτες τῶν Ρωμιῶν.

Ἡ σοφὴ διανομὴ τοῦ Ἀλάχ ἔρριξε στὰ χέρια τῶν Χριστιανῶν τὸ ἐμπόριον καὶ αὐτὸ ἔγινε τριβέλι καὶ σάρακας καὶ μπῆκε στὸ μελουδι τοῦ κατακτητῆ καὶ τὸν κούφωσε καὶ τὸ καριοφίλι τὸν σώριασε νεκρὸν.

Τ Ε Λ Ο Σ

Ἑσωτερικὴ Ζωὴ καὶ Κίνησις

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ ΕΙΣΦΟΡΩΝ

Ἀπὸ μῆνα σὲ μῆνα συνεχίζεται κάτι, πὺ δὲν ἔχει εὐκόλα προηγούμενο. Εἶναι τὸ δημοψήφισμα τῆς ἀγάπης τῆς «Ἡπειρωτικῆς Ἑταιρείας», πρὸς τοὺς φίλους τῆς, τὰ Μέλη τῆς καὶ τοὺς Ὑποστηρικτάς τῆς καὶ αὐτῶν, πὺ ἀνταποκρινόμενοι, τῆ στήριξουν μὲ τὶς πάσης φύσεως αὐτοπροαίρετες εἰσφορές τους. Κρίκοι αὐτῆς τῆς ἀλυσίδας τῆς ἀγάπης σ' αὐτοὺς τοὺς ἀπάνθρωπους καιροὺς, πὺ ζοῦμε εἶναι αὐτὸ τὸ μῆνα, οἱ :

Ὁ κ. Μιχ. Λέντζης εἰς μνήμην τοῦ πατέρα του Κώστα Λέντζη	1000
Ὁ συνταξιούχος - Χημικὸς κ. Χρ. Χρηστίδης ἀπὸ Θεσσαλονίκη, γιὰ τὸ Δελτίο	600
Ὁ κ. Λάμπρος Χρήσιμος, ὁμοίως.	500
Ὁ κ. Ἀντώνιος Μουδόπουλος, ὁμοίως	600
Ὁ κ. Ἄγγελος Κίτσος Διευθυντῆς Πολιτιστικῶν Σχέσεων τοῦ Ἑθν. Ἰδρύματος «Β. Παῦλος» ὑπὲρ τῶν σκοπῶν τῆς Ἑταιρείας	22000
Οἱ κυρίες Ἰφιγένεια Ποταμιάνου καὶ Ἀλεξ. Ζωίδου γιὰ τὸ Δελτίο	600
Ὁ κ. Σωτ. Γκόνοσ, ὁμοίως	300
Ὁ κ. Ἀναστ. Πασχίδης γιὰ ἐνίσχυση τοῦ ἔργου τῆς Ἑταιρείας	1000
Ὁ γεωπόνος κ. Ἐπ. Βαδὶλῆς ἀπὸ Θεσ) νίκη γιὰ τὸ Δελτίο	300
Ὁ κ. Νεοκλῆς Μουδόπουλος, ὁμοίως	300
Ὁ κ. Ἰωάν. Χαρίτων γιὰ τοὺς πνευματικοὺς σκοποὺς τῆς Ἑταιρείας	1000

Ὁ κ. Ἄδαμ. Φραγκόπουλος γιὰ τὸ Δελτίο	500
Ὁ ἀρχίατρος κ. Νικ. Γιάκας πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου τῆς Ἑταιρείας εἰς μνήμην τοῦ ἀδελφοῦ του Γεωργίου Γιάκα	1000
Ὁ Καθηγητῆς - Ζωγράφος κ. Κώστας Καλογήρου νέα εἰσφορά του	1000
Ἡ Ποιήτρια κ. Χρυσάνθη Ζιτσαία γιὰ τὸ Δελτίο μὲ ἐπιστολή τῆς	500
Ὁ ἱερέας κ. Γεώργ. Ἐξαρχος, γιὰ τὸ Δελτίο	500
Ἡ κυρία Χαρίκλεια Α. Μισίου, νέα εἰσφορά τῆς εἰς μνήμην τῶν προσφιλῶν Γονέων τῆς	2000
Ὁ κ. Ματθ. Βαλκώνης, ὁ Ἐπίτιμος Δήμαρχος Δελβινακίου, συνδρομὴ τοῦ Δελτίου	1000
Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Γ. Βαλούρδου, δισημηγάνου νέα εἰσφορά εἰς μνήμην Παύλου Κιτσανέλη	1000
Ὁ Σύλλογος Μονοδενδριτῶν συνδρομὴ τοῦ Δελτίου	500
Ὁ Ἐπίτιμος Γυμνασιάρχης κ. Χαρ. Χαβέλας, συνδρομὴν τοῦ Δελτίου καὶ ὑπὲρ τῶν γυνικωτέρων σκοπῶν τῆς Ἑταιρείας	500
Ὁ κ. Κων. Χαλδούπης, ὁμοίως	1000
Ὁ κ. Ἰ. Λεοντίδης ἀπὸ τῆ Ζίτσα Ἰωαννίνων, συνδρομὴ τοῦ Δελτίου	300
Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Κορίνθου ὑπὲρ τῶν πνευματικῶν σκοπῶν τῆς Ἑταιρείας	4000
Ὁ κτηνίατρος κ. Ναπ. Χαρισιάδης ὁμοίως εἰς μνήμην τοῦ ὀδοντιάτρου Ἰωάν. Σακκελλαρίου	1000

Ο κ. Δημ. Χαβέλας, συνδρομή του Δελτίου	500	μη του Ιατρού Ίωάννη Καραμπάτσου	1000
Ο ιστορικός συγγραφέας από το Κουκούλι Ζαγορίου κ. Κώστας Λαζαρίδης για το Δελτίο	500	Η κυρία Μαρίκα Ί. Μανιαρίζη από Κέρκυρα στη μνήμη του Ιατρού Ίωάν. Καραμπάτσου	1000
Η κυρία Ούραν. Στοφόρου από Τρίκαλα Θεσσαλίας, συνδρομή του Δελτίου	500	Ο παιδίατρος κύριος Γεώργ. Γκιάτης και η κυρία Γκιάτη από Κέρκυρα, στη μνήμη του Ιατρού Ί. Καραμπάτσου	1000
Ο κ. Δημ. Δαβαλάς υπέρ των πνευματικών σκοπών της Έταιρείας	10000	Ο Καθηγητής κ. Νικ. Κατσένης για το Δελτίο	500
Η κυρία Έλλη Βυθινόου για το Δελτίο	500	Ο Ιερέας κ. Γεώργ. Ξεάρχος για τον ειδικότερο σκοπό της εκδόσεως Αρχείου Ηπειρωτών Εύεργετών	1000
Ο συνταξιούχος εκπαιδευτικός κ. Αθ. Λάμπας για το Δελτίο	300	Η κ. Ρωξάνη Φασιλάκη, τὸ γένος Σταυρίδη από Λεπτοκαρυά Ζαγορίου στη μνήμη του συζύγου της Ήλίας Φασιλάκη	1000
Η κ. Κασιανή Πολυχρονοπούλου για τούς πνευματικούς σκοπούς της Έταιρείας	500	Η κ. Σμαρώ Γεωργιάδη, από Θεσ)νίκη	1000
Ο κ. Χρ. Δαρίτσης για το Δελτίο	600	Ο κ. Παναγής Σολωμός υπέρ του καθορισθησμένου σκοπού από τη διάθεση του βιβλίου του κ. Αθ. Τσεκούρα «Από το 98ου Έψώματος. Αναμνήσεις Ηπειρώτου Αγωνιστού»	1000
Ο κ. Δημ. Μελάς για το Δελτίο	300	Ο κ. Ανδρ. Σπέης για τον ίδιο λόγο	1000
Ο Πανηγ. Σύλλογος Πατρών, ὁμοίως	500	Ο κ. Κώστας Οικονομόπουλος Δελτινακιώτης για το Δελτίο της Έταιρείας	500
Ο κ. Γεώργιος Λυριτζής για το Δελτίο	300	Ο Ταξίαρχος - ιστορικός συγγραφέας κ. Κώστας Πανταζής νέα εισφορά του στη μνήμη της συζύγου του Ἐλένης Πανταζή	3000
Ο κ. Πανταζής Τζαμπούρας, ὁμοίως	1000	Ο Ὑποστράτηγος κ. Ἀπ. Ζαμπούλης	500
Ο Ἡπειρώτης ιστορικός και λαογράφος κ. Σταύρος Καραδήμας, ὁμοίως	500	Ο δικηγόρος κ. Χρ. Ζέρβας	1000
Η κ. Όλγα Πίκου, ὁμοίως	500	Ο κ. Σταύρος Ξαρχής εἰς μνήμην τῶν Ἐκπαιδευτικῶν τῶν περὶ	
Ο κ. Ίωάν. Δρούγκας, ὁμοίως	500		
Ο κ. Χριστόφ. Μούσιος συνταξιούχος δάσκαλος, στη μνήμη τῶν Γονέων του Θεμιστοκλή και Ἀραβάλας Μούσιου και της ἀδελφῆς του Μελπομένης Τσέλεγγα	1000		
Ο Ἀντιπρόεδρος του Ἐλεγκτικῶν Συνεδρίου κ. Ἡλίας Κάμτσιος ἀπὸ Δελιδινάκι: Ἡπειρώτου για το Δελτίο	1000		
Ο κύριος και η κυρία Παύλου Γκιάτη ἀπὸ Κέρκυρα στη μνήμη			

των εἰς τὴν Ἑπειρον κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1940	1000
Ἡ κ. Ἑλένη Οἰκονομίδη γιὰ τὸ Δελτίο	200
Ἡ κ. Ἑλένη Μαυρομάτη γιὰ τὸ Δελτίο	500
Ὁ κ. Κων. Ρούκας εἰς μνήμην τοῦ ἀσιδύμου Χριστοῦ. Καλλιῖδη	2000
Ὁ ζωγράφος κ. Γιώργος Δουρδούμης πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου τῆς Ἐταιρείας	1000
Οἱ κυρίες Α καὶ Ε Μ εἰς μνήμην τῶν Γονέων καὶ Ἀδελφῶν τους	1500
Ἡ κ. Ἠλέκτρα Παπαστεφάνου ἀπὸ Θεσσαλονίκης εἰς μνήμην τοῦ συζύγου τῆς Στεφ. Παπαστεφάνου	1000
Ὁ στρατηγὸς κ. Μιχ. Χαραλαμπίδης	1000
Ὁ κ. Γ. Παπαδημητρίου γιὰ τὸ Δελτίο	500
Ὁ κ. Φάνης Πασπαλιάρης δικηγόρος μαζὶ μετὰ τὴν συνδρομὴν καὶ γιὰ τὸ Δελτίο	200
Ὁ φαρμακοποιὸς κ. Ἀθαν. Γεωργιάτης γιὰ τὸ βιβλίον τοῦ Ἀθαν. Τσεκούρα	1000
Ὁ ἴδιος γιὰ τοὺς γενικώτερον σκοποὺς τῆς Ἐταιρείας	2000
Ὁ Καθηγητὴς κ. Ἀλέκος Τσουκανέλης γιὰ τὸ βιβλίον Ἀθανασίου Τσεκούρα	1000
Ὁ ὑποστράτηγος κ. Γρηγ. Τσοῦμαρης γιὰ τὸ βιβλίον Ἀθανασίου Τσεκούρα	1000
Ὁ κ. Γ. Παπαδόπουλος ἀπὸ Ἰωάννινα ὁμοίως	1000
Ὁ κ. Κώστας Ἀναγνωστῆπουλος, ὁμοίως	1000
Ὁ κ. Παῦλος Ἀλεξόπουλος, ὁμοίως	1000
Ὁ κ. Θεμ. Χατζηϊωάννου, ὁμοίως	1000

Ὁ ἀγισυνταγματάρχης ἐ.π.δ. κ. Κων. Κατσίκης, ὁμοίως	1000
Ὁ ταξίαρχος κ. Λ. Παπαγεωργίου γιὰ τὸ Δελτίο	300
Ὁ δικηγόρος κ. Ἀθαν. Λιούμας, γιὰ τὸ βιβλίον τοῦ Ἀθ. Τσεκούρα	1000
Ὁ Γεν. Διευθυντὴς Ὑπ. Δημ. Ἔργων κ. Ἀλέξ. Παναφορόπουλος, ὁμοίως	1000
Ὁ Δικαστικὸς κ. Νίκος Πολυμερίδης μαζὶ μετὰ τὴν συνδρομὴν του καὶ γιὰ τὸ Δελτίο	200
Ὁ Ἀρχίατρος κ. Κώστας Ντούλας γιὰ τὸ βιβλίον Ἀθ. Τσεκούρα	1000
Ἡ κυρία Λουκία Καλλιῖδη καὶ τὰ παιδιὰ τῆς στὴ μνήμην τοῦ ἀληθινῶν συζύγου καὶ πατέρα Χριστοῦ Καλλιῖδη	5000
Ὁ Δάσκαλος κ. Μάνθ. Παπαρούσης γιὰ τὸ Δελτίο	300
Ἡ κ. Λίτσα Παπαϊωάννου - Μάραιη γιὰ τὸ Δελτίο	300
Ὁ κ. Κων. Σαφαρίκας ὑπὲρ τῶν γενικωτέρων σκοπῶν	1000

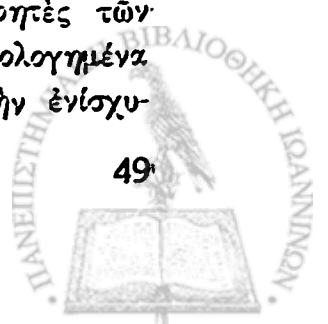

— Ὁ κ. Γεώργ. Γάγαλης ἐδώρησε στὴν Ἑπειρωτικὴ Ἐταιρεία γιὰ τὴ Βιβλιοθήκην τῆς τίς ἐπόμενες δυσσεύρετες καὶ σπάνιες μονογραφίες σὲ φωτοτυπικὸ ἀντίγραφο:

— Ἐμμαν. Ἰ. Γεωργιάδης: Ζίτσα, ἡ κωμόπολις τῆς Ἑπείρου. Ἀθήναι. 1889.

— Ἀμαλίας Κ. Παπασταύρου: Ἡ Ζίτσα. Ἀθήναι. 1895.

— Ὁ ἱστορικὸς ἐρευνητὴς - Γυμνασιάρχης κ. Μάνθος Οἰκονόμου ἐδώρησε στὴν Ἐταιρεία 100 σῶματα τοῦ τελευταίου βιβλίου του «Ἐδεργέτες - Δωρητὲς τῶν χωριῶν τοῦ Ζαγορίου», τιμολογημένα πρὸς 80 δρχ. ἕκαστον, γιὰ τὴν ἐνίσχυ-

ση τῆς ἐκδόσεως τοῦ Δελτίου.

— Ὁ κ. Ἀπόστ. Βερτόδουλος συνεχίζει τὴν ἀποστολὴν φωτογραφιῶν ἱερῶν σκηνωμάτων, τοπίων, χωρίων καὶ κωμῶντων τῆς Ἠπείρου καθὼς καὶ προσώπων καὶ περιστατικῶν, ὥστε μὲ τὴν παράδοσιν τοῦ χρόνου καὶ μὲ τὸν ἔρανον ὑλικῶν καὶ ἀπὸ ἄλλου ἀποστολεῖς, νὰ γίνῃ ὁ φωτογραφικὸς Ἄτλας τοῦ Ἠπειρωτικοῦ χώρου.

— Ἡ κ. Ἐλευθ. Δόδα, Πρόεδρος τοῦ Σωματείου «Ἡ Μάνα τοῦ Πωγωνίου», συνεχίζει τὴν ἀπὸ τὸ ἀρχεῖο τῆς ἀποστολῆς ἱστορικῶν φωτογραφιῶν.

— Ὁ ἀπὸ Φραστεανά ἱερέας κ. Γεώργ. Ἐξάρχος ἐδώρησε στὴν Ἐταιρεία φωτοτυπικὸ ἀντίγραφο τῆς δυσεύρετης - σπάνιας μονογραφίας: Χρ. Χριστοβασιλῆ. Ἡ Ἠπειρος Γεωγραφικῶς καὶ Ἐθνολογικῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Ἀθῆναι. 1905.

— Ὁ Ἀ)ρχηγ. π.δ. κ. Κώστας Κωνσταντίνου μὲ ἐπιστολὴν τοῦ μᾶς στέλλει φωτογραφίες Διδασκόντων καὶ Διδασκόμενων τῆς Ζωσιμαίας καὶ τοῦ Οἰκοτροφείου Πωγωνιανῆς.

— Ὁ Ἐπίτιμος Γυμνασιάρχης κ. Πελοπ. Οἰκονομίδης φωτογραφίες τοῦ ἠθικολογικοῦ συλλόγου «Ἀναγέννησις» τῶν ἐτῶν 1921—1923.

— Ὁ κ. Σοφοκλῆς Ἐξάρχος διηγήτορας, φωτοτυπικὸ ἀντίγραφο τῶν Ἐνθυμώσεων καὶ Ἐπιγραφῶν ἐκ τῆς Βορ. Ἠπείρου, Παναγ. Ἡ. Πουλίτσα καὶ ἀνεκδοτοὶς φωτογραφίαις.

— Ὁ κ. Ἀθαν. Ἀνδρέου ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης ἀποκρίματα ἐφημερίδων, φωτοτυπίαις ἀρθρῶν, σχολίων, περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων. Μᾶς κάνει χρήσιμες ὑποδείξεις. Μᾶς ἐπιστημαίνει βασικά λάθη σὲ τ-

πίστημα βιβλία, ποὺ ἔχουν ἐκδοθῆ κάτω, ὑποτίθεται, ἀπὸ τὴν ἐπίβλεψη σοβαρῶν ἰδρυμάτων, καὶ ποὺ ἐξαιτίας τῶν λαθῶν ἀποσύρθηκαν ἀπὸ τὴν κυκλοφορία καὶ πετάχτηκαν τὰ χρήματα στὴ θάλασσα. Ἐπιστημαίνει λάθη πολυδιαφημιζομένων ἐγκυκλοπαιδῶν κλπ.

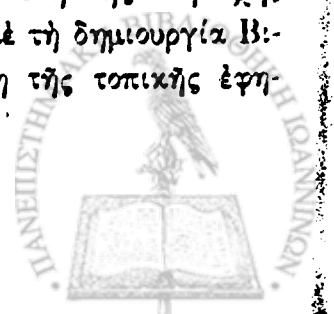
— Ὁ Πολιτιστικὸς καὶ Ἐξωραϊστικὸς Σύλλογος Πλαϊσίας Ἰωαννίνων μᾶς γνωρίζει τὶς δραστηριότητές του μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ ἐκδόσις βιβλίου μὲ πασχαλινὰ τραγούδια τῆς περιοχῆς, ἡ μαγνητοφώνηση ἄλλων τραγουδιῶν καὶ ἡ δημιουργία Βιβλιοθήκης. Περισσότερα γιὰ τὸ Πλαῖσιο στὸ ἐπόμενον Δελτίο.

— Ὁ ἀκαταπόνητος Χρυσόστομος Λαμπρίδης, τοῦ Πολυδρόσου τῆς Θεσπρωτίας μᾶς στέλλει σύνοψη κρίσεων καὶ ἐντυπώσεων ἀπὸ τὸ Ἱστορικὸ Λεύκιμα τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ὅπου τὸ ἀγνωστο πρὸ τοῦ Λαμπρίδου, Πολύδρου φέρεται στὴν ἀκρὴ τῆς πένης διακεκριμένων ἐπιστολογράφων, ποὺ ἀσχολοῦνται μ' αὐτό.

Ἄλλὰ τὸν Λαμπρίδου δὲν τὸν χωράει εὐκόλα τὸ Πολύδρου καθὼς ἔχει ἐξελιχθῆ σὲ πανηπειρωτικὴ φυσιογνωμία. Καὶ μᾶς θυμίζει τὸ τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν πόλεων, ποὺ γκρέμιζαν τὰ τεῖχη γιὰ νὰ μπει ὁ ἀθλήσας Ὀλυμπιονίκης.

— Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος Θεοδωριανιτῶν Ἄρτας κ. Π. Σκουτέλας μᾶς γνωρίζει τὴν δράσει τῆς γνωστῆς γιὰ τὴν πολύμορφον δρᾶσιν Ἀδελφότητος ἀπὸ τὴν Πανηπειρωτικὴν Συνομοσπονδίαν.

Καὶ ἡ δρᾶσι αὐτὴ ἀρχίζει ἀπὸ τὸ 1937 μὲ τὸν πρῶτον ὑδροηλεκτρικὸν σταθμὸν τῆς χώρας, μὲ τὴν ἀναδάσωση τῆς περιοχῆς κλπ. καὶ συνεχίζεται μὲ τὴν δημιουργίαν Βιβλιοθήκης, τὴν ἐκδόσιν τῆς τοπικῆς ἐφη-

ΤΡΟΠΑΙΟΝ ΚΑΛΠΑΚΙΟΥ

**ΑΛΕΞ. ΤΣΟΥΚΑΝΕΛΗ - Χαρ. Κα-
τσιμήτρος, Πρόμαχος τῆς Ἠπείρου.**

Ἄριθ. βιβλίου — Ποσόν

Ἐκ προηγουμένων Δρχ. 122.980

Ἰ. ο. Ε. Μαρματάκης 778	300
Ἰ. ο. Α. Κυρίτσης 1439	300
Ἰ. ο. Ε. Μανθόπουλος 737	300
Ἰ. ο. Κ. Ζαχαρή 598	300
Ἰ. ο. Ἄ. Χατζηθεοδώρου 81	300
Ἰ. ο. Ἄθ. Λάπας 812	300
Ἰ. ο. Γ. Κέκος 60	300
Ἰ. ο. Μιχ. Λέντζης 716	300
Ἰ. ο. Π. Λῶλος 798	300
Ἰ. ο. Ὀρ. Βακατάτσης 44	300
Ἰ. ο. Ἄντ. Μουδόπουλος —	400
Ἰ. ο. Κ. Μπαλάφας 822	300
Ἰ. ο. Ἡλ. Μουνδρέας 854	300
Ἰ. ο. Κλ. Μπανταλούκας 801	300
Ἰ. ο. Μάνθ. Μέντζος 168	300

μερίδος «Θεοδώριανα» πού ξεχωρίζει γιά
τήν ἐκλεκτή ὕλη της.

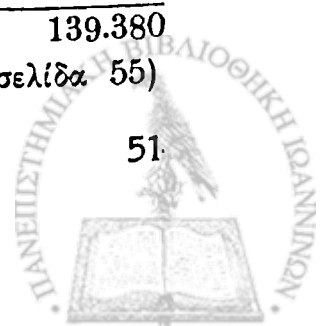
— Ἰ. ο. Ἰωάννης Παπαβασιλείου συγ-
γραφέας, τέως Δήμαρχος Ἄρτας μᾶς στέλ-
λει ἀπό τὸ Ἀρχεῖο του φωτογραφία ἑμί-
λου μπροστά στον τάφο τοῦ Κ. Κρυστάλ-
λη. Στίς 11 Ἰουλίου 1926 ἐγίνε διάλεξη
στήν Ἄρτα μὲ ἑμιλητή τῆς ἡμέρας τὸν
κ. Παπαβασιλείου. Εἰσιγγιγτής ἦταν ὁ
Κώστας Στεργιόπουλος. Ἐπακολούθησε
μνημόσυνο στον τάφο τοῦ Ποιητῆ ἀπ' ὅ-
που ἡ φωτογραφία.

— Ἡ Ἀδελφότητα Θεοδωριανιτῶν
Ἄρτας διὰ τοῦ κ. Π. Σκουτέλα μᾶς στέλ-
λει τὸ θαυμαστὸ σὲ καλλιτεχνική ἐμφάνι-
ση καὶ ὕλη Λεύκωμά της μὲ τὴν εὐκαιρία
50 χρόνων της.

Ἰ. ο. Ἄντ. Μόσχου 853	300
Ἰ. ο. Δ. Μηλίγγος 1453	300
Ἰ. ο. Ἄν. Πασχίδης 195	300
Ἰ. ο. Μάριος Μελισουργός 167	300
Ἰ. ο. Ἰωάν. Μπασογιάννης 877, 849	600
Ἰ. ο. Φωκ. Καψάλης 672	300
Ἰ. ο. Χαρ. Μισίου 807	1000
Ἰ. ο. Ἐρμ. Μπάη 889	300
Ἰ. ο. Παν. Μέγας 776	300
Ἰ. ο. Φωκ. Μαργέλης 772	300
Ἰ. ο. Χριστόφ. Μούσιος 884	300
Ἰ. ο. Καλλ. Μιχάλη 780	300
Ἰ. ο. Χρ. Μαυρογιώργος 766	300
Ἰ. ο. Εὐανθ. Μέντζου 169	300
Ἰ. ο. Ἄναστ. Μήτρου 105	300
Ἰ. ο. Φώτης Μπαρᾶς 866	300
Ἰ. ο. Ἐμ. Μαστρονικολῆς 837	300
Ἰ. ο. Ν. Κατσένης 647	300
Ἰ. ο. Παν. Μελάς 171	300
Ἰ. ο. Ἄλ. Λαμπρίδης 637	300
Ἰ. ο. Στ. Σαρλῆς 753	300
Ἰ. ο. Κ. Οἰκονομόπουλος 1339	300
Ἰ. ο. Νικ. Οἰκονομίδης 1312	300
Ἰ. ο. Φωκ. Πανταζῆς 1367	300
Ἰ. ο. Γ. Νίκας 804	300
Ἰ. ο. Πᾶνος Παμπούκης 958	300
Ἰ. ο. Ν. Νικηφοράκης 850	300
Ἰ. ο. Καλλ. Ματσάγια 895	300
Ἰ. ο. Κων. Μερτζανίδης 143	300
Ἰ. ο. Στέφ. Νουτσόπουλος 190	300
Ἰ. ο. Στέφ. Μπότσιος 77	300
Ἰ. ο. Σωκρ. Νικόπουλος 189	300
Ἰ. ο. Κώστας Χασιώτης 802	300
Ἰ. ο. Τάκης Οἰκονομίδης 1395	300
Ἰ. ο. Κώστας Πᾶνος 947	300
Ἰ. ο. Στέφ. Ντούλας 193	300

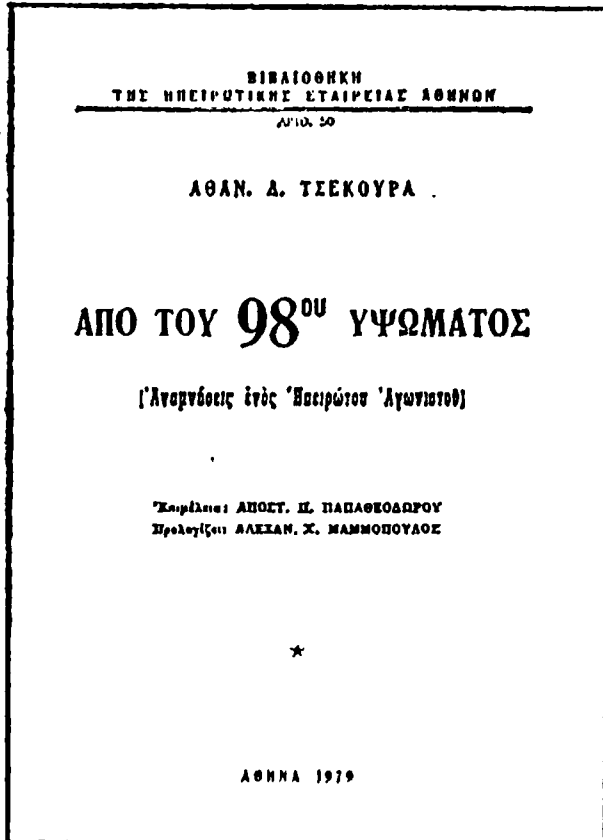
139.380

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ στή σελίδα 55)

Ἡπειρωτικὴ Πνευματικὴ Ζωὴ καὶ Κίνησις

ἩΠΕΙΡΩΤΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ἩΠΕΙΡΟ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὸ προκείμενο βιβλίον μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὰ χέρια Τύχης ἀγαθῆς. Ὁ συγγραφέας τοῦ ἔχει τὰ διδυμαδῶρα τῆς δράσεως καὶ τῆς μνήμης.

Θυμᾶται αὐτά, πού ἔπραξε αὐτὸς καὶ οἱ συνεργάτες του στὸ διάστημα μιᾶς εἰκοσαετίας, τῆς πρώτης τοῦ αἰῶνα αὐτοῦ εἰκοσαετίας, πού εἶναι ἀποφασιστικὴ καὶ τελεσίδικη ἐποχὴ γιὰ τὴν ἐπιθίωσις τῆς Νεώτερης Ἑλλάδας μετὰ τὴν κρίση τοῦ 1897, πού λίγο ἔλειψε νὰ καταποντιστεῖ καὶ πάλι.

Τριτῶναι τὸ καλὸ μὲ τὴν τυχερὴ

ἐμφάνισις δύο «ἀντιγραφῶν», τῶν κυρίων Ν. Ραμαντάνη καὶ Ἀπ. Παπαθεοδώρου, πού κατὰ τερτσέτειον τρόπον ἐκμαιεῦν καὶ ἀποταμιεῦν ὄσα «μνήμην πεποίηκεν» κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ὁ ἀστεῖρευτος καὶ ἀγέραςτος Ἀθανάσιος Τσεκούρας.

Τόπος τῶν διαδραματιζομένων εἶναι ἡ Ἡπειρος, ὅπου συνωμοτικὰ κινεῦνται τὰ μέλη τοῦ Ἡπειρωτικοῦ Κομιτάτου, (Ἡπειρωτικῆς Ἐταιρείας) γιὰ τὴν προετοιμασίαν τῆς ἀπελευθερώσεως, καὶ ἀκροθιγῶς καὶ ἡ Μακεδονία, στὸν ἀγῶνα καὶ τῆς ὁποίας ὁ ἀφηγητὴς μας ἔλαβε μέρος.

Τὸ κείμενον δὲν ἔχει τὴν οὐδετερότητα τοῦ ἐξ ἀποστάσεως ἱστορικοῦ μπροστὰ στὸ ξετύλιγμα τῶν ἱστορικῶν συμβάντων.

Εἶναι προσωπικὴ ἀναπαράστασις μὲ τὴ θέρμη καὶ τὴ ζωντάνια τῆς ἀμεσότητος. Δὲν κεῖται ὁμῶς ἐκτὸς ἐλέγχου, πολλές φορές μάλιστα φθάνει σὲ πικρὰς ὁμολογίας, πού κερδίζουν τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀναγνώστη.

Τέλος τὰ τυχόν χάσματα τῆς μνήμης ἐξαλείφει μὲ τὴ γνωστὴ εὐσυνειδησία καὶ ἐπιμέλεια ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως Φιλολόγος κ. Ἀπόστ. Παπαθεοδώρου, γνωστὸς ἀπὸ τὶς ἱστορικὰς καὶ ἄλλες ἐργασίες του, πού εἶχε τὴ γενικὴ φροντίδα γιὰ τὴν ἐμφάνισις τῶν

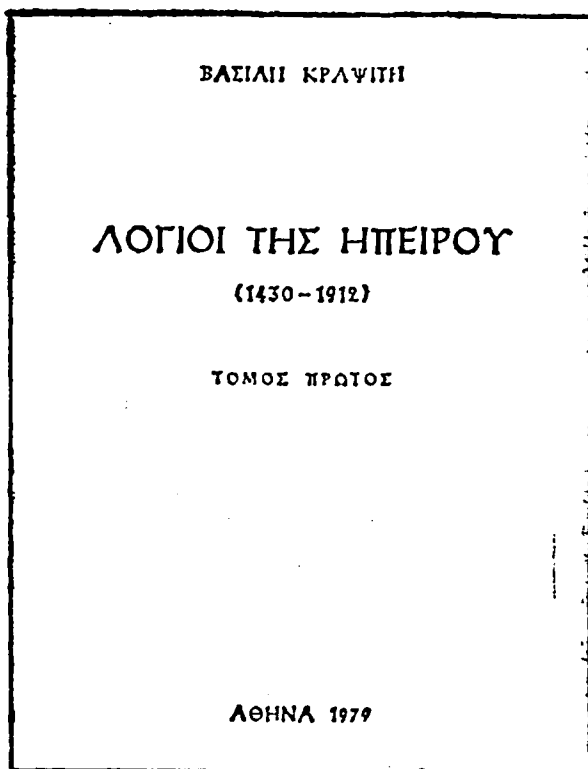
ἀπομνημονευμάτων τοῦ κ. Τσεκούρα.

Ἡ «Ἑπειρωτικὴ Ἑταιρεία», ἐπίγονος τοῦ Κομιτάτου τοῦ 1906, ἀποδέχεται τὸν πνευματικὸ μὸχθο τοῦ σεβαστοῦ πρεσβύτη με ὑπερφάνεια ἀνανεώνοντας τοὺς δεσμούς της με τὸ παρελθὸν αὐτὸ πού με τόση γοητεία ἐξιστορεῖ.

ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ
Πρόεδρος «Ἑπειρ. Ἑταιρείας»

ΠΩΛΕΙΤΑΙ σὲ χρυσόδετους τόμους πρὸς 1000 δραχ. α) Στὰ Γραφεῖα τῆς Ἑπ. Ἑταιρείας. Μαυρομηχάλη 7. β) Στὴ διεύθυνση τοῦ Συγγραφέα. Πεισμαζόγλου 3.

ΑΘΑΝ. ΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΗ ΚΡΑΨΙΤΗ. Λόγιοι τῆς Ἑπείρου (1430—1912). — Εἶναι τὸ τελευταῖο βιβλίο, εὐχυμος τόμος 432 σελίδων τοῦ γνωστοῦ Ἑπειρώτη συγγραφέα. Βιογράφηση, κριτικὴ ἀνατομία τοῦ ἔργου, κατάταξη, λεξικογράφηση, μιὰ συνολικὴ παρουσίαση τῆς Ἑπειρωτικῆς λογιόσύνης.

Με ὅλη τὴ δυνατὴ συντομία, ἀλλὰ με τὴ γνωστὴ διεισδυτικὴ ἰκανότητα καὶ περιεκτικότητα, πού χαρακτηρίζει τὸ ἔργο τοῦ Κραψίτη. Ἐδούλεψε γιὰ ὅλους μας. Γιὰ τωρινούς καὶ μελλοντικούς μελετητὲς τῶν Ἑπειρωτικῶν πραγμάτων. Ἐδούλεψε με σύστημα, με ὑπαμονὴ χάρι καὶ στὴν καλὴ τύχη, μαντεύω, τῆς θητείας του στὴ Βιβλιοθήκη τῆς Βουλῆς. Καὶ ἔγινε ἀρματωσιὰ τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἐρευνας, τὸ Λεξικὸ τῆς Ἑπειρωτικῆς Λογιόσύνης τῶν πεντακοσίων ἐτῶν τῆς Δουλείας, ἔργο μὸχθου καὶ εὐθύνης.

ΣΠΥΡΟΥ Γ. ΜΟΥΣΕΛΙΜΗ

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

ΘΡΥΨΑΛΛΑ, ΣΥΝΤΡΙΜΙΑ ΚΑΙ ΧΑΛΑΣΜΑΤΑ

Παλαιοντολογία - Προϊστορία - Ιστοριοί χρόνοι
- Ρωμαιοβυζαντινή εποχή - Τουρμουρατία

«Επίθεσις ἱστορίας τῆς Θεσσαλίας»
αἰκίοντι τῆς ἐπιπέδου
ἐπὶ τῆς ἀρχαίας
ἐπιπέδου ἐπὶ τῆς ἀρχαίας

Διεύθυνση
Γραφείων καὶ Βιβλιοθηκῶν
τῆς ἐπιπέδου ἐπὶ τῆς ἀρχαίας

ΓΙΑΝΝΙΝΑ 1960

Ἐκδόθηκε σὲ μεγάλο σχῆμα καὶ κυκλοφόρησε τὸ βιβλίο τοῦ Σπυρ. Μουσελίμη «Ἀρχαιότητες τῆς Θε-

σπρωτίας» ἐκ 320 σελίδων καὶ 50 εἰκόνων, σὲ χαρτί πολυτελείας καθὼς καὶ ἐξώφυλλο μὲ περιεχόμενα:

Παλαιοντολογικά, προϊστορικά, ιστορικοί χρόνοι, ἀκροπόλεις, ἀρχαῖα κάστρα, ἀρχαῖες πόλεις, ἀρχαῖοι οἰκισμοί, ἀρχαῖα φυλάκια, Φрукτωρίες, ἱεροὶ χῶροι, τρόπαια, τάφοι, ἀρχαῖα λιμάνια, ὑδρεύσεις, ρωμαιοβυζαντινὰ κάστρα, κιουτέζες, βυζαντινὲς πόλεις, βυζαντινοὶ οἰκισμοί, μονές, ἀσκηταρεῖα, παλιοναοὶ, κάστρα τῶν τουρκικῶν χρόνων, παλιὰ γεφύρια, βυζαντινὰ λουτρά, παλιές θρύσες καὶ ποτάμια.

Τὸ βιβλίο πωλιέται ἀπὸ τὰ βιβλιοπωλεῖα Παραμυθιάς, τῶν ἀδελφῶν Λυγούρα στὰ Γιάννινα καὶ τὸν ἴδιο τὸν Συγγραφέα στὴν Παραμυθιά, ὡς καὶ ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς Μουσελίμη, ὁδὸς Πουκεβίλ ἀρ. 6 Γιάννινα, ἀντὶ δρχ. 500.—

Η ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1979

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴ σελίδα 37)
προσωπικότητα τοῦ π. Προέδρου Γ. Βαβαρέτου.

— Ὁ κ. Θ. Ματσόπουλος προτείνει ἀπονομὴ τιμῶν καὶ πρὸς ζῶντας καὶ ὄχι μόνον τοὺς νεκροὺς καὶ ἀναφέρει τὸν κ. Νικ. Παπαδόπουλον.

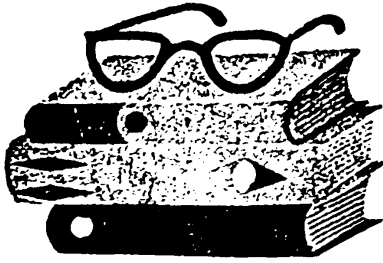
— Ὁ Πρόεδρος ἀναφέρεται σὲ περιστατικά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα φαίνεται πόσο δύσκολος εἶναι ὁ χειρισμὸς τοῦ θέματος.

— Ὁ κ. Ν. Πολυμερίδης ἐνθυμίζει τὸ τοῦ Σόλωνος «μηδένα πρὸ τοῦ τέλους μακάριζε».

— Ὁ κ. Κων. Κατσίκης προτείνει νὰ ἀναλάβει Ἐπιτροπή, πού μπορεῖ νὰ ὑποδείξει ἕνα ἀριθμὸ πνευματικῶν ἀνθρώπων, ἀξίων νὰ τιμηθοῦν καὶ τὸ Συμβούλιο ν' ἀποφασίσαι κατὰ πλειοψηφία.

— Ὁ κ. Νικόλ. Παπαδόπουλος προτείνει τιμητικὲς συνεστιάσεις.

● ΕΠΙΣΤΗΜΗ

● ΤΕΧΝΕΣ

● ΓΡΑΜΜΑΤΑ

—Νικ. Παν. Παπαδοπούλου, ΠΡΩΘΙΕΡΕΩΣ: Δικαιοπρακτικά έγγραφα Σοποτού, 'Αθήναι 1976.

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εκ τής σελίδος 51)

139.380

‘Ο κ. Γ. Νούτσος 191	300
‘Ο κ. Στδ. Θεοφιλάκος 575	300
‘Η κ. Είρ. Λούτση 730	300
‘Ο κ. Ζήσης Μποζώνης 73	300
‘Ο κ. ‘Αλέξ. Χ. Μαυρόπουλος 25	300
‘Η κ. ‘Αλίκη Μοναστηριώτη 852	300
‘Ο κ. ‘Αθ. Παπαθανασίου 994	300
‘Ο κ. Παν. Παπαδημητρακόπουλος 1377	300
‘Ο κ. Νικ. Παρανίκας 178	300
‘Ο ταξίαρχος κ. Λάμπρος Παπαγεωργίου τὰ ὑπ’ ἀριθ. 86, 88, 89 Βιβλία ‘Αλ. Τσουκανέλη προκειμένου νὰ τὰ δωρήσει:	900
‘Ο κ. Νικ. Νικολάου 188	300
‘Ο κ. Πολ. Παπασπύρου 975	300
‘Ο κ. Μάνθ. Παπαρούσης 991	300
‘Η κ. Λίτσα Παπαϊωάννου - Μάρνη 976	300
‘Ο κ. Διομ. Παπαχαλαράμπος 943	300
‘Ο κ. ‘Ι. Παπαδάτος 1380	300
‘Ο κ. Γεώργ. Παπαζώης 938	300
‘Ο κ. Γεώργ. Γεωργίου 909	300
‘Ο κ. Νικ. Παπανικολάου 948	300
‘Ο κ. Μιχ. Παπακώστας 200	300
‘Ο κ. Τάσος Παπαδόπουλος 970	300
‘Η κ. Νίκη Παπαχρυσάνθου 176	300
‘Ο κ. Γ. Παπαχρήστου 947	300

Σύνολον Δρχ. 146.880

—‘Ιωάννου Α. Ευνοῦ: ‘Η Μπούλτση (‘Ελάτη), Γιάννινα 1979.

—Πέτρου Ε. Γαρουφαλιά : ‘Ολυμπιάς. ‘Αθήναι 1980.

—‘Αγγέλου Ν. Δευτεραίου: ‘Ο ἄρτος κατὰ τὴν γέννησιν καὶ τὴν τελευταίην. ‘Αθήναι 1978.

—Λάμπρου Χ. Κασελούρη: ‘Ιστορικά καὶ Λαογραφικά τῆς ‘Αρτας. ‘Αθήνα 1980.

—Δημ. Β. Σιωμοπούλου: ‘Ελληνική παράδοση. ‘Ιωάννινα 1979.

—Βασ. Γ. Βαλαώρα : Περιβάλλον καὶ ‘Υγεία. ‘Αθήνα 1977.

—Γ. Δ. Πετροπούλου ἢ Σαγιά: ‘Η ‘Αντίσταση τοῦ λαοῦ τῆς ‘Ελληνικῆς Φυλῆς. ‘Αθήνα 1980.

—Στρατηγοῦ ‘Ιωάννου ‘Αλεξάκη: Ραδιοφωνικαὶ ἐκπομπαί. ‘Αθήναι 1980.

—Κώστα Π. Λαζαρίδη: ‘Ο Παῦλος Μελάς στὰ «Κονάκια τῶν Σαρακατσαναίων». ‘Ιωάννινα 1980.

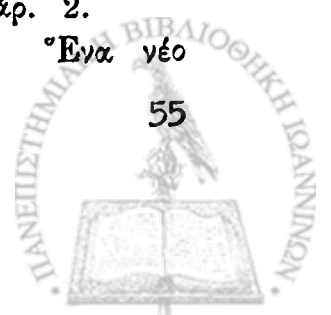
—Σπύρου Γ. Μουσελίμη: Φωτοβολίδες. Γιάννινα 1980.

—‘Η Δρόπολις Βορείου ‘Ηπείρου. Λεύκωμα. Β’ ‘Εκδοση τῆς ‘Ενώσεως Δροπολιτῶν «‘Ο Δρίνος». ‘Αθήναι 1980.

—JACQUES LACARRIERE : Γιατί παρατείνεται ἡ σιωπὴ γιὰ τοὺς πρόσφυγες τῆς Κύπρου. «‘Επιτροπὴ ἐνημερώσεως γιὰ τὰ ἐθνικὰ θέματα». ‘Αθήνα 1977, ἀρ. 1.

—ROGER MILLIEX: ‘Η πολιτικὴ τῶν «τετελεσμένων γεγονότων» στὴν Κύπρο. ‘Απειλὴ γιὰ τὴν Εἰρήνη. «‘Επιτροπὴ ‘Ενημερώσεως γιὰ τὰ ἐθνικὰ θέματα». ‘Αθήνα 1977. ἀρ. 2.

—JEAN DELAMOTTE : ‘Ενα νέο

«τεῖχος τοῦ αἰσχούς» στήν Κύπρο: Ἡ γραμμὴ Ἀττίλα. «Ἐπιτροπὴ Ἐνημερώσεως γιὰ τὰ ἐθνικὰ θέματα». Ἀθήνα 1978, ἀρ. 3.

—POLY MODINOS: Ἡ ἀλήθεια γιὰ τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα, μία ἀντικειμενικὴ ἐκθεση. «Ἐπιτροπὴ Ἐνημερώσεως γιὰ τὰ ἐθνικὰ θέματα», Ἀθήνα 1977, ἀρ. 4.

—Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καταδικάζει τὴς Τουρκικὲς ὠμότητες στήν Κύπρο. «Ἐπιτροπὴ Ἐνημερώσεως γιὰ τὰ ἐθνικὰ θέματα». Ἀθήνα 1978, ἀρ. 5.

—Ἰωάννου Γ. Παπαϊωάννου: Τὸ Πάπιγχο, Θεσ) νίκη 1977.

—Ἀποστ. Π. Παπαθεοδώρου: Συμβολὴ στήν νεωτέρα Ἱστορία τῆς περιοχῆς Δωδώνης. Ἰωάννινα 1980.

—Πάνου Τσίνα: Οἱ μικροὶ ἥρωες. Ἀθήναι 1977.

—Πάνου Τσίνα: Ὁ κόσμος τῆς πατρίδας μου, Ἀθήνα 1967.

—Εὐαγγέλου Ψῆμα: Μητροπολίτου Ἐρμουπόλεως, Ἀλεξάνδρεια 1954.

—PIERRE MARCILHACY, Μέλους τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΘΗΤΕ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ. Μετάφραση: Λικατερίνης Στασινοπούλου - Δρακοπούλου. Ἀθήνα 1979. Ἐπιτροπὴ Ἐνημερώσεως γιὰ τὰ ἐθνικὰ θέματα, ἀρ. 8.

—Τάκη Ε. Παπαγιαννοπούλου: Ἡ ἐποποιία τοῦ Μπιζανίου, Ἀθήναι 1980.

—Ἐμμανουήλ Ι. Γεωργιάδης: Ζίτσα, ἡ κινεμάπολις τῆς Ἠπείρου. Ἀθήναι 1889.

—Ἀμαλλίας Κ. Παπασταύρου: Ἡ Ζίτσα, Ἀθήναι 1895.

—Δημητρίου Ἰω. Τόσκα: Ἀπὸ τῆ ζωῆ τοῦ Τσερβαρίου (Ἠπείρου) «λαογραφικά», Θεσσαλονίκη 1979.

—Μαίρης Ν. Βέη: Ἀθηνεϊκὰ Μανιάτικα

ἔγγραφα τοῦ πρώτου ἡμίσεως τοῦ παρελθόντος αἰῶνος κληρονομικῆς ὑποθέσεως. Ἀθήναι 1979.

Σπύρου Γ. Μουσελίμη: Ἡ Θεόδωρω (Σουλιώτικος Γάμος), Ἰωάννινα 1980.

—Κώστα Δ. Κωτσοκάλη: Ὁ Κατσαντώνης τῆς Ρωμιοσύνης. Ἀθήνα 1977.

II. Οἶκ.

ΔΙΑΝΕΜΗΤΗΡΙΟ - ΔΙΑΙΤΗΣΙΑ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴ σελίδα 13).
βαιωμένα παρ' αὐτῶν καὶ μεμαρτυρημένα καὶ ἀπὸ τὸ ἐντιμον βηλαέτι μας, τὰ ὁποῖα νὰ ἔχουν τὸ κῦρος ὡς γέγραπται καὶ ἀποφαίνονται τὰς Δέκα ἐπτὰ Φεβρουαρίου, 1837 Ἰωάννινα ἡμέρα Τετάρτη.

Ὅλοι αἱ ὁμολογίαι ὅπου ἐσημειώθησαν τὰ κρέδδιτα εἰς τὸ πᾶρον διὰ νὰ λάβουν ἐξ ἡμισείας, αὐταὶ σώζονται εἰς χεῖρας τοῦ ἀναστασίου τζαπάρη.

Ἀναστάσιος τζαπάρης ὑπόσχομαι τὰ ἄνωθεν.

Ἀναγνώσταινα τζαπάρη διὰ χεῖρὸς τοῦ ἐπιτρόπου μου ἀδελφοῦ μου Νικολάου ὑπόσχομαι τὰ ἄνωθεν.

Νικόλαος Παναγιώτου ἐπίτροπὸς τῆς ἀδελφῆς μου μαρτυρῶ.

Κώνστας ἀπὸ λιασκοθέτζι μαρτυρῶ.

νοῦσιας Πάτη Γεωργίου κάτω σουδενῶν μαρτυρῶ.

γιαννάκης μουράρο ἀπὸ λιασκοθέτζι μαρτυρῶ.

Ἀθανάσιος Στούκης μαρτυρῶ.

Ἰωάννης Κώνστα σοποτζελίτης μαρτυρῶ.

Κωνσταντικάκης ἀπὸ στολοβὸ μαρτυρῶ.

Ένα γράμμα για σας

Ἀγαπητὴ κυρία - Ἀγαπητὲ κύριε,

Στὰ 25 χρόνια γιορτάζονται συνήθως οἱ ἀργυροὶ γάμοι.

Ἐμεῖς λοιπὸν γιορτάζουμε φέτος τὴν χρυσή μας ἐπέτειο μαζί σας.

Γιατὶ φέτος συμπληρώνονται 50 ὀλόκληρα χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ δειλά-δειλά οἱ πρώτες Ἑλληνίδες νοικοκυρές (ἢ μαμά σας, ἢ γιαγιά σας, κάποιον δικό σας ἀγαπημένο πρόσωπο) μαγειρεύει γιὰ πρώτη φορὰ μακαρόνια MISKO.

50 ὀλόκληρα χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ ἀκούστηκε ἢ βροντερὴ φωνὴ τοῦ καλόγερου "Ἀκάκιε τὰ μακαρόνια νὰ εἶναι MISKO..." Μισὸς δηλαδὴ αἰώνας.

Σ' ὄλο αὐτὸ τὸ διάστημα τὰ μακαρόνια MISKO ἔμειναν πρῶτα σὲ κατανάλωσι. Αὐτὸ δὲν εἶναι τυχαῖο. Ὅφειλεται σ' ἐκεῖνον ποὺ συνήθως τὸ λένε ἀμοιβαία ἐκτίμησι. Σεῖς ἔχετε καλὸ γούστο. Καὶ ἡ MISKO δὲν σκέφτηκε ποτὲ τὸ παραπάνω κόστος ποὺ χρειάζεται γιὰ νὰ ἐπιτύχη κορυφαία ποιότητα.

Χρησιμοποίησε πάντοτε διαλεγμένα σιμιγδάλια, πάντοτε τὰ πιὸ σύγχρονα μηχανήματα, ἀκολούθησε τὸν πιὸ ἐξελιγμένο τρόπο (know-how) παραγωγῆς. Ἀποτέλεσμα. Τὰ MISKO ὄχι μόνον εἶναι τὰ πρῶτα μακαρόνια στὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ ἐξάγονται ἐξακολουθητικὰ σὲ σοβαρὲς ποσότητες, στὴν Ἰταλία, στὴν ὑπόλοιπη Εὐρώπη, στὴν Ἀμερικὴ, στὸν Καναδὰ καὶ στὴν Μέση Ἀνατολή.

Σήμερα ἕνα στὰ τρία σπιτία μαγειρεύει MISKO.

Νομίζουμε λοιπὸν ὅτι ἕνα ἀπλὸ εὐχαριστῶ δὲν φτάνει. Σᾶς γράφουμε αὐτὸ τὸ γράμμα, γιὰ νὰ σᾶς ὑποσχεθοῦμε ὅτι ἡ MISKO θὰ συνεχίση ἀκούραστα τὶς προσπάθειές της γιὰ νὰ σᾶς προσφέρῃ ὅ,τι καλύτερο μπορεῖ νὰ ὑπάρῃ στὴν παγκόσμιο βιομηχανία τῶν ζυμαρικῶν.

Σᾶς εὐχαριστοῦμε ἄλλη μιὰ φορὰ γιὰ τὴν ἀγάπη σας.

MISKO

1927 - 1977

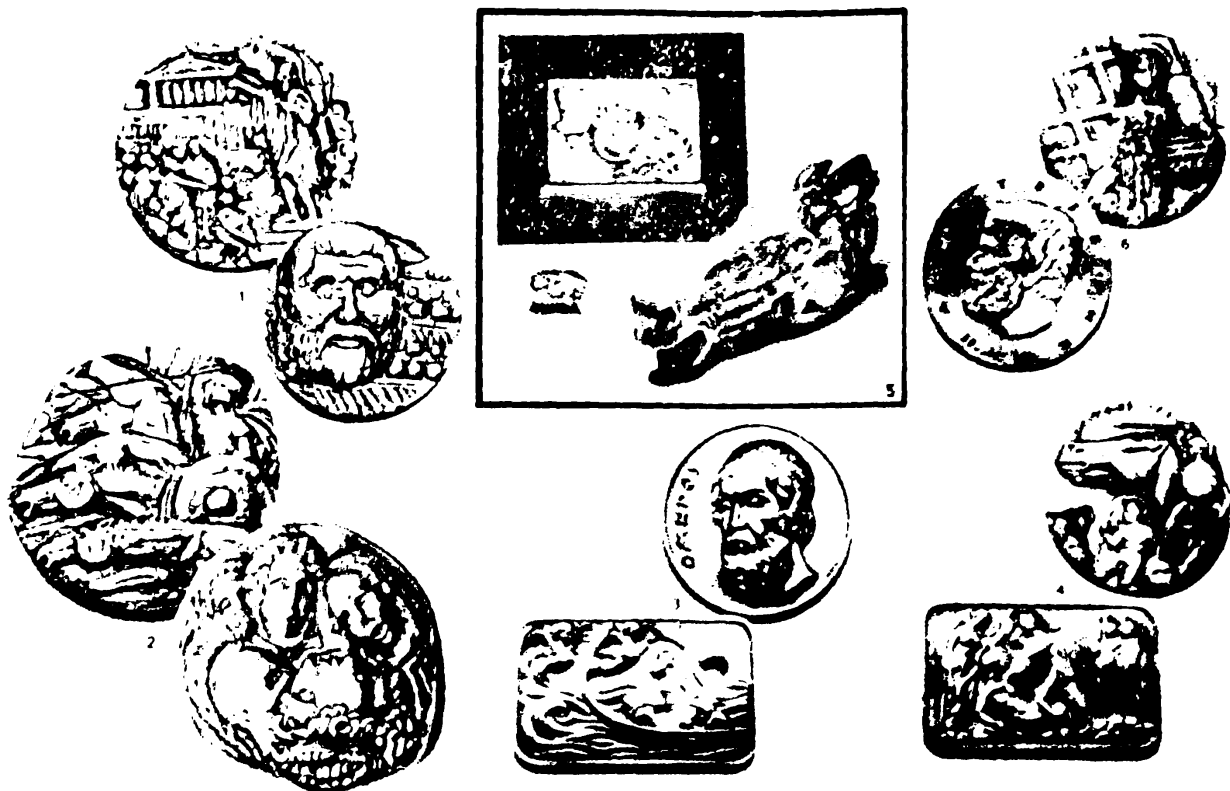

MISKO

50 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΩΤΑ

ΑΝΤΙΚΑ

δημιουργός συλλεκτικῶν ἀξιῶν

Μιά ἱστορία εὐθύνης.

Ἰούλιος 1975 Ἔνας χρόνος μετὰ τὴν μεταπολίτευση
Γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Ἑλλάδα ἡ ΑΝΤΙΚΑ παρουσιάζει συλλεκτικὰ
μεταλλὰ μετὰ τὴν ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΕ ΑΣΗΜΙ (1) τοῦ Γλυπτοῦ Γιάννη
Παρμακέλη (6 μεταλλὰ σὲ ἀσήμι 999) καὶ δημιουργεῖ ἓνα μεγάλο
πραγματικὸ συλλεκτικὸ κοινὸ ἀνυψώνοντας τὸ καλλιτεχνικὸ τοῦ
αισθητηρίου

Τὰ ἐπιτεύγματα...

Τὸν Μαΐο 1976 ἀκολουθεῖ ἡ μνημειώδης σειρά ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο
ΜΕΓΑΣ (2) τοῦ ἴδιου γλυπτοῦ 12 Μεταλλὰ σὲ ἀσήμι 999⁹ καὶ χρυσὸ
24Κ βαθεῖας χαραξῆς καὶ ἐλευθεροῦ περιγράμματος ὅπως τὰ ἀρ-
χαιὰ Νομισμὰτα

Τὸν Μαΐο τοῦ 1977 κυκλοφορεῖ ἡ ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ (3) (10 μεταλλὰ
σὲ ἀσήμι 999 καὶ σὲ χρυσὸ 24Κ) καὶ τὸν Ἰανουάριο 1978 ἡ ΙΛΙΑ-
ΔΑ (4) κλείνοντας τὰ ΟΜΗΡΙΚΑ ΕΡΓΑ Ἔργα τῆς γλυπτρίας Κατε-
ρίνας Χαλεπά. Καταστὰ ἀποδίδονται στὸ παγκόσμιο συλλεκτικὸ
σχῆμα τῶν πλακεττῶν (Plaquettes - Ingots)

Τὸν Ἀπρίλιο 1978 παντὰ πρωτοπορώντας καὶ θέλοντας νὰ ξεφύγει
ἀπὸ τοὺς μίμητες ποὺ τὴν ἀντιγραφοῦν, προσφέρει ἀμιγῆ Γλυπτικὴ
στὶς 3 μορφές τῆς Ὀλύγκρο - Ἀναγκρο - Μετάλλιο παρουσιάζο-
ντας τὸν ΒΟΥΚΕΦΑΛΑ (5) τοῦ γλυπτοῦ Γιάννη Παρμακέλη ἐνῶ
ἐξ ἄλλου φέτος τὰ Ἠνωμένα Ἔθνη τῆς αναθέτουν τὴν κοπή καὶ
διάθεση γιὰ τὴν Ἑλλάδα τῶν Μεταλλίων γιὰ τὴν δίκωση τῆς
ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ καὶ τοῦ Διεθνούς Ἔτους ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ (6)

Παράλληλα δίνει τὴν εὐκαιρία στοὺς Ἕλληνες συλλέκτες νὰ προ-
μηθευτοῦν τὰ Καναδικὰ Νομισμὰτα γιὰ τὸν Ἀργυρὸ Ἰωβηλαῖο
τῆς Ελισάβετ τῆς Ἀγγλίας τὸ 1977 τῶν 11ων Ἀγώνων τῆς Κοι-
νοπολίτειας στὸ Ἐντμόντον καὶ τῆς ἐπετείου τῆς Ἐνωσεως τῶν
10 ἐπαρχῶν καὶ 2 ἐπαρχῶν τοῦ Καναδά τὸ 1978 ὅταν ὁ ἀποκλειστι-
κὸς ἀντιπρόσωπος τοῦ Καναδικοῦ Νομισματοκοπέσιου καὶ δέχεται
νὰ ἀναλάβει ἐπίσης τὴν ἀποκλειστικὴ ἀντιπροσωπεύση τῶν Ρωσικῶν
Νομισμάτων γιὰ τὴν 22α Ὀλυμπιάδα στὴν Μόσχα ποὺ θὰ γινεῖ
τὸ 1980

Συναμὰ εχει εὐγενῶς προσφέρει ἐκτὸς ἐμπορίου μεμονωμένο
μεταλλὰ (Πικτες - Ζυγὸς - Ναυαρινο - Καζαντζακῆς - Ἀθηνά -
Παλαισταί) σὲ διαφοροὺς ὀργανισμοὺς κοινῆς ωφελείας γιὰ ὁ-
ρεὰν διάθεση

Τὰ αἷτια τῆς ἐπιτυχίας...

Σεβασμὸς στὴν Ἑλληνικὴ παράδοση. Ὅλα τὰ θέματα τῆς ΑΝΤΙ-
ΚΑ εἶναι παρμένα ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Μυθολογία καὶ
ἱστορία καὶ πλαισιώνονται ἀπὸ ἱστορικὰ σημεῖωματα σχηματίζοντας
εἶς ἀπάνιες ἐκδόσεις ἐκτὸς Ἐμπορίου

Σεβασμὸς στὴν Τέχνη. Ἀναγνωρισμένοι καὶ ὀξιοὶ δημιουργοὶ δι-
νουν τὸν καλύτερο αὐτοὺς ἐνῶ παράλληλα τὴν τέχνη ἐξυπηρετεῖ
ἡ πιά λεπτόλογη καὶ ἐπιμονὴ τεχνικὴ ὥστε νὰ δημιουργοῦνται σπι-
στευτὰ ἐπιτεύγματα

Σεβασμὸς στὴν ἀλήθεια. Τιμὴ ἐνημέρωση τοῦ συλλεκτικοῦ κοινῶ
καὶ παντοτεὲς πραγματοποιη τῶν υποσχέσεων

Σεβασμὸς στους συλλέκτες. Ἀπόλυτα ἀριθμημένες σειρές (ἀκο-
λουθοῦν πρωτοκόλλα καταστροφῆς τῶν μητρῶν μετὰ τὴν ἀποπερ-
τώση καθὲ ἐργασίας ἐγγυητικὴ πιστότητος καὶ καθαρότητος τῶν
μεταλλῶν προσφέρουν τὴν δυνατότητα μᾶς συλλεκτικῆς ἀξίας
καὶ μᾶς καλλιτεχνικῆς ἀπόκτησης σὲ πολὺ προσιτὴ τιμὴ)

Ἡ ἐπιβράβευση καὶ τὸ μέλλον.

Ἡ ἐπιτυχία τῆς ΑΝΤΙΚΑ εἶναι γεγονός. Ὅμως ἡ σχέση δυνατῆς
ἀξίας καὶ ἀπολυτῆς ἐμπιστοσύνης ποὺ δημιουργήθηκε μετὰ τὸ συλλεκτι-
κοινὸ τὰ ἐνθουσιαστικὰ τηλεφωνήματα καὶ τὰ συγκινητικὰ γραμμα-
τὰ ἀναρρηθῆτες προσωπικὲς ἐπισκέψεις εἶναι ἡ μεγάλη ἐγγυησι
καὶ συναμὰ ὑπόσχεση ὅτι θὰ συνεχιστεῖ τὴν ἀναζήτησή τῆς γιὰ νὰ
παντὰ πρωτότυπα θέματα στὸν χώρο τῶν συλλεκτικῶν ἀξιῶν

ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ
ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΫΦΗΞΕΩΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ & ΔΙΑΝΟΜΗΣ
ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΛΦΩΝ ΠΛΟΥΤΟΥ & ΑΙΓΥΦΑ 114 - ΤΗΛ 36 37 6/8
ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 17 200 000 ΔΡ.

